

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta)

2010. gada 13. septembrī*

Apvienotās lietas T-415/05, T-416/05 un T-423/05

Grieķijas Republika, ko pārstāv A. Samoni-Randu [*A. Samoni-Rantou*] un P. Milonopuls [*P. Mylonopoulos*], pārstāvji,

prasītāja lietā T-415/05,

Olympiakes Aerogrammes AE, Kaliteja (Grieķija), ko pārstāv V. Hristians [*V. Christianos*], advokāts,

prasītāja lietā T-416/05,

Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE, Atēnas (Grieķija), ko pārstāv P. Anestis [*P. Anestis*], S. Mavrogenis [*S. Mavroghenis*], advokāti, S. Džordana [*S. Jordan*], T. Soumss [*T. Soames*], *solicitors*, un D. Žeradēns [*D. Geradin*], *avocat*,

prasītāja lietā T-423/05,

* Tiesvedības valoda — grieķu.

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv D. Triandafilu [*D. Triantafyllou*] un T. Šarfs [*T. Scharf*], pārstāvji,

atbildētāja,

ko atbalsta

Aeroporia Aigaiou Aeroporiki AE, Atēnas, ko pārstāv N. Keramids [*N. Keramidas*] un lietā T-416/05 arī N. Korojanakis [*N. Korogiannakis*], I. Drilerakis [*I. Dryllerakis*] un E. Drilerakis [*E. Dryllerakis*], advokāti,

persona, kas iestājusies lietās T-416/05 un T-423/05,

par prasību atcelt Komisijas 2005. gada 14. septembra Lēmumu C(2005) 2706, galīgā redakcija, par valsts atbalstu *Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE* (C 11/2004 (ex NN 4/2003) — *Olympiaki Aeroporia* — Pārstrukturēšana un privatizācija).

VISPĀRĒJĀ TIESA (sestā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs M. Jēgers [*M. Jaeger*], tiesneši A. V. H. Meijs [*A. W. H. Meij*] (referents) un L. Trišo [*L. Truchot*],

sekretāre K. Poheca [*K. Pocheć*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 14. jūnija tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Tiesvedības priekšvēsture

- 1 2005. gada 14. septembrī Komisija pieņēma Lēmumu C(2005) 2706, galīgā redakcija, par valsts atbalstu *Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE* (C 11/2004 (ex NN 4/2003) — *Olympiaki Aeroporia* — Pārstrukturēšana un privatizācija) (turpmāk tekstā — “apstrīdētais lēmums”).
- 2 Lai atvieglotu aviosabiedrības *Olympiaki Aeroporia AE* (*Olympic Airways*), kas pilnīgi pieder valstij un kas kopš 2003. gada decembra ir kļuvusi par *Olympiaki Aeroporia Ypiresies* (*Olympic Airways Services*) (turpmāk tekstā — “OA”),

privatizāciju, Grieķijas Republikas 2003. gada 9. septembra Likuma Nr. 3185/2003, ar ko groza Likumu Nr. 2668/1998, panāk saskaņošanu ar Direktīvu 2002/39/EK, risina jautājumus, kas saistīti ar Grieķijas pasta organizāciju, un nosaka citus noteikumus (*FEK A' 229/26.9.2003*, turpmāk tekstā — “Likums Nr. 3185/2003”), 27. pantā ar nosaukumu “*Olympiaki Aeroporia* grupas pārveidošana” cita starpā bija paredzēts, ka “*Olympiaki Aeroporia* grupas sabiedrības [tiks] pārveidotas, sadalot to daļas, nodaļas vai dienestus, kas attiecas uz gaisa transportu, un apvienojot ar kādu esošu grupas sabiedrību vai pārņemot kādā no šīm sabiedrībām”.

- 3 Saskaņā ar Likuma Nr. 3185/2003 27. pantu *OA* un tās meitas uzņēmuma *Olympiaki Aeroploia AE (Olympic Aviation)* ar lidojumiem saistītās darbības tika atdalītas un “apvienošanas ceļā” uzņemtas citā *OA* meitas uzņēmumā *Makedonikes Aerogrammes AE (Macedonian Airways)*, kuram tika piešķirts nosaukums *Olympiakes Aerogrammes AE (Olympic Airlines)*, turpmāk tekstā — “*NOA*”). No lietas materiāliem izriet un lietas dalībnieki tiesas sēdē ir apstiprinājuši, ka jaunā aviosabiedrība *NOA* tika izveidota 2003. gada 11. decembrī un uzsāka darbību 2003. gada 12. decembrī. Šajā dienā *OA* izbeidza visas ar lidojumiem saistītās darbības un turpināja sniegt lidlauka, apkopes un apmācības pakalpojumus. Viss *NOA* kapitāls tika tieši nodots Grieķijas Republikai.
- 4 *OA* ekonomiskais stāvoklis un šai sabiedrībai, kā arī *NOA* piešķirtais publiskais finansējums ir minēts jau vairākos Komisijas lēmumos.

Lēmums 2003/372/EK

- 5 2002. gada 11. decembrī Komisija pieņēma Lēmumu 2003/372/EK par atbalstu, ko Grieķijas Republika piešķirusi *OA* (OV 2003, L 132, 1. lpp.; turpmāk tekstā — “2002. gada 11. decembra lēmums”), kurā tā atzina par nesaderīgu ar kopējo tirgu *OA*

pārstrukturēšanas atbalstu, kas apstiprināts 1994., 1998. un 2000. gadā, kā arī jauno prettiesisko atbalstu. Attiecībā uz pārstrukturēšanas atbalstu šis lēmums it īpaši bija balstīts uz secinājumu, saskaņā ar kuru lielākā daļa 1998. gada OA pārstrukturēšanas plāna mērķu šīs sabiedrības dzīvotspējas atjaunošanai vidējā termiņā un ilgtermiņā nebija sasniegti un apstiprinājuma lēmumu nosacījumi nebija ievēroti pilnībā. Saskaņā ar 2002. gada 11. decembra lēmuma 3. pantu Grieķijas Republika tika aicināta atgūt daļu izmaksātā pārstrukturēšanas atbalsta, tas ir, summu EUR 41 miljona apmērā, kā arī jauno prettiesisko atbalstu, kas tika atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu.

- 6 2002. gada 11. decembra lēmuma 1. panta pirmās daļas b) apakšpunktā bija noteikts, ka pārstrukturēšanas atbalsts, ko Grieķijas Republika piešķirusi OA jaunu aizdevumu garantiju veidā 378 miljonu ASV dolāru (USD) apmērā, kuras attiecās uz aizdevumiem jaunu lidaparātu iegādei un ieguldījumiem, kas nepieciešami, lai pārceltos uz jauno Spatas (Grieķija) lidostu, ir uzskatāms par nesaderīgu ar kopējo tirgu.
- 7 2005. gada 12. maija spriedumā lietā C-415/03 Komisija/Grieķija (Krājums, I-3875. lpp.; turpmāk tekstā — “2005. gada 12. maija spriedums”) Tiesa atzina, ka, noteiktajā termiņā neveicot pasākumus, kas vajadzīgi, lai atgūtu piešķirto valsts atbalstu, kas atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu, izņemot to, kas attiecas uz iemaksām valsts sociālās apdrošināšanas iestādei (*IKA*), atbilstoši Komisijas 2002. gada 11. decembra lēmuma 3. pantam, Grieķijas Republika nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti ar minēto lēmumu.
- 8 Šajā spriedumā (32.–34. punkts) Tiesa it īpaši ņēma vērā, ka no Komisijas iesniegtās informācijas, kuru Grieķijas iestādes nav apstrīdējušas, izriet, ka Grieķijas Republika,

atkāpjoties no vispārējo tiesību normu noteikumiem un komercietiesību prasībām, nodeva OA ineesīgākos aktīvus, kas bija pilnīgi brīvi no parādiem, NOA, kura arī piederēja šai dalībvalstij un kurai bija piešķirta īpaša aizsardzība pret kreditoriem. Tiesa it īpaši atzina, ka šis juridiskais veidojums saskaņā ar valsts tiesību aktiem padara neiespējamu piešķirt atbalsta atgūšanu un kavē Komisijas 2002. gada 11. decembra lēmuma efektīvu izpildi un atbalsta atgūšanu.

- 9 Pēc tam, kad OA iesniedza prasību atcelt 2002. gada 11. decembra lēmumu, Pirmās instances tiesa ar 2007. gada 12. septembra spriedumu lietā T-68/03 *Olympiaki Aeroporia Ypiresies*/Komisija (Krājums, II-2911. lpp.) daļēji atcēla šo lēmumu tiktāl, ciktāl tas attiecas uz, pirmkārt, OA lidostas nodevu Atēnu starptautiskajai lidostai (ASL) un, otrkārt, pievienotās vērtības nodokļa, kas OA jāmaksā par degvielu un rezerves daļām, nemaksāšanas pieļaušanu. Prasība tika noraidīta tiktāl, ciktāl tā attiecas uz pārējo jauno prettiesisko atbalstu, kā arī pārstrukturēšanas atbalstu.
- 10 Uzskatot, ka Grieķijas Republika nav veikusi pasākumus 2005. gada 12. maija sprieduma izpildei, Komisija cēla prasību par valsts pienākumu neizpildi saskaņā ar EKL 228. pantu. Ar 2009. gada 7. jūlija spriedumu lietā C-369/07 Komisija/Grieķija (Krājums, I-5703. lpp., 68., 72., 109., 143. un 145. punkts) Tiesa atzina, ka ieskaista darbība principā, ja vien tā valsts tiesību sistēmā ir paredzēta kā pienākuma izpildes mehānisms, var būt piemērots līdzeklis, kas ļauj īstenot valsts atbalsta atgūšanu. Tiesa turklāt atzina, ka, neierobežojot Kopienas tiesību normu piemērošanu jautājumā par valsts atbalstu, saistībā ar šo tiesvedību par valsts pienākumu neizpildi ir jāsecina, ka Grieķijas Republika ir pierādījusi, ka OA bija izpildāms prasījums EUR 601 289 003 apmērā, kas izriet no šķīrējtiesas 2006. gada 6. decembra nolēmuma, saskaņā ar kuru Grieķijas Republikai bija jāsamaksā OA noteikta atlīdzība. Norādot, ka šī summa bija

acīmredzami lielāka par visām attiecīgā atbalsta summām, kas jāatgūst saskaņā ar 2002. gada 11. decembra lēmumu, Tiesa atzina, ka Grieķijas Republika attiecībā uz daļu šajā lēmumā minētā jaunā prettiesiskā atbalsta nav juridiski pietiekami pierādījusi, ka šis atbalsts ir atgūts. Līdz ar to Tiesa šajā sakarā noteica kumulatīvu kavējuma naudas un soda naudas maksājumu.

Apstrīdētais lēmums

- 11 Ar 2003. gada 3. marta vēstuli Grieķijas Republikas iestādes informēja Komisiju par OA privatizācijas procedūras gaitu. 2003. gada laikā notika vēstulju apmaiņa starp šīm iestādēm un Komisiju attiecībā uz aviosabiedrības OA pārstrukturēšanu tās privatizācijai.
- 12 Tā kā nebija formāla paziņojuma par iespējamo valsts atbalstu, Komisija 2003. gada 8. septembrī pieņēma lēmumu, ar ko tā prasa Grieķijas Republikai iesniegt tai visu informāciju, kas saskaņā ar EKL 87. panta nosacījumiem nepieciešama, lai izvērtētu pasākumus, kuri ir saistīti ar aviosabiedrības OA pārstrukturēšanu un privatizāciju un kuri var ietvert valsts atbalstu.
- 13 2003. gada 25. septembrī konkurējošā aviosabiedrība *Aeroporja Aigaiou Aeropori-ki AE (Aegean Airlines*, turpmāk tekstā — "*Aeroporja Aigaiou*" vai "persona, kas iestājusies lietā") iesniedza Komisijai sūdzību par OA privatizācijas procedūru.

- 14 Ar 2003. gada 29. septembra vēstuli Grieķijas Republikas iestādes iesniedza Komisijai Likumu Nr. 3185/2003, kā arī atbildi uz rīkojumu sniegt informāciju. Ar 2003. gada 31. oktobra vēstuli Komisija norādīja Grieķijas Republikas iestādēm, ka aizvien trūkst noteiktu datu.
- 15 Ar 2003. gada 15. decembra vēstuli Komisija atkārtoti izteica lūgumu sniegt informāciju. Grieķijas Republika iesniedza šo informāciju ar 2003. gada 18. un 19. decembra vēstulēm. Ar 2004. gada 15. janvāra vēstuli Komisija pieprasīja Grieķijas iestādēm sniegt papildu informāciju, un tās atbildēja ar divām vēstulēm 2004. gada 15. un 16. janvārī.
- 16 Ar 2004. gada 16. marta lēmumu Komisija uzsāka EKL 88. panta 2. punktā paredzēto oficiālās izmeklēšanas procedūru attiecībā uz pasākumiem, kuri ir saistīti ar *Olympic Airways* grupas pārstrukturēšanu un privatizāciju un kurus Grieķijas Republika pieņēma attiecībā uz *OA* un *NOA* pēc 2002. gada 11. decembra lēmuma (OV C 192, 2. lpp.) pieņemšanas.
- 17 Šajā lēmumā Komisija it īpaši norādīja, ka līdz ar *Olympic Airways* grupas ar lidojumiem saistīto darbību atdalīšanu un to iekļaušanu jaunajā aviosabiedrībā *NOA OA* beidza nodrošināt aviācijas darbības un turpināja sniegt lidlauka, apkopes un apmācības pakalpojumus. Tā norādīja, ka šajā posmā Grieķijas Republikas iestādes neplānoja *OA* likvidāciju, neraugoties uz to, ka sabiedrības pašu kapitāla vērtība bija negatīva jau otro gadu pēc kārtas. Pēc Grieķijas Republikas iestāžu domām, 2003. gada decembrī uzsāktajam pārstrukturēšanas procesam vajadzēja ilgt četrus līdz piecus gadus un

ļaut ievērojami samazināt OA parādus, un OA tiktu likvidēta tad, kad visas tās daļas, kā arī pārējie aktīvi, tādi kā ēkas, iekārtas, lidmašīnas, kuras vairs neizmanto lidojumos, un viss pārējais aprīkojums būtu pārdoti.

- 18 Komisija 2004. gada 16. marta lēmumā atzina, ka dažas OA piešķirtās priekšrocības šķiet tādas, kas uzskatāmas par valsts atbalstu, kurš nav saderīgs ar kopējo tirgu. Tā arī uzsvēra, ka jaunā aviosabiedrība NOA ir saņēmusi *Olympic Airways* grupas ar lidojumiem saistīto darbību jomas aktīvus, ievērojamo pasīvu atstājot OA, un ka neviens OA kreditors nevarēs vērsties pie NOA. Komisija arī norādīja, ka šādi uzsāktajā pārbaudes procedūrā tā vadās pēc “principa, ka visi grupai piederošie uzņēmumi — tostarp arī [NOA] — ir viens un tas pats uzņēmums”.
- 19 Ar 2004. gada 11. jūnija vēstuli Grieķijas Republika iesniedza Komisijai savus apsvērumus par 2004. gada 16. marta lēmumu.
- 20 *Aeroporja Aigaiou* iesniedza apsvērumus trešām pusēm noteiktajā termiņā pēc lēmuma publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.
- 21 Ar 2004. gada 11. oktobra vēstuli Komisija saskaņā ar Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [EKL 88.] panta piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.), 11. panta 1. punktu paziņoja Grieķijas Republikai savu nodomu pieņemt lēmumu, ar ko tā prasīs Grieķijas Republikai pārtraukt visus atbalsta pasākumus, līdz varēs tikt pieņemts lēmums par to saderību ar Līgumu. Grieķijas Republika atbildēja ar 2004. gada 26. oktobra vēstuli.

- 22 Pēc šīs atbildes Grieķijas Republikas iestādes ar vēstulēm vai sanāksmēs regulāri informēja Komisiju par *NOA* un *OA* privatizācijas procedūras attīstību.
- 23 No 2005. gada 9. līdz 26. maijam konsultantu birojs *Moore Stephens* pēc Komisijas lūguma veica pārbaudi *OA* un *NOA* telpās. Tā 2005. gada 19. jūlija ziņojuma nosaukums ir “Pārbaude par *Olympic Airways/Olympic Airlines* grupas pārstrukturēšanu un privatizāciju”. No šī ziņojuma izriet, ka pārbaudes mērķis it īpaši bija atbildēt uz jautājumiem par to, vai *Olympic Airways* grupas pārstrukturēšana un *NOA* izveide nav tikai juridiska vienošanās ar mērķi pārnest aktīvus un darbības uz jaunu juridisku struktūru un saglabāt parādus vecajai juridiskajai struktūrai un vai *OA* un *NOA* ir saņēmušas tiešu vai netiešu valsts atbalstu kopš šīs pārstrukturēšanas.
- 24 2005. gada 14. septembrī Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu, kurā ir konstatēta valsts atbalsta piešķiršana *NOA* tādas nomas maksas veidā par šīs sabiedrības lidmašīnu apakšnomu no *OA* vai Grieķijas Republikas, kura ir zemāka nekā nomas maksa, ko *OA* un Grieķijas Republika maksā saskaņā ar galvenajiem nomas līgumiem (apstrīdētā lēmuma 1. panta 1. punkts). Turklāt Komisija šajā lēmumā konstatēja, ka *OA* ir piešķirtas trīs valsts atbalsta kategorijas. Pirmā atbalsta kategorija ir saistīta ar to, ka *OA* tika samaksāts avanss par, iespējams, pārvērtētu sadalīšanas laikā *NOA* nodoto ar lidojumiem saistīto darbību jomas aktīvu summu (apstrīdētā lēmuma 1. panta 2. punkts). Otrā atbalsta kategoriju veido *OA* samaksātā summa EUR 8,2 miljonu apmērā, kā arī dažu tādu valsts garantiju īstenošana, kas minētas 2002. gada 11. decembra lēmumā un tikušas grozītas (apstrīdētā lēmuma 1. panta 3. punkts). Savukārt trešā atbalsta kategorija attiecas uz to, ka Grieķijas Republikas iestādes pieļāva, ka *OA* nemaksāja nodokļu un sociālās apdrošināšanas iemaksu parādus (apstrīdētā lēmuma 1. panta 4. punkts).

25 Apstrīdētā lēmuma rezolutīvā daļa ir šāda:

“1. pants

1. Tādas nomas maksas pieņemšana [no OA puses un no Grieķijas Republikas puses] par lidmašīnu nodošanu apakšnomā [NOA], kas ir zemāka nekā nomas maksa, kura maksāta saskaņā ar galvenajiem nomas līgumiem, tādējādi radot zaudējumus apmēram EUR 37 miljonu apmērā 2004. gadā [OA] un apmēram 2,75 miljonu apmērā līdz 2005. gada maijam valstij, ir nelikumīgs valsts atbalsts [NOA], kas nav saderīgs ar Līgumu.

2. [Grieķijas Republika] piešķir [OA] nelikumīgu un nesaderīgu valsts atbalstu, kura summa atbilst [NOA] aktīvu pārvērtētajai summai šīs sabiedrības izveides brīdī. Pagaidām Komisija leš, ka šī atbalsta summa ir apmēram EUR 91,5 miljoni.

3. Tas, ka Grieķijas Republika laikā no 2004. gada maija līdz 2005. gada martam kopumā piešķir [OA] summas apmēram EUR 8 miljonu apmērā un papildus apmaksāja dažas banku aizdevumu un finanšu līzingu daļas [OA] vietā, tiktāl, ciktāl šie maksājumi nav tikai [2002. gada 11. decembra lēmuma] 1. panta [pirmās daļas b) apakšpunktā] minēto garantiju un ar tām saistīto nosacījumu izpilde, ir nelikumīgs valsts atbalsts [OA labā], kas nav saderīgs ar Līgumu.

4. Tas, ka [Grieķijas Republika] no [OA] ilgstoši neiekasēja nodokļus un valstij maksājamās sociālās apdrošināšanas iemaksas par summu apmēram EUR 354 miljoni laika periodā no 2002. gada decembra līdz 2004. gada decembrim, ir nelikumīgs valsts atbalsts [OA labā], kas nav saderīgs ar Līgumu.

2. pants

1. [Grieķijas Republikai] jāatgūst no saņēmējiem 1. pantā minētais atbalsts.

2. Atbalsts jāatgūst nekavējoties un saskaņā ar valsts tiesībās paredzētajām procedūrām, ja vien tās nodrošina tūlītēju un efektīvu šī lēmuma izpildi. Atgūstamajā atbalsta summā jāiekļauj procenti, kas maksājami sākot no atbalsta piešķiršanas dienas līdz tā atmaksas dienai. Procenti ir aprēķināmi pēc likmes, ko izmanto reģionālā atbalsta dotācijas ekvivalenta aprēķināšanai.

3. pants

[Grieķijas Republika] nekavējoties pārtrauc jebkāda papildu atbalsta piešķiršanu [OA] un [NOA].

4. pants

Grieķijai divu mēnešu laikā no šī lēmuma paziņošanas ir jāpaziņo Komisijai par pasākumiem, kas veikti saskaņā ar 2. un 3. pantu.” [Neoficiāls tulkojums]

- 26 Apstrīdētais lēmums Grieķijas Republikai tika paziņots 2005. gada 15. septembrī.
- 27 2008. gada 14. februāra spriedumā lietā C-419/06 Komisija/Grieķija (Krājumā nav publicēts) Tiesa, kurā Komisija cēla prasību saskaņā ar EKL 88. panta 2. punktu, atzina, ka Grieķijas Republika nav izpildījusi apstrīdētā lēmuma 2.–4. pantā paredzētos pienākumus, noteiktajā termiņā neveicot visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai atceltu saskaņā ar apstrīdēto lēmumu par nelikumīgu un ar kopējo tirgu nesaderīgu atzīto atbalstu, kā arī lai atgūtu šo atbalstu no atbalsta saņēmējiem.

Process un lietas dalībnieku prasījumi

- 28 Ar prasības pieteikumiem, kas Pirmās instances tiesas [tagad — Vispārējā tiesa] kancelejā iesniegti 2005. gada 25. novembrī, prasītājas, Grieķijas Republika, kā arī *NOA* un *OA* cēla šīs prasības.
- 29 Lietā T-416/05 ar dokumentu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā tika iesniegts 2006. gada 4. februārī, prasītāja iesniedza pieteikumu par apstrīdētā lēmuma 2. panta izpildes apturēšanu attiecībā uz šī lēmuma 1. panta 1. punktā minēto atbalstu. Ar 2006. gada 26. jūnija rīkojumu lietā T-416/05 R *Olympiakes Aerogrammes*/Komisija (Krājumā nav publicēts) Pirmās instances tiesas priekšsēdētājs šo pieteikumu noraidīja.
- 30 Lietā T-423/05 ar dokumentu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā tika iesniegts 2006. gada 19. jūnijā, prasītāja iesniedza pieteikumu par apstrīdētā lēmuma 2. panta izpildes apturēšanu attiecībā uz šī lēmuma 1. panta 2.–4. punktā minēto atbalstu. Ar 2007. gada 29. janvāra rīkojumu lietā T-423/05 R *Olympiaki Aeroporia Ypiresies*/

Komisija (Krājumā nav publicēts) Pirmās instances tiesas priekšsēdētājs šo pieteikumu noraidīja.

- 31 Tā kā Pirmās instances tiesas palātu sastāvs tika mainīts, tiesnesis referents tagad darbojas sestajā palātā, kurai attiecīgi tika nodotas šīs lietas.
- 32 Lietā T-416/05 ar pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2006. gada 16. augustā, prasītāja, pamatojoties uz Pirmās instances tiesas reglamenta 48. panta 2. punkta pirmo un otro daļu, norādīja uz apgalvoto Komisijas jauno pamatu, kas minēti atbildes rakstā uz repliku, nepieņemamību. Tā lūdza, lai Pirmās instances tiesa atzīst šos pamatus par nepieņemamiem un, pakārtoti, lai tā tai piešķir papildu termiņu atbildēšanai uz šiem pamatiem. Komisija iesniedza rakstiskus apsvērumus par šo pieteikumu.
- 33 Lietā T-416/05 ar dokumentu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā tika iesniegts 2006. gada 2. maijā, *Aeroporía Aigaiou* lūdza atļauju iestāties lietā Komisijas prasījumu atbalstam.
- 34 Ar 2006. gada 14. jūlija dokumentu *NOA* lūdza noraidīt šo iestāšanās pieteikumu. Ar atsevišķu dokumentu, kas tika iesniegts tajā pašā dienā, tā lūdza nodrošināt konfidencialitāti attiecībā pret *Aeroporía Aigaiou* saistībā ar apstrīdēto lēmumu visā tā pilnībā tik ilgi, līdz *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* būs publicēta šī lēmuma nekonfidenciāla versija, kā arī attiecībā uz dažiem faktiem, kas minēti prasības pieteikumā, replikā un to pielikumos.

- 35 Ar 2008. gada 6. jūnija rikojumu sestās palātas priekšsēdētājs atļāva *Aeroporia Aigaiou* iestāties lietā Komisijas prasījumu atbalstam. Rikojums paredzēja, ka saskaņā ar Reglamenta 116. panta 2. punkta nosacījumiem personai, kas iestājusies lietā, tiks paziņota tiesvedības dokumentu nekonfidencialā versija, kā arī noteikts termiņš iestāšanās raksta iesniegšanai, neierobežojot iespēju nepieciešamības gadījumā to papildināt pēc lēmuma par pieteikuma par konfidencialitāti pamatotību.
- 36 Ar dokumentu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā tika iesniegts 2008. gada 25. jūnijā, persona, kas iestājusies lietā, apstrīdēja *NOA* iesniegto konfidencialitātes nodrošināšanas lūgumu. Vienlaikus lūdzot visu tiesvedības materiālu pilnīgu paziņošanu, tā izteica nodomu iesniegt iestāšanās rakstu, pamatojoties uz tai paziņotajām materiālu nekonfidencialajām versijām. Iestāšanās raksts tika iesniegts 2008. gada 22. jūlijā.
- 37 Lietā T-416/05 ar vēstuli, kas Vispārējās tiesas kancelejā tika iesniegta 2010. gada 8. martā, atbildot uz Vispārējās tiesas uzdotajiem jautājumiem par konfidencialitātes nodrošināšanas lūgumu, prasītāja atteicās no šī lūguma pēc tam, kad privatizācijas procedūras beigās bija sācies tās īpašās likvidācijas režīms un tā bija pārtraukusi visu komercdarbību. Persona, kas iestājusies lietā, tika aicināta iesniegt papildu apsvērumus.
- 38 Lietā T-423/05 ar 2006. gada 17. maijā Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegto dokumentu *Aeroporia Aigaiou* lūdza atļauju iestāties lietā Komisijas prasījumu atbalstam. Ar 2006. gada 28. jūlija dokumentu prasītāja lūdza noraidīt šo iestāšanās pieteikumu. Ar atsevišķu dokumentu, kas tika iesniegts tajā pašā dienā, tā lūdza nodrošināt konfidencialitāti attiecībā pret *Aeroporia Aigaiou*.

- 39 Ar 2008. gada 6. jūnija rīkojumu sestās palātas priekšsēdētājs atļāva *Aeroporia Aigaiou* iestāties lietā T-423/05 Komisijas prasījumu atbalstam. Rīkojums paredzēja, ka saskaņā ar Reglamenta 116. panta 6. punkta nosacījumiem personai, kas iestājusies lietā, pienācīgā laikā nosūtīs tiesas sēdei sagatavoto ziņojumu tās iespējamo apsvērumu sniegšanai tiesas sēdē.
- 40 Lietā T-423/05 ar 2010. gada 10. maijā Vispārējās tiesas kancelejā iesniegto vēstuli, atbildot uz Vispārējās tiesas uzdotajiem jautājumiem it īpaši par tās konfidencialitātes nodrošināšanas lūgumu, prasītāja atteicās no šī lūguma pēc tam, kad privatizācijas procedūras beigās bija sācies tās īpašās likvidācijas režīms.
- 41 Ar 2010. gada 18. maija Vispārējās tiesas sestās palātas priekšsēdētāja rīkojumu, kas izdots pēc visu lietas dalībnieku uzklausišanas, lietas T-415/05, T-416/05 un T-423/05 mutvārdu procesā un galīgā sprieduma taisīšanai tika apvienotas.
- 42 Tā kā tiesnesis Čipevs [*Tchipev*] nevarēja piedalīties, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs saskaņā ar Reglamenta 32. panta 3. punktu norīkoja citu tiesnesi piedalīties šo lietu izskatīšanā, lai papildinātu palātu.
- 43 Lietā T-415/05 prasītājas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— pilnībā vai daļēji atcelt apstrīdēto lēmumu;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

44 Lietā T-416/05 prasītājas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

- atcelt apstrīdētā lēmuma 1. panta 1. un 4. punktu un 2. pantu tiktāl, ciktāl tie attiecas uz prasītāju;
- piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

45 Lietā T-423/05 prasītājas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

- pilnībā vai daļēji atcelt apstrīdēto lēmumu tiktāl, ciktāl tas attiecas uz prasītājam it kā piešķirto atbalstu;
- piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

46 Lietās T-416/05 un T-423/05 Komisijas, ko atbalsta *Aeroporja Aigaiou*, prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

- prasības noraidīt;
- piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

- 47 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Vispārējā tiesa (sestā palāta) nolēma sākt mutvārdu procesu bez iepriekšējas pierādījumu savākšanas. Procesa organizatorisko pasākumu ietvaros lietas dalībnieki tika aicināti atbildēt uz Vispārējās tiesas rakstiskiem jautājumiem un iesniegt dažus dokumentus. Tie izpildīja šos lūgumus.
- 48 Vispārējā tiesa 2010. gada 14. jūnija tiesas sēdē uzklusēja lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumus un to atbildes uz Vispārējās tiesas uzdotajiem jautājumiem.
- 49 Lietā T-415/05 Grieķijas Republika, kas bija lūgusi nodot lietu izspriešanai virspalātā, tiesas sēdē apstiprināja, ka atsauc šo lūgumu.

Juridiskais pamatojums

A — Par prasītāju intereses celt prasību zudumu

1. Lietas dalībnieku argumenti

- 50 Savos rakstiskajos apsvērumos, atbildot uz Vispārējās tiesas lūgumu, Komisija apstrīdēja, ka prasītājām lietās T-416/05 un T-423/05, *NOA* un *OA*, būtu aktuāla interese celt prasību pēc tam, kad privatizācijas procedūras beigās bija sākusies to likvidācija.

- 51 Komisija arī norādīja, ka lietā T-415/05 Grieķijas Republikai pēc apstrīdētajā lēmumā minētā atbalsta atgūšanas vairs nav intereses celt prasību.
- 52 Šajā sakarā Komisija norādīja, ka, ņemot vērā, ka Grieķijas Republika ir vienīgā *NOA* un *OA* akcionāre un varbūt pat vienīgā, bet noteikti galvenā *NOA* un *OA* kreditore, tās intereses ar strīdīgā atbalsta atgūšanu ir pilnīgi apmierinātas. Apstrīdētā lēmuma atcelšana tādējādi nedotu neko vairāk. It īpaši neviens fakts neļaujot uzskatīt, ka pēc tam, kad šīs sabiedrības apmaksājušas Grieķijas Republikas prioritāros prasījumus, vēl varētu tikt apmaksāti citu kreditoru iespējamie prasījumi.
- 53 Grieķijas Republika tiesas sēdes laikā, kā arī *NOA* un *OA* gan savās rakstiskajās atbildēs uz Vispārējās tiesas uzdotajiem jautājumiem, gan tiesas sēdes laikā apstrīdēja šo Komisijas argumentāciju. Tās it īpaši tiesas sēdē uzsvēra, ka parādi darbiniekiem un hipotēkas atrodas augstākā pakāpē nekā valsts prasījumi.
- 54 Visbeidzot, lietās T-416/05 un T-423/05 persona, kas iestājusies lietā, savā atbildē uz Vispārējās tiesas rakstisku jautājumu lietā T-416/05 un tiesas sēdē abās minētajās lietās norādīja, ka tai arī pēc prasītāju sabiedrību likvidācijas aizvien ir interese iestāties lietā Komisijas prasījumu atbalstam.

- 55 *NOA* savā atbildē uz Vispārējās tiesas rakstisku jautājumu un tiesas sēdē, kā arī *OA* tiesas sēdē apstrīdēja, ka *Aeroporja Aigaiou* būtu šāda interese iestāties lietā.

2. Vispārējās tiesas vērtējums

- 56 Pieņemamības nosacījumi ir saistīti ar absolūtu šķērslī tiesas procesam, ko Eiropas Savienības tiesa jebkurā brīdī var pārbaudīt pēc savas ierosmes (skat. Pirmās instances tiesas 2005. gada 10. marta rīkojumu apvienotajās lietās T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, no T-245/00 līdz T-248/00, T-250/00, T-252/00, no T-256/00 līdz T-259/00, T-265/00, T-267/00, T-268/00, T-271/00, no T-274/00 līdz T-276/00, T-281/00, T-287/00 un T-296/00 *Gruppo ormeggiatori del porto di Venezia* u.c./Komisija, Krājums, II-787. lpp., 22. punkts un tajā minētā judikatūra). Šajā gadījumā, ņemot vērā lietas dalībnieku argumentāciju, ir jāpārbauda, vai prasītājas var turpināt uzturēt prasību pēc tam, kad ir sākusies *NOA* un *OA* likvidācija un notikusi minētā apspriežamā atbalsta atmaksa.
- 57 Pirmkārt, attiecībā uz apgalvoto Grieķijas Republikas celtās prasības nepieņemamību (lieta T-415/05) ir jāuzsver, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru EKL 230. pantā skaidri tiek nošķirtas, no vienas puses, Kopienas un dalībvalstu iestāžu tiesības celt prasību atcelt tiesību aktu un, no otras puses, fizisku un juridisku personu [tiesības celt prasību atcelt tiesību aktu], un šī panta otrajā daļā it īpaši jebkurai dalībvalstij prasības atcelt tiesību aktu ceļā ir dotas tiesības apstrīdēt Komisijas lēmumu tiesiskumu, turklāt šo tiesību īstenošanai nav izvirzīts nosacījums, ka interesei celt prasību ir jābūt pamatotai. Tātad dalībvalstij nav jāpierāda, ka tās apstrīdētajam Komisijas tiesību aktam ir juridiska iedarbība attiecībā uz šo dalībvalsti, lai tās prasība būtu pieņemama. Tomēr, lai Komisijas tiesību akts varētu būt šīs dalībvalsts prasības atcelt tiesību aktu priekšmets, tam ir jārada juridiskas sekas (Tiesas 2001. gada 27. novembra rīkojums lietā C-208/99 Portugāle/Komisija, *Recueil*, I-9183. lpp., 22.–24. punkts; šajā ziņā skat. arī Vispārējās tiesas 2010. gada 21. maija spriedumu apvienotajās

lietās T-425/04, T-444/04, T-450/04 un T-456/04 Francija u.c./Komisija, Krājums, II-2099. lpp., 118.–120. punkts).

- 58 Šajā gadījumā apstrīdētajā lēmumā Komisija strīdīgos pasākumus *NOA* un *OA* labā kvalificē par valsts atbalstu un atzīst to par nesaderīgu ar kopējo tirgu.
- 59 No tā izriet, ka šis lēmums rada juridiski saistošu iedarbību un līdz ar to ir uzskatāms par apstrīdamu aktu.
- 60 Līdz ar to Grieķijas Republika, kas it īpaši apstrīd to, ka strīdīgie pasākumi tiek kvalificēti par valsts atbalstu, tikai kā dalībvalsts ir tiesīga celt prasību atcelt apstrīdēto lēmumu, un līdz ar to tā šajā dalībvalsts statusā vien var turpināt uzturēt šo prasību.
- 61 Otrkārt, attiecībā uz apgalvoto *NOA* intereses celt prasību neesamību (lieta T-416/05) un *OA* intereses celt prasību neesamību (lieta T-423/05) jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru interesei celt prasību ir jāilgst līdz tiesas nolēmuma pasludināšanai. Prasība vairs nav jāizskata, ja prasītājs ir zaudējis jebkādu personīgo interesi apstrīdētā lēmuma atcelšanā sakarā ar tiesvedības laikā notikušu notikumu, kura dēļ šī akta atcelšana pati par sevi vairs nevar būt prasītājam tiesiskas sekas (Pirmās instances tiesas 2008. gada 9. jūlija spriedums lietā T-301/01 *Alitalia*/Komisija, Krājums,

II-1753. lpp., 37. punkts, un Vispārējās tiesas 2010. gada 19. marta spriedums lietā T-42/06 *Gollnisch*/Parlaments, Krājums, II-1135. lpp., 61. punkts).

- 62 Šajā gadījumā pietiek konstatēt, ka prasītājas sabiedrības, kuras savās atbildēs uz Vispārējās tiesas uzdotajiem rakstiskajiem jautājumiem precizēja, ka ir pilnīgi atmaksājušas piešķirto atbalstu saskaņā ar apstrīdēto lēmumu, pamatoti norāda, ka tām ir personīga un pastāvoša interese turpināt uzturēt prasību, jo gadījumā, ja apstrīdētais lēmums tiks atcelts, Grieķijas Republikai būs tām jāatgriež atmaksātās summas un tās tiks iekļautas viņu attiecīgās likvidācijas bilances aktīvos.
- 63 No tā izriet, ka šīs prasības ir pieņemamas.
- 64 Turklāt lietās T-416/05 un T-423/05 attiecībā uz jautājumu par to, vai *Aeroporía Aigaiou* aizvieni ir tieša un pastāvoša interese lietu iznākumā atbilstoši Tiesas Statūtu 40. panta otrajai daļai, pietiek atgādināt, ka iepriekš minētajā rīkojumā lietā *Olympiakes Aerogrammes*/Komisija (28. punkts) un iepriekš minētajā rīkojumā lietā *Olympiaki Aeroporía Ypiresies*/Komisija (23. punkts), atļaujot *Aeroporía Aigaiou* iestāties lietā Komisijas prasījumu atbalstam, šāda tieša un pastāvoša interese tika atzīta ar pamatojumu, ka persona, kas iestājusies lietā, pirmkārt, konkurēja ar OA un NOA, apstrīdētajā lēmumā minētā atbalsta saņēmējām, un, otrkārt, aktīvi piedalījās oficiālās izmeklēšanas procedūrā, kurā tika pieņemts tai labvēlīgais apstrīdētais lēmums. Tik ilgi, kamēr tiek atzīta NOA un OA interese pat pēc to likvidācijas prasīt apstrīdētā lēmuma atcelšanu, *Aeroporía Aigaiou* saglabā korelatīvu interesi iestāties lietā Komisijas prasījumu atbalstam, lai aizstāvētu šī lēmuma likumību, pat ja tas būtu tikai ar mērķi iesniegt prasības par zaudējumu atlīdzību, kam sekotu iespējama prasības

celšana, pamatojoties uz tāda atbalsta nelegālu piešķiršanu minētajā konkurences periodā, kas tai radīja zaudējumus.

- 65 Tādējādi ir jāatzīst, ka *Aeroporia Aigaiou* kā persona, kas iestājusies lietā, ir saglabājusi interesi šo lietu iznākumā.

B — *Par lietas būtību*

- 66 Prasītājas apstrīd Komisijas konstatējumus saistībā ar, pirmkārt, *OA* un *NOA* saimniecisko pēctecību atbalsta atgūšanas nolūkā (lietas T-415/05 un T-416/05), otrkārt, valsts atbalsta piešķiršanu *NOA* (lietas T-415/05 un T-416/05) un, treškārt, valsts atbalsta piešķiršanu *OA* (lietas T-415/05, T-416/05 un T-423/05). Turklāt prasītājas min arī, ceturtkārt, attiecīgās dalībvalsts tiesību tikt uzklaustītai pārkāpumu (lietas T-415/05 un T-423/05), piektkārt, samērīguma principa pārkāpumu (lietas T-415/05 un T-416/05) un, sestkārt, *ne bis in idem* principa pārkāpumu (lietas T-415/05 un T-423/05).

- 67 Pirms pakāpeniskas šo dažādo iebildumu izskatīšanas sākotnēji jānorāda, ka lietā T-416/05 prasītāja *NOA* norādīja uz apgalvoto Komisijas jauno pamatu nepieņemamību (skat. šī sprieduma 34. punktu). Šo pamatu pieņemamība tiks vērtēta, izskatot pamatus, uz kuriem tie attiecas (skat. šī sprieduma 116., 117., 129.–131., 208. un 409. punktu).

1. *Par saimnieciskās pēctecības starp OA un NOA atbalsta atgūšanas nolūkā ņemšanu vērā (lietas T-415/05 un T-416/05)*

a) Lietas dalībnieku argumenti

- ⁶⁸ Saistībā ar apspriežamā atbalsta saņēmēju noteikšanu tā atgūšanas nolūkā Grieķijas Republika un *NOA* apstrīd Komisijas konstatējumu par *OA* un *NOA* saimniecisko pēctecību tiktāl, ciktāl šo konstatējumu saistībā ar apstrīdētā lēmuma 1. panta 4. punktu kopā ar 2. pantu varētu interpretēt kā tādu, kas piespriež no *NOA* atgūt atbalstu, kurš piešķirts *OA* pēc 2002. gada 11. decembra lēmuma pieņemšanas un pirms sadalīšanas.
- ⁶⁹ Pirmkārt, prasītājas uzskata, ka tad, ja atbilstoši EKL 88. pantam un Regulas Nr. 659/1999 14. pantam apstrīdētā lēmuma rezolutīvajā daļā nav skaidra un precīza atgūšanas rīkojuma šajā sakarā, no šī lēmuma neizriet nekādi pienākumi atgūt šādu atbalstu no *NOA*.
- ⁷⁰ Grieķijas Republika norāda, ka Komisijas neprecizitāte gan apstrīdētajā lēmumā, gan tās iesniegtajos dokumentos, kuros ir pretrunas, rada neskaidrību par to, kādi iemesli un sekas ir apstrīdētajā lēmumā (178.–183. apsvērums) iekļautajam iepriekš minētajam konstatējumam par *NOA* un *OA* pēctecību attiecībā uz atbalsta atgūšanu, lai arī Komisija savā iebildumu rakstā esot atzinusi, ka šis konstatējums attiecas tikai uz

2002. gada 11. decembra lēmumu un tam nav nekādu tiesisko seku attiecībā uz apstrīdēto lēmumu, un ka tai nav intereses celt prasību par šo jautājumu.

- 71 Līdz ar to atbilstoši tiesiskās drošības principam esot jānoskaidro, vai apstrīdētajā lēmumā ir paredzēts, ka *NOA* var piespriest atmaksāt tostarp apstrīdētā lēmuma 1. panta 4. punktā minēto atbalstu, tā lai jautājums par *NOA* un *OA* pēctecību saistībā ar atbalsta atgūšanu tiktu savlaikus nodots Vispārējās tiesas izvērtēšanai šīs prasības izskatīšanas laikā.
- 72 Otrkārt, Grieķijas Republika un *NOA* norāda, ka Komisijas apstrīdētajā lēmumā (183. apsvēruma) minētajā apgalvojumā, saskaņā ar kuru *NOA* vismaz attiecībā uz tā atbalsta atgūšanu, kas piešķirts pirms darbību jomas, kura saistīta ar lidojumiem, atdalīšanas, uzskatāma par *OA* pārņēmēju, ir acīmredzama kļūda vērtējumā un tam nav norādīts pamatojums.
- 73 Prasītājas atzīst, ka saskaņā ar judikatūru Komisija var būt spiesta pieprasīt, lai atgūšana neaprobežotos tikai ar sākotnējo atbalsta saņēmēju, bet tiktu attiecināta arī uz iespējamo uzņēmumu, kas turpina sākotnējā uzņēmuma darbību, izmantojot ražošanas līdzekļus, kas tam ir nodoti, ja starp abiem uzņēmumiem ir saimnieciskā pēctecība (Tiesas 2003. gada 8. maija spriedums apvienotajās lietās C-328/99 un C-399/00 Itālija un *SIM 2 Multimedia*/Komisija (*Recueil*, I-4035. lpp., 77. punkts). Tomēr no šīs judikatūras izrietot, ka, pirmkārt, atbalsta atgūšana no trešās personas ir tikai iespēja un, otrkārt, ir jābūt saimnieciskās pēctecības elementam.

- 74 It īpaši nevarot *a priori* noraidīt iespēju veikt sanācijas pasākumus ekonomiskās grūtībās nonākušam uzņēmumam to prasību dēļ, kas izvirzītas tāda valsts atbalsta atgūšanai, kurš nav saderīgs ar kopējo tirgu (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās Itālija un *SIM 2 Multimedia*/Komisija, 76. punkts). Pretēji Komisijas apgalvojumiem nodoms apiet atmaksas pienākumu tiekot ņemts vērā, izvērtējot nodošanas–pārveidošanas darījuma ekonomisko loģiku (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās Itālija un *SIM 2 Multimedia*/Komisija, 17. punkts, un Pirmās instances tiesas 2005. gada 19. oktobra spriedums lietā T-324/00 *CDA Datenträger Albrechts*/Komisija, Krājums, II-4309. lpp., 102.–104. punkts).
- 75 Šajā ziņā prasītājas atgādina, ka atbalsta saņēmējas sabiedrības aktīvu daļas nodošana trešai juridiskajai personai ar mērķi nodrošināt tai attīstības iespēju, kas pasargāta no juridiskās un ekonomiskās nedrošības, kura apdraudēja šīs viņas darbības daļas turpmāku izmantošanu, pati par sevi nepierāda, ka šajā gadījumā pastāvēja nodoms izvairīties no atgūšanas izpildes (iepriekš minētais spriedums lietā *CDA Datenträger Albrechts*/Komisija, 98. punkts).
- 76 Šajā gadījumā saskaņā ar iepriekš minēto judikatūru izšķirīgais kritērijs tādējādi esot saistīts ar faktu, ka pārveidošana bija vajadzīga efektīvākas atgūšanas ekonomiskās loģikas dēļ un tās mērķis nav izvairīties no rikojuma par atgūšanu izpildes.
- 77 Ar lidojumiem saistīto darbību atdalīšanas grupas *Olympic Airways* pārstrukturēšanas un privatizācijas plašākas programmas ietvaros mērķis esot bijis šīs jomas pārdošana ar pēc iespējas lielāku peļņu. It īpaši jaunās aviosabiedrības *NOA* vērtība ievērojami pārsniedzot tikai nodoto aktīvu elementu summu. Šo vērtību it īpaši palielinot

tas, kas sabiedrībai ir droša un elastīga lidmašīnu flote, ļoti labi apmācīts personāls, zināšanas un pieredze nacionālajā tirgū, komerciālā reputācija un uzticamība, līdzstrādnieku tīkls, sadarbības līgumi un pieejamas laika nišas.

- 78 Līdz ar to prasītājas uzskata, ka saskaņā ar privātā ieguldītāja kritēriju ar Likumu Nr. 3185/2003 paredzēto pārveidošanu noteica grupas *Olympic Airways* privatizācijas ekonomiskā loģika atbalsta efektīvākai atgūšanai un tā netika veikta, lai izvairītos no rikožuma par atgūšanu izpildes. Pēc neveiksmīgiem *OA* privatizācijas mēģinājumiem Grieķijas Republika esot izvēlējusies atdalīt dažādās grupas darbības, lai tās privatizētu katru atsevišķi ar maksimālu peļņu. Šajā sakarā *NOA* it īpaši apstrīd Komisijas apstrīdētajā lēmumā (178. apsvērums) minēto apgalvojumu, saskaņā ar kuru Grieķijas Republikas nodoms, pārveidojot minēto grupu, bija nodrošināt ar lidojumiem saistīto darbību turpinājumu.
- 79 Grieķijas Republika un *NOA* norāda, ka šajā gadījumā tāpat kā lietā, kurā pieņemts iepriekš minētais spriedums lietā *CDA Datenträger Albrechts/Komisija*, tā uzņēmuma manta, no kura tika paņemta daļa aktīvu, šajā gadījumā uzņēmuma *OA* manta, netika samazināta, jo tika nodota arī līdzvērtīga daļa tā pasīvu. Turklāt Komisija esot atzinusi, ka *NOA* tikuši nodoti parādi EUR 145 miljonu apmērā (apstrīdētā lēmuma 117. apsvērums).
- 80 Turklāt pretēji Komisijas apgalvojumiem apstrīdētajā lēmumā (179. apsvērums) *OA* aktīvu nodošana *NOA* neesot atņēmusi *OA* tās ieņēmumus. *OA* aizvien turpinot darboties lidlauka pakalpojumu, apkopes un remonta, ēdināšanas, informātikas un degvielas piegādes jomā. *OA* gūstot ievērojamus ieņēmumus no *NOA*, pamatojoties uz komerciāla rakstura darījumu nosacījumiem.

- 81 Šādos apstākļos Komisijas apgalvojums, saskaņā ar kuru *NOA* izveide uzskatāma par mākslīgu reorganizāciju tās pašas grupas ietvaros, esot kļūdaina. Saskaņā ar Likumu Nr. 3185/2003 Grieķijas Republika esot ieguvusi *NOA* akcijas tikai ar mērķi to privatizēt. Turklāt, tā kā *NOA* neguva nekādas priekšrocības kā sabiedrība, kas bija daļas *OA* aktīvu pircēja, un *OA* turpināja darbību, starp abām sabiedrībām neesot saimnieciskās pēctecības, kas pamatotu tā atbalsta atgūšanu no *NOA*, kura saņēmēja bija *OA* (Tiesas 2004. gada 29. aprīļa spriedums lietā C-277/00 Vācija/Komisija, *Recueil*, I-3925. lpp., 81. punkts).
- 82 Pretēji Komisijas apgalvojumiem Grieķijas Republika savā 2005. gada 2. jūnija vēstulē neesot atzinusi, ka *NOA* būtu stājusies *OA* vietā. Tā tikai pieļāvusi, ka gadījumā, ja atbalstu nevarētu pilnīgi atgūt no *OA* pēc šīs sabiedrības likvidācijas ieņēmumu izbeigšanās, atgūšanas pienākums varētu tikt īstenots no sabiedrībām, kas stājušās *OA* vietā, ja būtu spēkā Kopienas judikatūrā noteiktie nosacījumi attiecībā uz pienākuma atgūt valsts atbalstu pārņemšanu. Tomēr šis gadījums tāds neesot. Tā kā bija gaidāmas drīzas *NOA* privatizācijas procedūras beigas, Grieķijas Republikas iestādes iepriekš minētajā vēstulē skaidri atsaukušās uz apstākli, kas saistīts ar pārdošanu par saprātīgu tirgus cenu.
- 83 Savā iebildumu rakstā (76. punkts) norādot, ka pārveidošana pati par sevi nebija apstrīdētā lēmuma priekšmets un tāpat par to nebija jāveic sīkāka analīze, lai novērtētu, vai *NOA* stājās *OA* vietā, Komisija esot pieļāvusi, ka tā nav ņēmusi vērā būtisko kritēriju, kas saistīts ar šīs pārveidošanas ekonomisko loģiku.
- 84 Līdz ar to pamatojums, uz kā balstās apstrīdētā lēmuma konstatējums, saskaņā ar kuru *NOA* ir stājusies *OA* vietā attiecībā uz atbalsta atgūšanu, esot nepietiekams

tiktāl, ciktāl Komisija nav pārbaudījusi *NOA* izveides procesa, kas bija daļa no *OA* pārstrukturēšanas—privatizācijas ar mērķi panākt pēc iespējas lielākas nelikumīgi piešķirtā atbalsta summas atgūšanu, ekonomisko loģiku.

⁸⁵ Visbeidzot, Grieķijas Republika un *NOA* apstrīd Komisijas izmantoto 2005. gada 12. maija sprieduma interpretāciju. Tās norāda, ka Tiesa ir lēmusi tikai par Likuma Nr. 3185/2003 par 2002. gada 11. decembra lēmuma izpildi tiesiskajām un finanšu sekām. Tiesa neesot spriedusi ne par nodomiem, kas pamatoja izvēli atdalīt ar lidojumiem saistīto darbību jomu, ne par šīs pārstrukturēšanas saderību ar EKL 87. panta nosacījumiem, ne par to, vai var uzskatīt, ka *NOA* ir stājusies *OA* vietā attiecībā uz 2002. gada 11. decembra lēmumā minētā atbalsta atgūšanu. Šīs prasības atcelt tiesību aktu ietvaros Tiesa turklāt neesot varējusi pārbaudīt, vai *NOA* ir stājusies *OA* vietā, lai atgūtu atbalstu, jo prasības celšanas laikā, 2003. gada 2. oktobrī, *NOA* vēl nebija izveidota.

⁸⁶ 2005. gada 12. maija spriedumā Tiesa esot tikai konstatējusi, ka *OA* aktīvu nodošanas *NOA* sekas saskaņā ar valsts tiesību aktiem bija tādas, ka tā padarīja neiespējamu *OA* piešķirtā atbalsta atgūšanu. Tomēr tā esot nonākusi pie šī secinājuma, uzskatot, ka “visi” *OA* “aktīvi”, kas tika nodoti, bija “pilnīgi brīvi no parādiem” (sprieduma 33. punkts). Tomēr tā neesot bijis, un turpmāk Komisija esot atzinusi, ka *OA* saglabāja nozīmīgus aktīvus un nodeva nozīmīgu parādu summu *NOA*. Līdz ar to Komisija deformējot Tiesas argumentāciju 2005. gada 12. maija spriedumā un to sagrozot, apgalvodama, ka Tiesa ir konstatējusi, ka ienesīgākie aktīvi tika nodoti *NOA*.

- 87 Visu šo iemeslu dēļ Komisijas secinājumi par apgalvoto saimniecisko pēctecību starp *OA* un *NOA* esot kļūdaini un tiem neesot pamatojuma.
- 88 Komisija, pirmkārt, izklāsta savu apstrīdētā lēmuma interpretāciju. Iebildumu rakstos lietās T-415/05 un T-416/05 tā vispirms norāda, ka atšķirībā no 2005. gada 12. maija sprieduma apstrīdētajā lēmumā nav skatīts jautājums par *OA* piešķirtā atbalsta atgūšanu no *NOA*. Komisija no tā secina, ka Grieķijas Republikai un *NOA* nav pastāvošas intereses celt prasību pret šī lēmuma pamatojumu saistībā ar *NOA* kvalificēšanu par *OA* pārņēmēju.
- 89 Tomēr atbildes rakstos uz repliku Komisija aizstāv nostāju, saskaņā ar kuru, interpretējot apstrīdētā lēmuma 2. pantu saistībā ar šī lēmuma pamatojumu, no tā skaidri izriet, ka strīdīgais atbalsts, kas piešķirts *OA* vismaz pirms sadalīšanas, ir jāatgūst ne tikai no šīs sabiedrības, bet arī no *NOA*. Līdz ar to tā atzīst, ka Grieķijas Republikai un *NOA* ir interese apstrīdēt *OA* piešķirtā atbalsta atgūšanas pienākumu no *NOA*.
- 90 Komisija skaidro šo viedokļa maiņu ar to, ka tā tikusi informēta par *NOA* izveides precīzo datumu tikai ar norādi replikā lietā T-416/05, kurā minēts 2003. gada 13. decembris kā šīs sabiedrības izveides un darbības uzsākšanas datums.

- 91 Šī precīzā datuma pierādījums “aktivizējis iebildi”, ko Komisija vairākkārt minējusi attiecībā uz atbalsta, kas piešķirts pirms sadalīšanas, faktiskā saņēmēja noteikšanu.
- 92 Savukārt strīdīgais atbalsts, kas piešķirts *OA* pēc sadalīšanas, varot tikt atgūts un esot jāatgūst arī no *NOA*, ja apstrīdētā lēmuma izpildē tiktu noteikts, ka tā saņemšana tikusi nodota *NOA*. Komisija šajā sakarā norāda, ka *OA* nodeva *NOA* priekšrocību, kas izriet no atbalsta, kuru Grieķijas Republika tai piešķīra, nododot jaunajai aviosabiedrībai apakšnomā lidmašīnas par nomas maksu, kas ir zemāka nekā maksa, ko tā pati maksā galvenajiem iznomātājiem.
- 93 Komisija precizē, ka pienākuma atgūt atbalstu sadalījums starp *OA* un *NOA* būs jānosaka, izpildot apstrīdēto lēmumu.
- 94 Otrkārt, lietās T-415/05 un T-416/05 Komisija apstrīd prasītāju argumentāciju, ka *NOA* nav stājusies *OA* vietā attiecībā uz strīdīgā atbalsta atgūšanu. Tā apgalvo, ka atbalsta atgūšana no struktūras, kura veic saimniecisku darbību un kas ir šo atbalstu saņēmusi, notiek ar mērķi atjaunot veselīgas konkurences apstākļus
- 95 *Aeroporia Aigaiou*, kas ir iestājusies lietā T-416/05 Komisijas prasījumu atbalstam, norāda, ka jautājums par saimniecisko pēctecību starp *OA* un *NOA* tika atrisināts ar 2005. gada 12. maija spriedumu.

b) Vispārējās tiesas vērtējums

- ⁹⁶ Sākotnēji jānorāda, ka, atbildot uz jautājumu, ko Vispārējā tiesa uzdeva tiesas sēdē, Komisija neapstiprināja *OA* apgalvojumu, kas bija minēts tās atbildē uz Vispārējās tiesas rakstiski uzdotu un tiesas sēdē atkārtotu jautājumu, saskaņā ar kuru šī sabiedrība atbilstoši apstrīdētā lēmuma 2. pantam esot atmaksājusi visu tai piešķirtā strīdīgā atbalsta summu, kam pieskaitīti procenti. Komisija pauda šaubas par šī atbalsta pilnīgu atmaksu, vienlaikus norādot, ka, ņemot vērā *OA* un *NOA* likvidāciju, tā neprasis, lai Grieķijas Republika atgūtu no *NOA* strīdīgo atbalstu, kas piešķirts *OA*.
- ⁹⁷ Grieķijas Republika un *NOA* savukārt tiesas sēdē paziņoja, ka tās turpina iebilst pret *NOA* kvalificēšanu par *OA* pārņēmēju attiecībā uz *OA* piešķirtā atbalsta atgūšanu.
- ⁹⁸ Šādos apstākļos, kad, pirmkārt, sākotnēji ir noteikts, ka attiecībā uz pasākumiem *OA* labā var tikt noteikts pienākums atgūt atbalstu no *NOA*, otrkārt, būs jānosaka apstrīdētā lēmuma juridiskā piemērojamība saistībā ar konstatējumu par to, vai *NOA* ir uzskatāma par *OA* pārņēmēju atbalsta atgūšanas mērķiem, un pēc tam, treškārt, jāvērtē pienākuma atgūt atbalstu attiecināšanas uz *NOA* pamatojums.

Par to, vai attiecībā uz pasākumiem OA labā var tikt noteikts pienākums atgūt atbalstu no NOA

- ⁹⁹ Kā Tiesa norāda 2005. gada 12. maija spriedumā (32. punkts), sākotnēji jānošķir pašu pārstrukturēšanas pasākumu vērtējums, ņemot vērā EKL 87. panta piemērošanas nosacījumus, un pilnīgi neatkarīgais jautājums par to, vai NOA var uzskatīt par OA pārņēmēju attiecībā uz darbībām, kas saistītas ar lidojumiem, tā atbalsta atgūšanas nolūkā, kas piešķirts OA pirms sadalīšanas. Prasībā par valsts pienākumu neizpildi, par kuru tika pasludināts šis spriedums, vērtētas tika vienīgi šo pārstrukturēšanas pasākumu tiesiskās un finanšu sekas uz 2002. gada 11. decembra lēmuma izpildi.
- ¹⁰⁰ No rīkojuma iesniegt informāciju, kā arī no 2004. gada 16. marta lēmuma par EKL 88. panta 2. punktā noteiktās procedūras uzsākšanu izriet, ka Komisijas izmeklēšana šajā gadījumā attiecās uz visiem pasākumiem, kas saistīti ar *Olympic Airways* grupas pārstrukturēšanu un privatizāciju un var ietvert valsts atbalstu (skat. šī sprieduma 12. un 16.–18. punktu).
- ¹⁰¹ Tomēr apstrīdētajā lēmumā pārstrukturēšanas pasākumi nav vērtēti paši par sevi, ņemot vērā to kvalificēšanu saskaņā ar EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumiem. Komisija ir vērtējusi tikai to raksturu un tostarp saikni starp OA un NOA, lai, pirmkārt, atklātu saimniecisko pēctecību starp OA un NOA strīdīgā atbalsta atgūšanas mērķiem un, otrkārt, kvalificētu vērtējamos pasākumus to kontekstā (skat. it īpaši šī sprieduma 164.–178. punktu).

- 102 Saistībā, konkrētāk, ar atbalsta atgūšanu Komisijai apstrīdētajā lēmumā bija jāvērtē tikai jautājums par to, vai *NOA* ir stājusies *OA* vietā šajā lēmumā minētā jaunā atbalsta atgūšanas mērķiem. 2002. gada 11. decembra lēmumā minētā atbalsta faktisko saņēmēju noteikšana, lai izpildītu šajā lēmumā ietverto rikojumu par atgūšanu, tika atrisināta ar 2005. gada 12. maija spriedumu (skat. šī sprieduma 7., 8. un 99. punktu).
- 103 Turklāt ir jānorāda, ka jautājumu par to, vai *NOA* ir stājusies *OA* vietā atbalsta atgūšanas mērķiem, šajā gadījumā var skatīt tikai attiecībā uz atbalstu, kas *OA* piešķirts pirms darbību, kuras saistītas ar lidojumiem, atdalīšanas un *NOA* izveides.
- 104 Ja pastāv saimnieciskā pēctecība starp šīm abām sabiedrībām, *NOA* var uzskatīt par faktisko tāda atbalsta saņēmēju, kas sekmējis ar lidojumiem saistīto darbību jomu un kas ticis piešķirts iepriekšējai sabiedrībai *OA*, pirms *NOA* pārņēma tās darbības.
- 105 Turklāt pretēji Komisijas apgalvojumiem atbildes rakstos uz repliku (skat. šī sprieduma 92. punktu) strīdīgo atbalstu, kas piešķirts *OA* pēc sadalīšanas, nevar atgūt no *NOA* tikai ar tādu pamatojumu vien, ka šī sabiedrība no tā gūst netiešu labumu. Pat pieņemot, ka saskaņā ar Komisijas norādīto valsts atbalsts, kas piešķirts *OA* pēc sadalīšanas, šai sabiedrība deva iespēju no savas puses piešķirt *NOA* priekšrocības, ko tā nebūtu guvusi parastos tirgus apstākļos — kas nav pierādīts —, šis apstāklis pats par sevi neļauj uzskatīt, ka *NOA* ir *OA* piešķirtā atbalsta faktiskais saņēmējs.

- 106 Tā kā pēc sadalīšanas abas sabiedrības, OA un NOA, par kurām Komisija apstrīdētajā lēmumā neapstrīd, ka tās ir juridiski un finansiāli neatkarīgi uzņēmumi, vairs neveido ekonomisku vienību, Komisijai katrā ziņā bija skaidri jānosaka apgalvotā priekšrocība, ko OA piešķirusi NOA, un tā jānovērtē atsevišķi saskaņā ar EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumiem (šajā ziņā skat. Tiesas 2006. gada 10. janvāra spriedumu lietā C-222/04 *Cassa di Risparmio di Firenze* u.c., Krājums, I-289. lpp., 112.–114. punkts, un Pirmās instances tiesas 1998. gada 25. jūnija spriedumu apvienotajās lietās T-371/94 un T-394/94 *British Airways* u.c./Komisija, *Recueil*, II-2405. lpp., 313. un 314. punkts). Turklāt tieši tā Komisija rīkojās apstrīdētajā lēmumā attiecībā uz atbalstu, kas NOA piešķirts zemas nomas maksas veidā par lidmašīnu apakšnomu (skat. šī sprieduma 154.–253. punktu).
- 107 No tā izriet, ka šajā gadījumā, kā to norāda prasītājas, jautājums par to, vai NOA ir stājusies OA vietā attiecībā uz strīdīgā atbalsta atgūšanu, tiek uzdots tikai saistībā ar apgalvoto atbalstu, kas piešķirts OA tādējādi, ka netika iekasēti nodokļi un sociālās apdrošināšanas iemaksas, kā tas minēts apstrīdētā lēmuma 1. panta 4. punktā, ciktāl šis atbalsts tika piešķirts pirms sadalīšanas. Viss pārējais atbalsts OA labā, kas minēts apstrīdētā lēmuma 1. panta 2. un 3. punktā, tika piešķirts pēc sadalīšanas.
- 108 Šajā sakarā jau pašlaik ir jānorāda, ka pamati, ko prasītājas minējušas lietās T-415/05 un T-423/05, lai panāktu apstrīdētā lēmuma 1. panta 4. punkta atcelšanu, ir jānoraida, kā to Vispārējā tiesa turpmāk noteiks (skat. šī sprieduma 378.–394. punktu).
- 109 Šādos apstākļos ir jānosaka apstrīdētā lēmuma juridiskā piemērojamība saistībā ar konstatējumu par saimniecisko pēctecību starp OA un NOA minētā lēmuma 1. panta 4. punktā minētā atbalsta atgūšanas mērķiem tiktāl, ciktāl tas ticis piešķirts pirms 2003. gada 11. decembra.

Par apstrīdētā lēmuma juridisko piemērojamību saistībā ar konstatējumu par saimniecisko pēctecību starp OA un NOA strīdīgā atbalsta atgūšanas mērķiem

- 110 Ievadam jānorāda, ka, tā kā apstrīdētais lēmums tika pieņemts 2005. gada 14. septembrī, lēmuma pieņemšanas brīdī Komisijas rīcībā bija visi nepieciešamie fakti, lai pašā lēmumā noteiktu saņēmējus, no kuriem ir jāatgūst attiecīgais atbalsts. Līdz ar to šajā lietā apspriežamie apstākļi atšķiras no tiem, kurus Komisija vērtēja 2002. gada 11. decembra lēmumā pirms *Olympic Airways* grupas pārstrukturēšanas un *NOA* izveides 2003. gada decembrī.
- 111 Tomēr apstrīdētā lēmuma rezolutīvajā daļā Komisija skaidri neidentificē *NOA* kā šī lēmuma 1. panta 4. punktā minētā *OA* piešķirtā atbalsta daļas faktisko saņēmēju.
- 112 Komisija apstrīdētā lēmuma 2. pantā tikai noteic, ka Grieķijas Republikai jāatgūst šī lēmuma 1. pantā minētais atbalsts no šī atbalsta “saņēmējiem”. Savukārt apstrīdētā lēmuma 1. panta 4. punktā ir skaidri minēts nelikumīgais atbalsts, kas piešķirts *OA* ar to, ka Grieķijas Republika neiekasēja nodokļu un sociālās apdrošināšanas iemaksu parādus pret valsti, un tajā *NOA* nav minēta kā šī atbalsta daļas faktiskā saņēmēja.
- 113 Iepriekš minētajā 2008. gada 14. februāra spriedumā lietā Komisija/Grieķija, konstatējot, ka Grieķijas Republika nav izpildījusi apstrīdētajā lēmumā paredzētos pienākumus, Tiesa neuzskatīja par nepieciešamu vērtēt tostarp to, vai šajā lēmumā *NOA* tika norādīta kā *OA* pārņēmēja 1. panta 4. punktā minētā strīdīgā atbalsta atgūšanas

mērķiem. Attiecībā uz šo atbalstu Tiesa tikai pārbaudīja, vai apstrīdētajā lēmumā ir norādes, kas ļauj attiecīgajām valsts iestādēm pašām bez īpašām grūtībām noteikt atgūstamās summas (sprieduma 42.–44. punkts).

- 114 Šādos apstākļos, kā norāda prasītājas, Vispārējai tiesai ir jāinterpretē apstrīdētā lēmuma saturs attiecībā uz iespējamo pienākumu atgūt apstrīdētā lēmuma 1. panta 4. punktā minēto atbalstu no *NOA*.
- 115 Sākotnēji jānorāda, ka Komisija atbildes rakstos uz repliku lietās T-415/05 un T-416/05 savu pretrunīgo nostāju attiecībā uz apstrīdētā lēmuma interpretāciju pamatoja ar to, ka tā nebija pārliecināta par *NOA* izveides precīzo datumu (skat. šī sprieduma 90. punktu).
- 116 Lietā T-416/05 *NOA* norādīja, ka šī argumentācija par apgalvoto Komisijas neziņu par *NOA* izveides precīzo datumu ir jauna un tāpēc nepieņemama (skat. šī sprieduma 34. punktu).
- 117 Šajā sakarā pietiek norādīt, ka šī Komisijas argumentācija nekādā gadījumā nav atbilstoša. Lai arī kāda būtu atbildētājas iestādes šajā gadījumā piedāvātā secīgā interpretācija, Vispārējai tiesai pienākas sniegt galīgo apstrīdētā lēmuma interpretāciju. Līdz ar to Komisijas pretrunīgā nostāja par apstrīdētā lēmuma interpretāciju un pieminētā neskaidrība par *NOA* izveides precīzo datumu, ar ko tiek izskaidrotas izmaiņas Komisijas nostājā, nav atbilstošas un nevar pārkāpt prasītāju tiesības uz aizstāvību (Pirmās

instances tiesas 1999. gada 7. oktobra spriedums lietā T-228/97 *Irish Sugar*/Komisija (*Recueil*, II-2969. lpp., 30. punkts). Turklāt ir jānorāda, ka 2004. gada 16. marta lēmumā par oficiālās izmeklēšanas procedūras uzsākšanu (110. punkts) un apstrīdētajā lēmumā (6. punkts) ir skaidri norādīts, ka *NOA* tika izveidota 2003. gada 12. decembrī. Prasītājas tiesas sēdē apstiprināja, ka *NOA* sāka darbību šajā datumā. Šādos apstākļos, pat ja Komisija administratīvā procesa laikā nebija informēta par *NOA* izveides precīzo datumu, 2003. gada 11. decembrī, šis apstāklis nebija tāds, kas var ietekmēt apstrīdētā lēmuma saturu — un līdz ar to arī tā interpretāciju — saistībā ar iespējamo *NOA* uzskatīšanu par *OA* pārņēmēju strīdīgā atbalsta atgūšanas mērķiem.

118 Lai interpretētu apstrīdētā lēmuma 2. pantu, jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru valsts atbalsta jomā lēmuma rezolūīvā daļa nav nodalāma no tā motīvu daļas un tādējādi vajadzības gadījumā tā ir interpretējama, ņemot vērā pamatojumu, ar kādu pieņemts šis lēmums (skat. Tiesas 1997. gada 15. maija spriedumu lietā C-355/95 P *TWD*/Komisija, *Recueil*, I-2549. lpp., 21. punkts, un 2005. gada 12. maija spriedumu, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).

119 Šajā gadījumā līdz ar to ir jāpārbauda, vai apstrīdētā lēmuma 2. pantu kontekstā ar šī lēmuma pamatojumu var interpretēt tādējādi, ka tajā starp “1. pantā minētā atbalsta saņēmējiem” ir domāta arī *NOA* kā minētā lēmuma 1. panta 4. punktā minētā *OA* piešķirtā strīdīgā atbalsta faktiskā saņēmēja.

120 Veicot izmeklēšanu par *Olympic Airways* grupas pārstrukturēšanas raksturu (apstrīdētā lēmuma 178.–183. apsvērumi) “atbalsta novērtējuma” ietvaros (apstrīdētā

lēmuma 6. punkts), Komisija sīkāk analizēja pārstrukturēšanas kārtību, ko Tiesa jau bija ņēmusi vērā 2005. gada 12. maija spriedumā. Komisija pamatojās uz šo spriedumu, apstrīdētā lēmuma 183. apsvērumā formulējot šādu secinājumu:

“Tādējādi ir acīmredzams, ka, lai arī 2003. gadā notikusi *OA* pārstrukturēšana — ar kuru tika izveidota *NOA* — radīja neatkarīgu juridisku vienību, tā tomēr tika īstenota, lai izvairītos no atbalsta atgūšanas saskaņā ar 2002. gada [11. decembra] lēmumu, un ka *NOA* ir *OA* pārņēmēja vismaz attiecībā uz tā valsts atbalsta atgūšanu, kas piešķirts pirms sadalīšanas.”

¹²¹ Lai pierādītu, ka *NOA* ir stājusies *OA* vietā *OA* piešķirtā strīdīgā atbalsta atgūšanas mērķiem, Komisija tādējādi sīkāk skatīja faktus, uz kuriem Tiesa bija balstījies 2005. gada 12. maija spriedumā, lai secinātu, ka pastāv saimnieciskā pēctecība starp *OA* un *NOA* 2002. gada 11. decembra lēmumā minētā atbalsta atgūšanas mērķiem. Pamatojoties uz šiem faktiem, Komisija apstrīdētā lēmuma 183. apsvērumā skaidri secināja, ka pienākums atgūt atbalstu ir attiecināms uz *NOA* it īpaši attiecībā uz strīdīgo atbalstu, kas piešķirts *OA* pirms sadalīšanas.

¹²² Turklāt, vērtējot *NOA* piešķirtā atbalsta saderību, Komisija apstrīdētajā lēmumā (216. un 217. apsvērumi) atgādināja, ka tiktāl, ciktāl *NOA* ir stājusies *OA* vietā atbalsta atgūšanas mērķiem, jauno *NOA* piešķirto atbalstu nevar atzīt par saderīgu ar kopējo tirgu tik ilgi, līdz nav atgūts pirms sadalīšanas piešķirtais atbalsts.

- 123 No šīs apstrīdētā lēmuma analīzes izriet, ka — lai arī Komisija apstrīdētā lēmuma rezolutīvajā daļā diemžēl nav norādījusi to saņēmēju nosaukumus, no kuriem ir jāatgūst 1. panta 4. punktā minētais un pirms sadalīšanas piešķirtais atbalsts, — šī lēmuma pamatojums ļauj bez grūtībām noteikt, ka *NOA* ir *OA* pārņēmēja šī atbalsta atgūšanas mērķiem.
- 124 Šādos apstākļos no apstrīdētā lēmuma 2. panta kontekstā ar minētā lēmuma iepriekš minēto pamatojumu, un it īpaši kontekstā ar 2005. gada 12. maija spriedumu, skaidri izriet, ka Komisija noteica Grieķijas Republikai pienākumu atgūt atbalstu, kas piešķirts *OA* pirms sadalīšanas, ne tikai no šīs sabiedrības, bet vajadzības gadījumā arī no *NOA*.
- 125 Līdz ar to apstrīdētā lēmuma 2. pants, kas nosaka šī lēmuma 1. pantā minētā atbalsta atgūšanu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ir rīkojums atgūt atbalstu, kas piešķirts pirms sadalīšanas, vai nu no *OA*, vai no *NOA* un ka pienākuma atgūt atbalstu sadalījums starp šīm divām sabiedrībām ir jānosaka, izpildot minēto lēmumu.
- 126 Attiecībā uz pienākuma atgūt atbalstu sadalījumu starp atbalsta saņēmējiem jāatgādina, ka lēmumā, ar ko konstatē kāda atbalsta nesaderību un nosaka tā atgūšanu, Komisijai nav pienākuma precizēt, cik lielā mērā katrs saņēmējs uzņēmums ir ieguvis priekšrocības no apspriežamā atbalsta summas. Attiecīgai dalībvalstij, atgūstot atbalstu, ir jānosaka, cik liela summa ir jāatmaksā katram no šiem uzņēmumiem. Gadījumā, ja dalībvalstij rodas neparedzētas grūtības, tā var informēt par šīm problēmām Komisiju un Komisijai un dalībvalstij atbilstoši lojālas sadarbības pienākumam, kas it īpaši paredzēts EKL 10. pantā, ir labticīgi jāsadarbojas, lai pārvarētu šīs grūtības (šajā ziņā skat. Pirmās instances tiesas 2005. gada 11. maija spriedumu apvienotajās

lietās T-111/01 un T-133/01 *Saxonia Edelmetalle* un *ZEMAG*/Komisija, Krājums, II-1579. lpp., 124. punkts).

¹²⁷ Šis risinājums ir apstiprināts ar 2005. gada 12. maija spriedumu, kurā Tiesa, vienlaikus uzsverot tīri ekonomisku kritēriju par faktiskas konkurences atjaunošanu attiecīgajā nozarē, netieši atzīst iespēju tikai pakārtoti noteikt pienākumu atgūt atbalstu no *NOA*. Šajā spriedumā Tiesa tikai konstatēja valsts pienākumu neizpildi, atstājot valsts kompetento iestāžu un Komisijas ziņā atbilstoši viņu abpusējam lojālas sadarbības pienākumam noteikt pienākuma atgūt atbalstu sadalījumu starp *OA* un *NOA* attiecībā uz 2002. gada 11. decembra lēmumā minēto atbalstu.

¹²⁸ Šajā gadījumā, ņemot vērā apstrīdētā lēmuma interpretāciju, kas izklāstīta šī sprieduma 123.–125. punktā, ir jāanalizē motivācija un pamatojums konstatējumam par saimniecisko pēctecību starp *OA* un *NOA* apstrīdētā lēmuma 1. panta 4. punktā minētā pirms sadalīšanas piešķirtā atbalsta atgūšanas mērķiem.

Par apstrīdētajā lēmumā minētā konstatējuma par saimniecisko pēctecību starp *OA* un *NOA* strīdīgā atbalsta atgūšanas mērķiem motivācijas un pamatojuma vērtējumu

¹²⁹ Pirms tiek vērtēts, vai pamati par nepietiekamu pamatojumu un acīmredzamu kļūdu vērtējumā, kurus prasītājas izvirzīja lietās T-415/05 un T-416/05, ir pamatoti, ir

jānoraida *NOA* apgalvojums par to apgalvoto Komisijas jauno pamatu nepieņemamību, kas attiecas, pirmkārt, uz apgalvoto Grieķijas Republikas nodomu apiet atgūšanas pienākumu un, otrkārt, uz apgalvoto *NOA* pastāvēšanas nelikumību (skat. šī sprieduma 34. punktu).

- ¹³⁰ No atbildes raksta uz repliku skaidri izriet, ka Komisija nemin nevienu jaunu pamatu par apgalvoto Grieķijas Republikas nodomu apiet atgūšanas pienākumu, izmantojot *Olympic Airways* grupas pārstrukturēšanu un *NOA* izveidi. Tā, gluži pretēji, attīsta apstrīdētajā lēmumā un iebildumu rakstā jau minēto argumentu, saskaņā ar kuru prasītājas apgalvojums, ka Grieķijas Republikai nebija nodoma apiet šo pienākumu, nav atbilstošs, ņemot vērā, ka minētā pārstrukturēšana rada šķērsli atbalsta atgūšanai.
- ¹³¹ Savukārt Komisijas arguments, saskaņā ar kuru 2005. gada 12. maija spriedums ietekmējot pašu *NOA* pastāvēšanu, atzīstot to par nelikumīgu, iekļaujas debatēs starp lietas dalībniekiem par šī sprieduma juridisko piemērojamību attiecībā uz strīdīgā atbalsta faktiskā saņēmēja noteikšanu.
- ¹³² Tā kā, analizējot saikni starp *OA* un *NOA*, Komisija it īpaši pamatojas uz faktiem, kurus Tiesa ņēma vērā 2005. gada 12. maija spriedumā, lai secinātu, ka “*NOA* ir *OA* pārņēmēja vismaz tā valsts atbalsta atgūšanas mērķiem, kas piešķirts pirms sadalīšanas” (apstrīdētā lēmuma 183. apsvērums), pēc būtības sākotnēji jāprecizē šī sprieduma juridiskā piemērojamība šajā gadījumā.

- 133 Pretēji Komisijas apgalvojumiem Vispārējā tiesā šī sprieduma *res judicata* spēku var atzīt tikai attiecībā uz 2002. gada 11. decembra lēmumā minētā atbalsta atgūšanu, jo konstatētā valsts pienākumu neizpilde attiecas tieši uz šī lēmuma neizpildi.
- 134 It īpaši saistībā ar konstatējumu par saimniecisko pēctecību starp OA un NOA strīdīgā atbalsta atgūšanas mērķiem, kas piešķirts pirms sadalīšanas, ir jānorāda, ka, pat ja atbilstošie apstākļi, kurus var ņemt vērā, galvenokārt ir vieni un tie paši neatkarīgi no tā, vai runa ir par atbalsta atgūšanu, kas noteikta ar 2002. gada 11. decembra lēmumu, vai par apstrīdētajā lēmumā noteikto tā atbalsta atgūšanu, kas piešķirts OA pirms sadalīšanas, visi fakti tomēr nav pilnīgi vienādi. Atšķirība ir tajā, ka OA aktīvu nodošana NOA darbību jomā, kura saistīta ar lidojumiem, ar tādām nosacījumiem, kas padara neiespējamu OA piešķirtā atbalsta atgūšanu no NOA, notika pēc 2002. gada 11. decembra lēmuma pieņemšanas, bet pirms oficiālās izmeklēšanas procedūras uzsākšanas, kurā 2005. gada 14. septembrī tika pieņemts apstrīdētais lēmums.
- 135 Aktīvu nodošanas laiks jaunajai sabiedrībai ir viens no kritērijiem, kurus dažādā apjomā atkarībā no apstākļiem var ņemt vērā. No judikatūras izriet, ka, vērtējot, vai kādai grūtībās esošai sabiedrībai piešķirta atbalsta atgūšanas pienākumu var attiecināt uz jaunu sabiedrību, kurai šī vecā sabiedrība ir nodevusi daļu aktīvu, ja šī aktīvu nodošana ļauj konstatēt saimniecisko pēctecību starp abām sabiedrībām, var ņemt vērā šādus elementus: nodošanas nolūks (aktīvi un saistības, darbaspēka nepārtrauktība, apkopotī aktīvi), nodošanas cena, pārņemošā uzņēmuma un sākotnējā uzņēmuma akcionāru vai īpašnieku identitāte, nodošanas laiks (pēc izmeklēšanas sākuma, pēc procedūras sākuma vai pēc galīgā lēmuma pieņemšanas) un, visbeidzot, darījuma saimnieciskā loģika (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās Itālija un *SIM 2 Multimedia*/Komisija, 78., 80. un 85. punkts).

- 136 Šajā gadījumā tātad ir jāpārbauda, vai, ņemot vērā šīs lietas faktisko kontekstu, Komisija, nepārkāpjot tai dotās rīcības brīvības robežas, varēja transponēt apstrīdētajā lēmumā Tiesas argumentāciju 2005. gada 12. maija spriedumā, lai secinātu, ka starp OA un NOA pastāv saimnieciskā pēctecība strīdīgā atbalsta atgūšanas mērķiem.
- 137 Attiecībā it īpaši uz kritēriju, kurš saistīts ar aktīvu nodošanas laiku un kura saturs un piemērojamība turpmāk tiks precizēti (skat. šī sprieduma 146. punktu), pagaidām pietiek atgādināt, ka lietā, kurā tika pasludināts 2005. gada 12. maija spriedums, grūtībās esošās sabiedrības OA aktīvu nodošana jaunajai sabiedrībai NOA tādā veidā, kas padarīja neiespējamu 2002. gada 11. decembra lēmumā minētā atbalsta atgūšanu no vecās sabiedrības, notika pēc šī lēmuma pieņemšanas (skat. šī sprieduma 134. punktu). Lietās, kurās tika pasludināti iepriekš minētie spriedumi apvienotajās lietās Itālija un *SIM 2 Multimedia/Komisija* (77. punkts) un lietā Vācija/Komisija (71. punkts), uz kuriem netieši pamatojas 2005. gada 12. maija spriedumā izklāstītā analīze (skat. šī sprieduma 143. un 144. punktu), Komisijas apgalvotās “apiešanas” darbības tika veiktas vai nu oficiālās izmeklēšanas procedūras laikā, vai nu tad, kad valsts kompetentās iestādes tika informētas par Komisijas nodomu izmeklēšanas procedūru uzsākt.
- 138 Šajā gadījumā ir jānorāda, ka jau 2003. gada 8. septembrī Grieķijas Republikai tika nosūtīts rīkojums sniegt informāciju attiecībā uz visiem pasākumiem, kas ir saistīti ar OA pārstrukturēšanu un privatizāciju un var ietvert valsts atbalstu. Līdz ar to Grieķijas Republika un OA NOA izveides laikā vēl jo vairāk nevarēja nezināt, ka par pasākumiem OA labā pirms sadalīšanas var tikt veikta Komisijas izmeklēšana un tie turpina dažus iepriekš piešķirtus atbalstus, kuri ir minēti 2002. gada 11. decembra lēmumā un tikuši piešķirti OA tādējādi, ka Grieķijas iestādes neiekasēja OA nodokļu parādus un sociālās apdrošināšanas iemaksas.

- 139 Šādos apstākļos, ņemot vērā faktiskā konteksta līdzību, analīze, kuru Tiesa pieņēmusi 2005. gada 12. maija spriedumā un saskaņā ar kuru, lai atjaunotu faktisku konkurenci attiecīgajā ekonomikas nozarē, pienākumu atgūt *OA* piešķirto atbalstu var attiecināt arī uz *NOA*, kurai bija nodotas *OA* ineesīgākās ražošanas darbības, to pašu iemeslu dēļ ir derīga arī attiecībā uz šajā lietā apspriežamo atbalstu, kas piešķirts pirms sadalīšanas.
- 140 Šajā sakarā prasītāju ierosinātā 2005. gada 12. maija sprieduma interpretācija, saskaņā ar kuru Tiesa nav uzskatījusi *NOA* par *OA* pārņēmēju atbalsta atgūšanas mērķiem, nav atbalstāma.
- 141 2005. gada 12. maija spriedumā (33. un 34. punkts) Tiesa pieņēma Komisijas argumentu, saskaņā ar kuru darījums, ar kuru sabiedrībai *NOA* tika nodoti sabiedrības *OA* ar lidojumiem saistīto darbību jomas aktīvi, kas bija pilnīgi brīvi no parādiem, strukturējot šo darījumu tā, lai saskaņā ar valsts tiesību aktiem padarītu neiespējamu vecās sabiedrības *OA* parādus atgūt no jaunās sabiedrības *NOA*, “kavēja efektīvu [2002. gada 11. decembra] lēmuma izpildi un tā atbalsta atgūšanu, ko [Grieķijas Republika] bija piešķirusi šīs sabiedrības uzņēmējdarbībai”, un “tas nopietni apdraudēja minētā lēmuma mērķi — atjaunot faktisku konkurenci civilās aviācijas nozarē”.
- 142 Uzsverot nepieciešamību atjaunot konkurences situāciju civilās aviācijas nozarē, Tiesa tādējādi netieši norādīja *NOA* kā *OA* piešķirtā 2002. gada 11. decembra lēmumā minētā atbalsta faktisko saņēmēju tiktāl, ciktāl šie atbalsti vecajai sabiedrībai *OA* devuši priekšrocības ar lidojumiem saistīto darbību jomā, kas tika nodota *NOA*.

¹⁴³ Kontekstā ar ģenerālvokāta Hēlhuda [*Geelhoed*] secinājumiem (Krājums, I-3878. lpp., 28.–36. punkts) 2005. gada 12. maija spriedums ir jāsaprot tādējādi, ka tajā ir konstatēta saimnieciskā pēctecība starp OA un NOA, ciktāl tas attiecas uz darbību jomu, kas saistīta ar lidojumiem, attiecībā uz atbalsta atgūšanu, kas noteikta ar 2002. gada 11. decembra lēmumu. Līdz ar to jaunā aviosabiedrība NOA principā, būdama uzņēmums, kas faktiski guvis priekšrocības no šī atbalsta, varēja būt valsts procedūras priekšmets attiecībā uz tā atbalsta atgūšanu, kas minēts iepriekšminētajā lēmumā, lai atjaunotu faktisku konkurenci attiecīgajā ekonomikas nozarē.

¹⁴⁴ Savas analīzes pamatojumam ģenerālvokāts Hēlhuds it īpaši izmantoja iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās Itālija un *SIM 2 Multimedia*/Komisija, kurā Tiesa nosprieda, ka, ja grūtībās nonākušam uzņēmumam tam piešķirtā atbalsta oficiālās izmeklēšanas procedūras laikā atļautu izveidot meitas uzņēmumu, kuram tas vēlāk nodotu rentablākās darbības, būtu jāuzskata, ka tiek atzīts, ka jebkura sabiedrība var pārvietot šādus aktīvus no mātes uzņēmuma pēc atbalsta atgūšanas, tādējādi pilnībā vai daļēji riskējot, ka atbalsts netiks atgūts. Lai izvairītos no tā, ka lēmums zaudētu lietderīgo iedarbību un ka turpinātos konkurences deformācija, Komisija var pieprasīt, lai atgūšana neaprobežotos tikai ar sākotnējo uzņēmumu, bet lai tā tiktu attiecināta arī uz uzņēmumu, kas turpina agrākā uzņēmuma darbību, izmantojot ražošanas līdzekļus, kas tam ir nodoti, ja noteikti nodošanas elementi ļauj konstatēt saimniecisko pēctecību abu uzņēmumu starpā (secinājumu 33. punkts).

¹⁴⁵ Šajā gadījumā Grieķijas Republikas un NOA argumentācija, ar kuru tās būtībā apstrīd to, ka OA galvenie aktīvi — tie, kas attiecas uz ar lidojumiem saistīto darbību jomu, — tika nodoti NOA, atbrīvoti no lielākās daļas pasīvu un ar tādiem nosacījumiem, kas

padara neiespējamu šī atbalsta atgūšanu no šīs sabiedrības, patiesībā tiesas apšaubīt analīzi, uz kuru Tiesa pamatojās savā 2005. gada 12. maija spriedumā. Pretēji prasītāju apgalvojumiem galvenie atbilstīgie faktiskie un tiesību apstākļi, kas jau ņemti vērā minētajā spriedumā, šajā lietā nav mainījušies. It īpaši, ja šajā spriedumā Tiesa patiešām ir norādījusi, ka ar lidojumiem saistīto darbību jomas aktīvi tika nodoti *NOA* “pilnīgi brīvi no parādiem”, šo uzskatu — pamatotu ar informāciju, ko tai bija snieguši lietas dalībnieki, — izskaidro tas, ka Tiesai, izskatot prasību par pienākumu neizpildi, kas tai bija jāvērtē, nebija sīkāk jāanalizē visa *Olympic Airways* grupas pārstrukturēšanas kārtība, it īpaši tiktāl, ciktāl tā attiecas uz ļoti nelielas daļas parādu nodošanu *NOA*, ņemot vērā, ka visi ilgtermiņa parādi un 90% īstermiņa parādu palika *OA*. Šādos apstākļos prasītāju minētais fakts, saskaņā ar kuru *OA* paturēja lidlauka, apkopes un apmācības pakalpojumu darbības un 10% no tās īstermiņa parādiem, tas ir, tādiem parādiem, kas nepārsniedz vienu mēnesi, tika nodoti *NOA*, kā izriet no *Moore Stephens* ziņojuma, nemaina analīzi, kas izriet no 2005. gada 12. maija sprieduma.

¹⁴⁶ Turklāt ir jāuzsver, ka pretēji prasītāju apgalvojumiem judikatūras kritērijiem atbalsta faktiskā saņēmēja noteikšanai ir objektīvs raksturs. No judikatūras izriet, ka saimniecisko pēctecību attiecībā uz atbalsta atgūšanu nosaka, pamatojoties uz dažādiem objektīviem faktiem, tādiem kā fakts, ka par nodotajiem aktīviem netiek veikts maksājums par cenu, kas atbilst tirgus apstākļiem, vai objektīvs apstāklis, ka ar nodošanu tiek apiets strīdīgā atbalsta atgūšanas pienākums (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Vācija/Komisija, 86. punkts; 2005. gada 12. maija spriedumu, 32.–34. punkts, un iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās Itālija un *SIM 2 Multimedia*/Komisija, 78. punkts). Šajā sakarā pretēji prasītāju apgalvojumiem no iepriekš minētā sprieduma lietā *CDA Datenträger Albrechts*/Komisija neizriet, ka ir nepieciešams nodoma elements, lai konstatētu, ka, nododot aktīvus, ir apiets pienākums atgūt atbalstu. Tāpat ir jānorāda, ka ar aktīvu nodošanas laiku saistītajam kritērijam (skat. šī sprieduma 135.–138. punktu) arī ir objektīvs raksturs un tajā nav ietverts nodoms izvairīties. Tas ir jāsaprot tādējādi, ka nodošanas laiks vajadzības gadījumā var norādīt uz apiešanas sekām.

- 147 Šādos apstākļos prasītāju argumentācija, saskaņā ar kuru *Olympic Airways* grupas pārstrukturēšanu un ar lidojumiem saistīto darbību nodošanu *NOA* noteica *OA* piešķirtā atbalsta efektīvākas atgūšanas, izmantojot *NOA* privatizāciju, ekonomiskā loģika, nav atbalstāma.
- 148 Šajā sakarā ir jānorāda, ka pienākuma atgūt atbalstu mērķis ir atjaunot konkurences situāciju attiecīgajā ekonomikas nozarē, nevis ļaut publiskām iestādēm atgūt savus prasījumus (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Vācija/Komisija, 76. punkts). Līdz ar to aktīvu nodošanas darījuma ekonomiskā loģika ir jāvērtē, ņemot vērā konkurences situācijas atjaunošanu attiecīgajā nozarē.
- 149 No tā izriet, ka prasītāju minētais subjektīvais elements, kas izpaužas kā fakts, ka *Olympic Airways* grupas pārstrukturēšana un *NOA* izveide [notika], lai tostarp ļautu privatizēt *NOA* ar vislabākajiem nosacījumiem un gūstot vislielāko peļņu ar mērķi nodrošināt atbalsta atgūšanu, tieši izmantojot privatizācijas ieņēmumus, katrā ziņā nav atbilstošs.
- 150 Visbeidzot, jānorāda, ka šajā lietā ir īpaši apstākļi, kurus raksturo tas, ka *OA* pārstrukturēšana un *NOA* izveide bija tikai pagaidu pasākumi privatizācijas atvieglošanai. *Olympic Airways* grupas ar lidojumiem saistīto darbību jomas nodošana *NOA* tika īstenota ar likuma palīdzību, veicot atkāpi no vispārējām tiesībām, un viss šīs jaunās sabiedrības kapitāls nekavējoties tika nodots Grieķijas Republikai. Šādos apstākļos, tā kā jaunais pircējs neveica atlīdzības maksājumu tik ilgi, kamēr nebija beigusies aviosabiedrības privatizācija, nebija pamata pārbaudīt, vai tā atbalsta summa, kas piešķirta

OA pirms sadalīšanas, var tikt uzskatīta par tādu, kas iekļauta tirgus nosacījumiem atbilstošā pirkuma cenā (šajā ziņā skat. Tiesas 2001. gada 20. septembra spriedumu lietā C-390/98 *Banks, Recueil*, I-6117. lpp., 77. punkts, un 2008. gada 13. novembra spriedumu lietā C-214/07 Komisija/Francijs, Krājums, I-8357. lpp., 57. un 58. punkts).

- 151 Visu šo iemeslu dēļ nevar uzskatīt, ka Komisijas konstatējumā par saimniecisko pēctecību starp OA un NOA attiecībā uz tā strīdīgā atbalsta atgūšanu, kas piešķirts OA pirms sadalīšanas, būtu pieļauta acīmredzama kļūda vērtējumā.
- 152 Turklāt apstrīdētais lēmums ir pietiekami pamatots. Analizējot saikni starp OA un NOA, Komisija šī lēmuma 178.–183. apsvērumā ir skaidri norādījusi iemeslus, kuru dēļ tā uzskatīja, ka it īpaši kontekstā ar 2005. gada 12. maija spriedumu pastāv saimnieciskā pēctecība starp OA un NOA attiecībā uz pirms sadalīšanas piešķirtā strīdīgā atbalsta atgūšanu. Šajā sakarā jāatgādina, ka pretēji prasītāju apgalvojumiem NOA izveides ekonomiskās loģikas vērtējums, ko Komisija šajā gadījumā veica, lai noteiktu pirms sadalīšanas piešķirtā atbalsta faktiskos saņēmējus, ir jānodala no pašas pārstrukturēšanas saderības ar kopējo tirgu vērtējuma (skat. šī sprieduma 99. punktu). Tas, ka Komisija nav veikusi šādu vērtējumu, līdz ar to nenozīmē, ka apstrīdētais lēmums nav pietiekami pamatots.
- 153 No tā izriet, ka pamati par acīmredzamu kļūdu vērtējumā un pamatojuma trūkumu ir jānoraida kā nepamatoti.

2. *Par NOA piešķirto atbalstu (apstrīdētā lēmuma 1. panta 1. punkts) (lietas T-415/05 un T-416/05)*

- 154 Grieķijas Republika un *NOA* lūdz atcelt apstrīdēto lēmumu tiktāl, ciktāl Komisija tā 1. panta 1. punktā konstatē nelikumīga atbalsta piešķiršanu *NOA* tādas nomas maksas veidā par lidmašīnu apakšnomu, kas ir zemāka nekā nomas maksa, ko *OA* un Grieķijas Republika maksā saskaņā ar galvenajiem nomas līgumiem. Prasītājas šajā sakarā izvirza divus pamatus attiecīgi par EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu un par nepietiekamu pamatojumu vai pamatojuma trūkumu attiecībā uz EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumiem, kas saistīti, pirmkārt, ar priekšrocību piešķiršanu, ņemot vērā privātā ieguldītāja kritēriju, un, otrkārt, *OA* strīdīgās rīcības attiecināmību uz Grieķijas Republiku.
- 155 Iesākumā prasītājas apstrīd to, ka Komisija ir ņēmusi vērā apgalvoto saimniecisko pēctecību starp *OA* un *NOA* attiecībā uz strīdīgo pasākumu kvalificēšanu.

a) Par apgalvotās saimnieciskās pēctecības starp *OA* un *NOA* attiecībā uz strīdīgo pasākumu kvalificēšanu ņemšanu vērā

Lietas dalībnieku argumenti

- 156 Grieķijas Republika un *NOA* sākotnēji apgalvo, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija ir atsevišķi pārbaudījusi pasākumus *OA* un *NOA* labā. Savos iebildumu rakstos,

pamatojoties uz apgalvoto saimniecisko pēctecību starp *OA* un *NOA* — kura, pēc Komisijas domām, nozīmējot to, ka pasākumi, kas veikti attiecībā uz *NOA*, nevar tikt vērtēti neatkarīgi attiecībā uz to kvalificēšanu par valsts atbalstu —, Komisija esot centusies apstrīdētā lēmuma nepilnīgo un kļūdaino pamatojumu aizstāt ar jaunu pamatojumu. Šis jaunais pamatojums tādējādi esot nepieņemams.

- 157 Turklāt pretrunas starp apstrīdēto lēmumu un Komisijas argumentāciju Vispārējā tiesā neļaujot saprast šī lēmuma pamatojumu. Tādējādi šīs pretrunas ietekmējot prasītāju tiesības uz aizstāvību, jo tām ir jāatspēko pārprotamas un pretrunīgas nostādnes.
- 158 Katrā ziņā Komisijas jaunā argumentācija neesot pamatota ne ar kādiem pierādījumiem, kas ļautu secināt, ka pastāv saimnieciskā pēctecība starp *OA* un *NOA*.
- 159 Šādos apstākļos Grieķijas Republika un *NOA* uzskata, ka strīdīgie pasākumi ir jāvērtē atsevišķi atkarībā no to attiecīgajiem saņēmējiem, nevis pamatojoties uz apgalvoto saimniecisko pēctecību starp *OA* un *NOA*.
- 160 Lietā T-416/05 Komisija, ko atbalsta *Aeroporia Aigaiou*, kas pievienojas tās argumentiem, precizē, ka apstrīdētajā lēmumā tā individuāli pārbaudīja apspriežamos pasākumus, aplūkojot tos vispārējā *OA* pārstrukturēšanas kontekstā, kurā tie iekļaujas.

- 161 Tā norāda, ka Tiesa konstatēja saimniecisko pēctecību starp OA un NOA 2005. gada 12. maija spriedumā. Ar lidojumiem saistīto darbību jomas atdalīšana esot atbrīvojusi šo jomu no augstās nomas maksas, kas to nomāca. Līdz ar to NOA ar lidojumiem saistītās darbības esot subsidējusi OA, kuras deficītu galu galā sedza Grieķijas Republika, neiekasējot OA parādus valstij un papildinot īpašu kontu. Līdz ar to apspriežamie pasākumi esot jāvērtē šajā ekonomiskajā kontekstā.
- 162 It īpaši gan OA, gan NOA ilgstošās finanšu grūtības par spīti grupas formālajai pārveidošanai un 2002. gada 11. decembra lēmuma hronoloģiskais tuvums ļaujot uzskatīt, ka strīdīgie pasākumi ļauj šo pasākumu saņēmējiem turpināt darbību un atbilst tam pašam mērķim, kam iepriekšējais atbalsts.
- 163 Persona, kas iestājusies lietā, uzsver, ka strīdīgo pasākumu atbilstība privātā ieguldītāja kritērijam ir jāvērtē, ņemot vērā ieguldījuma atmaksāšanās termiņu. Līdz ar to esot jāņem vērā visa valsts atbalsta piešķiršanas vēsture *Olympic Airways* grupai.

Vispārējās tiesas vērtējums

- 164 Sākotnēji jāatgādina, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā, pirmkārt, konstatē, ka pastāv saimnieciskā pēctecība starp OA un NOA pirms sadalīšanas piešķirtā atbalsta atgūšanas mērķiem (skat. šī sprieduma 68.–153. punktu), un, otrkārt, kvalificē par valsts

atbalstu vairākus pasākumus *NOA* vai *OA* labā, *Olympic Airways* grupas pārveidošanas procesā pieņemot Likumu Nr. 3185/2003 tās privatizācijai.

- 165 Šie divi jautājumi ir pilnīgi nodalīti, kā tas izriet no iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem (skat. it īpaši šī sprieduma 99.–101. punktu). Secinājumi par to, vai saimnieciskās pēctecības starp *OA* un *NOA* dēļ *NOA* arī ir guvusi priekšrocības no atbalsta, kas piešķirts *OA* pirms sadalīšanas, un līdz ar to tai var piespriest to atmaksāt, tādējādi nav atbilstoši attiecībā uz tā atbalsta kvalificēšanu saskaņā ar EKL 87. panta 1. punktu, kas piešķirts tieši *NOA* pēc tās izveides.
- 166 Jautājums par jauno pasākumu *NOA* labā kvalificēšanu līdz ar to ir jānodala no jautājuma par atbalsta atgūšanu, kas vērtēts, piemēram, iepriekš minētajā spriedumā lietā Vācija/Komisija (71., 87. un 88. punkts), kurā Tiesa nosprieda, ka tikai tas vien, ka jaundibināta meitas sabiedrība ir turpinājusi tādas mātes sabiedrības darbību, attiecībā uz kuru ir uzsākta likvidācijas procedūra tiesā, nomājot šīs sabiedrības iekārtas, un ka Komisija apgalvoja, ka tā nav ieguvusi informāciju, kas ļautu novērtēt, vai nomas maksa ir atbilstoša tirgus nosacījumiem, neļauj noteikt, ka nomnieks ir guvis konkurētspējas priekšrocības, kas saistītas ar atbalstu, kurš piešķirts iznomātajam pirms nomnieka izveides.
- 167 Šajā gadījumā strīdīgie pasākumi *NOA* labā izpaužas kā zema nomas maksa, ko šis uzņēmums maksāja *OA* un Grieķijas Republikai par lidmašīnu apakšnomu. Komisija būtībā apgalvo, ka šo pasākumu konteksts, ko raksturo saimnieciskā pēctecība starp *OA* un *NOA* un finansiāls atbalsts, ko Grieķijas Republika piešķīra *OA*, lai nodrošinātu ar lidojumiem saistīto darbību turpināšanu, var tikt ņemts vērā, lai prezumētu, ka šie jaunie pasākumi *NOA* labā arī veido valsts atbalstu.

168 Šajā sakarā apstrīdētā lēmuma analīze rāda, ka Komisija veic individuālu analīzi, ņemot vērā EKL 87. panta piemērošanas nosacījumus, par vairākiem īpašiem pasākumiem OA vai NOA labā, kuru vidū ir tās nomas maksas lielums, ko NOA maksāja par lidmašīnu apakšnomu (apstrīdētā lēmuma 56., 57., 155.–161., 186., 188., 191. un 193. apsvērumi). Tomēr no šī lēmuma izriet, ka katra apspriežamā pasākuma atsevišķā analīze ar mērķi tos kvalificēt neizbēgami iekļaujas *Olympic Airways* grupas pārveidošanas vispārējā kontekstā, kas izpaudās tā, ka tika atdalītas ar lidojumiem saistītās darbības un tās pārņēma jaunā sabiedrība NOA ar nosacījumiem, kas it īpaši noteikti ar Likumu Nr. 3185/2003. Ņemot vērā it īpaši Komisijas ekspertu secinājumus par 2003. gada decembri veikto *Olympic Airways* grupas pārstrukturēšanu (apstrīdētā lēmuma 110.–126. apsvērumi), Komisija analizē šīs pārstrukturēšanas raksturu, tomēr to pašu par sevi nekvalificējot par valsts atbalstu (apstrīdētā lēmuma 178.–183. apsvērumi), kā iepriekš jau norādīts (skat. šī sprieduma 101. punktu).

169 Komisija tāpēc pamatoti apgalvo, ka no apstrīdētā lēmuma izriet, ka tā individuāli pārbaudīja strīdīgos pasākumus NOA labā (skat. it īpaši 186. un 188. apsvērumu), vienlaikus aplūkojot tos *Olympic Airways* grupas pārstrukturēšanas vispārējā kontekstā, kurā tie iekļaujas.

170 Šādos apstākļos pretēji prasītāju apgalvojumiem Komisijas argumentācija, saskaņā ar kuru ir jāņem vērā saimnieciskā pēctecība starp OA un NOA attiecībā uz strīdīgo pasākumu kvalificēšanu, ņemot vērā EKL 87. panta 1. punktu, neveido jaunu pamatojumu, kas paredzēts, lai ar to aizstātu apstrīdētā lēmuma pamatojumu. Tādējādi šādu argumentāciju nevar atzīt par nepieņemamu.

- 171 Turklāt jānorāda, ka pretēji prasītāju apgalvojumiem tas, ka Komisija ir ņēmusi vērā saimniecisko pēctecību starp OA un NOA, pats par sevi nav pretrunā strīdīgo pasākumu individuālai pārbaudei un nepadara apstrīdētā lēmuma pamatojumu nesaprotamu.
- 172 Turklāt attiecībā uz to, ka ir ņemta vērā saimnieciskā pēctecība starp OA un NOA, kvalificējot strīdīgos pasākumus, ņemot vērā EKL 87. panta nosacījumus, jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Komisijai vienmēr ir jāvērtē visa atbilstošā informācija par strīdīgo darījumu un tā konteksts, it īpaši piemērojot privātā ieguldītāja kritēriju (Pirmās instances tiesas 2003. gada 6. marta spriedums apvienotajās lietās T-228/99 un T-233/99 *Westdeutsche Landesbank Girozentrale* un *Land Nordrhein-Westfalen*/Komisija, *Recueil*, II-435. lpp., 270. punkts; skat. arī Pirmās instances tiesas 2008. gada 17. decembra spriedumu lietā T-196/04 *Ryanair*/Komisija, Krājums, II-3643. lpp., 59. punkts).
- 173 Šajā gadījumā no tā izriet, ka tas, ka Komisija ņēma vērā saimniecisko pēctecību starp OA un NOA, neatbrīvoja Komisiju no tās pienākuma, ņemot vērā visu atbilstošo informāciju, pārbaudīt, vai ir spēkā EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumi.
- 174 Šajā gadījumā Komisija bija tiesīga ņemt vērā strīdīgo pasākumu kontekstu, ko raksturo, pirmkārt, tas, ka vecajai aviosabiedrībai OA piešķīra pārstrukturēšanas atbalstu un nelikumīgu atbalstu ar lidojumiem saistīto darbību turpināšanai, un, otrkārt, *Olympic Airways* grupas pārstrukturēšana 2003. gadā tās privatizācijai, kā arī starp OA un NOA pastāvošās saiknes raksturs. Tomēr Komisijai tikpat lielā mērā bija jāpārbauda,

vai, ņemot vērā privātā ieguldītāja kritēriju, strīdīgie pasākumi atbilst parastiem komercdarījumiem tirgus ekonomikā un tādējādi ir atšķirīgi no iepriekš minētā nelikumīgā atbalsta (šajā ziņā skat. Pirmās instances tiesas 2002. gada 17. oktobra spriedumu lietā T-98/00 *Linde/Komisija, Recueil*, II-3961. lpp., 43.–54. punkts).

¹⁷⁵ Šādos apstākļos secinājums par saimniecisko pēctecību starp OA un NOA neļauj prezumēt, ka, ņemot vērā, ka pēc sadalīšanas turpinājās abu šo sabiedrību ekonomiskās grūtības, jaunie pasākumi NOA labā, kas vērtēti apstrīdētajā lēmumā, veido loģisku turpinājumu iepriekš minētajam agrāk piešķirtajam atbalstam un līdz ar to arī ietilpst valsts atbalsta kategorijā.

¹⁷⁶ Šajā sakarā Komisijas argumentācija, kas pamatota ar Pirmās instances tiesas 1998. gada 15. septembra spriedumu lietā T-11/95 *BP Chemicals/Komisija (Recueil*, II-3235. lpp., 171. un 176. punkts), nav atbalstāma. Pretēji šīs lietas apstākļiem, kuros apspriežamos pasākumus veidoja vairāki secīgi kapitālieguldījumi, ko īstenoja kāds publisks uzņēmums savai meitas sabiedrībai, jānorāda, ka šajā gadījumā apgalvotais atbalsts, ko OA un Grieķijas Republika piešķīra NOA tādas nomas maksas veidā par lidmašīnu apakšnomu, kas ir ievērojami zemāka nekā nomas maksa, ko OA un Grieķijas Republika maksā saskaņā ar galvenajiem nomas līgumiem, pēc sava priekšmeta un rakstura ir pilnīgi atšķirīgs no valsts atbalsta OA labā, kurš apspriests 2002. gada 11. decembra lēmumā un kuram nav nekāda sakara ar minēto atbalstu [*NOA labā*].

¹⁷⁷ Turklāt īpaši ir jāuzsver, ka saskaņā ar iepriekš minēto spriedumu lietā *BP Chemicals/Komisija* (170. punkts) pat gadījumā, ja apspriežamais pasākums turpina tāda paša

rakstura pasākumus, kas kvalificēti par valsts atbalstu, šis apstāklis *a priori* neizslēdz [iespēju], ka minētais pasākums atbilst privātā ieguldītāja kritērijam tirgus ekonomikā. Katrā ziņā Eiropas Savienības tiesai ir jāpārbauda, vai, ņemot vērā atbilstošo informāciju, šo pasākumu var saprātīgi nodalīt no iepriekšējā atbalsta un attiecībā uz privātā ieguldītāja kritērija piemērošanu uzskatīt par autonomu atbalstu.

- ¹⁷⁸ Šajā gadījumā Komisijai līdz ar to bija jāvērtē, vai apgalvotais atbalsts *NOA* labā atbilst EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumiem, pamatojoties ne tikai uz to kontekstu, un it īpaši šo pasākumu hronoloģisko secību, attiecībā uz *OA* iepriekš piešķirto atbalstu, kā arī attiecīgo uzņēmumu ilgstošajām ekonomiskajām grūtībām, bet uz visiem atbilstīgajiem faktiskajiem un tiesību apstākļiem.

b) Par privātā ieguldītāja kritēriju

Lietas dalībnieku argumenti

- ¹⁷⁹ Grieķijas Republika un *NOA* min, pirmkārt, acīmredzamu kļūdu vērtējumā attiecībā uz privātā ieguldītāja kritērija piemērošanu un, otrkārt, apstrīdētā lēmuma pamatojuma trūkumu šajā jautājumā.

- 180 Attiecībā uz acīmredzamo kļūdu vērtējumā Grieķijas Republika un *NOA* norāda, ka lidmašīnu apakšnomas par tādu nomas maksu, kas ir zemāka nekā nomas maksa par galveno nomu, nepiešķir *NOA* nevienu tādu priekšrocību, ko šī sabiedrība nebūtu guvusi parastos tirgus apstākļos.
- 181 Šajā gadījumā *OA* rīcība esot bijusi atbilstoša privāta tirgus dalībnieka rīcībai, kurš — saskaroties ar nomas maksas strauju krišanu sakarā ar krīzi starptautiskajā aviotransporta tirgū pēc 2001. gada 11. septembra notikumiem un būdams spiests maksāt tādu nomas maksu, kas noteikta galvenajos nomas līgumos, pat gadījumā, ja tas vienpusēji laužtu šos līgumus, — būtu samazinājis radušos zaudējumus par apmēram 50%, piekritot izīrēt savas lidmašīnas par tādu nomas maksu, kas ir zemāka nekā tā, ko tas maksā saskaņā ar galvenajiem nomas līgumiem, kuri noslēgti pirms krīzes atšķirīgos ekonomiskajos apstākļos.
- 182 Turklāt, lai novērtētu, vai apakšnomas līgumi piešķir *NOA* kādu priekšrocību, Komisijai esot bijuši jāņem vērā visi darījumi, kas noslēgti starp *OA* un *NOA*, bet tā to apstrīdētajā lēmumā neesot darījusi. Pateicoties apspriežamajai apakšnoma, *OA* esot atbrīvojusies no izmaksām par lidmašīnu apsardzi, apkopi un remontu. Turklāt tā esot sniegusi *NOA* lidmašīnu apkopes un remonta pakalpojumus par tirgus cenām (skat. lēmuma 163. un 164. apsvērumu). No kopējās summas EUR 99 miljonu apmērā, ko *NOA* samaksāja *OA* 2004. gadā par apkopes pakalpojumiem, summa EUR 44 441 850 apmērā atbilstot 18 lidmašīnu apakšnoma, ko *OA* iznomājusi *NOA*.
- 183 Turklāt prasītājas pārmet Komisijai, ka tā nav salīdzinājusi *NOA* maksāto nomas maksu ar nomas maksu tirgū. Tās arī apstrīd Komisijas apgalvojumu, saskaņā ar kuru *NOA*, visticamāk, nebūtu atradusi iznomātājus atbilstoši tirgus nosacījumiem. Šis apgalvojums neesot pamatots ne ar vienu pierādījumu, un to atspēkojot fakti. It īpaši

pēc 2001. gada 11. septembra notikumiem lidmašīnu piedāvājums ievērojami pārsniedza pieprasījumu un nomas maksa bija ārkārtēji izdevīga. 2003. gada beigās pieprasījuma vispār nebija. Sākot ar 2004. gada vidu tas sāka pieaugt, līdz ar to pieauga nomas maksa, pieaugumam sasniedzot 30% 2004. gada beigās, tomēr nomas maksa nesasniedza 2001. gada septembra cenu līmeni. Šajā gadījumā 2004. gada jūnijā *NOA* turklāt esot uz trīs gadiem noslēgusi nomas līgumu attiecībā uz B 737-300 tipa lidmašīnu par nomas maksu USD 130 000, kas atbilst tirgus cenām.

¹⁸⁴ Attiecībā uz līzings līgumiem par četrām *Airbus A 340-300* lidmašīnām Grieķijas Republika un *NOA* uzsver, ka ir atšķirība starp šo lidmašīnu apakšnomas līgumiem *NOA*, no vienas puses, un Grieķijas Republikas lēmumu izmantot savas tiesības stāties *OA* vietā šo līgumu ietvaros, no otras puses, tāpēc, ka aizdevēji draudēja pieprasīt visu valsts piešķirto garantiju tūlītēju īstenošanu EUR 200 miljonu apmērā un pastāvēja risks, ka līzings devēji atgūs lidmašīnas no *OA*. *NOA* neguva nekādas priekšrocības no tā, ka Grieķijas Republika stājās *OA* vietā līzings līgumu ietvaros.

¹⁸⁵ Lietā T-416/05 Komisija, ko atbalsta *Aeroporia Aigaiou*, uzskata, ka tas, ka pēc *NOA* izveides no *OA* *NOA* ņēma apakšnomā *OA* lidmašīnas par tādu nomas maksu, kas ir būtiski zemāka nekā nomas maksa, kura maksāta saskaņā ar galvenajiem nomas līgumiem, atbrīvoja *NOA* no daļas darbības izmaksu, kuras tādējādi finansēja *OA* un galu galā — šīs sabiedrības deficīta dēļ — Grieķijas Republika. Apstrīdētajā lēmumā esot minēti zaudējumi, kas šādi tieši radušies *OA* un Grieķijas Republikai (186. apsvērum) un netieši — Grieķijas Republikai (189. un 191. apsvērum). Šādos apstākļos strīdīgais pasākums neatbilstot privātā ieguldītāja kritērijam.

186 Pirmkārt, saskaņā ar privātā ieguldītāja kritēriju tiekot ņemta vērā apspriežamo pasākumu ietekme uz saņēmēju, uzliekot par pienākumu pārbaudīt, vai šie pasākumi tam nerada tādas priekšrocības, ko tas nebūtu guvis parastos tirgus apstākļos.

187 Šajā gadījumā Grieķijas Republikas iestādes oficiālās izmeklēšanas procedūras laikā neesot sniegušas Komisijai nepieciešamos pierādījumus, neraugoties uz rīkojumu sniegt visu informāciju, kas noderīga *Olympic Airways* grupas pārveidošanas procedūras vērtējumam. Šī rīkojuma nosūtīšana Grieķijas Republikas iestādēm esot tām uzlikusi pierādīšanas pienākumu atbilstoši Regulas Nr. 659/1999 13. panta 1. punktam. Tā kā Grieķijas Republikas iestāžu iesniegtā informācija bija ļoti nepilnīga, Komisija esot norīkojusi ekspertus veikt pārbaudes uz vietas. Šādos apstākļos Komisija apgalvo, ka apstrīdētā lēmuma likumību var novērtēt, tikai pamatojoties ar informāciju, kas bija tās rīcībā lēmuma pieņemšanas laikā.

188 Otrkārt, Komisija norāda, ka katrā ziņā, pat ja informācija par nomas maksu tirgū tai būtu iesniegta laikus, *NOA* maksātās nomas maksas salīdzināšana ar nomas maksu tirgū būtu neefektīva. Nebūtu reāli īstenot šādu salīdzinājumu, jo *NOA*, visticamāk, nebūtu atradusi tirgū citus iznomātājus, kas būtu gatavi tai iznomāt lidmašīnas bez Grieķijas Republikas iejaukšanās.

189 Šo analīzi apstiprinot tas, ka galvenie iznomātāji, satraukušies par to, kas notiks ar viņu prasījumiem pret *OA*, esot draudējuši lauzt ar šo sabiedrību noslēgtos līgumus, pārdot lidmašīnas un nekavējoties izmantot garantijas un ka šajā sakarā viņi esot izvirzījuši apgrūtinošākus nosacījumus. To nenoliedzot arī apstāklis, ka *NOA*

2004. gada jūnijā izdevās noslēgt operatīvā lizinga līgumu, jo šī sabiedrība, pēc Komisijas domām, esot palikusi Grieķijas Republikas “aizsardzībā”.

- 190 Stājoties *OA* vietā četros lizinga līgumos un piešķirot nomas maksas atvieglojumus, Grieķijas Republika tādējādi esot ļāvusi turpināt nomu un līdz ar to turpināt ar lidojumiem saistītās darbības. Tādēļ neesot jāaprēķina starpība starp hipotētisku nomas maksu un to nomas maksu, ko *NOA* maksāja *OA* un Grieķijas Republikai.
- 191 Turklāt Komisija uzsver, ka apstrīdētajā lēmumā tā nomas maksas atvieglojumus, ko noteikusi *OA* un Grieķijas Republika, tikai kvalificējusi par *NOA* piešķirtu atbalstu, skaidri kvantitatīvi nenosakot šo atbalstu.
- 192 Šādos apstākļos it īpaši attiecībā uz četrām lidmašīnām, kuras Grieķijas Republika bija nodevusi apakšnomā *NOA*, Komisija pretēji prasītāju apgalvojumiem apstrīdētajā lēmumā neesot atstājusi bez ievērības atšķirību starp atlīdzību, kas paredzēta attiecīgi lizinga līgumos un apakšnomas līgumos. Tomēr šī atšķirība esot atbilstoša tikai atbalsta summas aprēķināšanai un tā neesot bijusi jāizmanto, lai noteiktu, ka daļu nomas maksas sedza valsts.
- 193 Komisija precizē, ka apstrīdētā lēmuma 1. panta 1. punktā minētās summas EUR 37 miljonu un EUR 2,75 miljonu apmērā katrā ziņā nenozīmē atbalstu, bet norāda to zaudējumu summu, kas radušies attiecīgi *OA* un Grieķijas Republikai. Pēc Komisijas domām, atbalsta summa būs jānosaka diskusijās starp šo iestādi un Grieķijas

Republikas iestādēm atbilstoši lojālas sadarbības pienākumam, kas paredzēts EKL 10. pantā. Neesot izslēgts, ka šī summa būs augstāka par iepriekš minēto zaudējumu summu.

- ¹⁹⁴ Ņemot vērā visus šos apsvērumus, apstrīdētais lēmums esot pietiekami pamatots attiecībā uz tās priekšrocības piešķiršanu *NOA*, kas izriet no nomas maksas lieluma (186. un 188. apsvērumi). Neesot bijis nepieciešams kvantitatīvi noteikt atbalstu, salīdzinot *NOA* maksāto nomas maksu ar tirgus cenām. Katrā ziņā Grieķijas Republikas iestādes neesot sniegušas Komisijai visu šim nolūkam nepieciešamo informāciju.
- ¹⁹⁵ Lietā T-416/05 *Aeroporja Aigaiou*, kas iestājusies lietā Komisijas prasījumu atbalstam, apstrīd *OA* un Grieķijas Republikas rīcības atbilstību privātā ieguldītāja kritērijam divu iemeslu dēļ. Pirmkārt, tā norāda, ka privāts ieguldītājs būtu drīzāk plānojis nodot attiecīgās lidmašīnas apakšnomā kādai veselai aviosabiedrībai, uzliekot tai tādas nosacījumus, kādi ir spēkā tirgū, lai garantētu savlaicīgus nomas maksājumus, nevis *NOA*, attiecībā pret kuru neesot pastāvējusi nekāda iespēja panākt piespiedu izpildi. Visbeidzot, neviens privāts ieguldītājs nepiekrīstu atdot savu vienīgo potenciāli rentablu darbības jomu.
- ¹⁹⁶ Otrkārt, persona, kas iestājusies lietā, apgalvo, ka tāda lidmašīnu nomas līguma saglabāšanas sekas, kas noslēgts par augstu cenu un uz ilgu laiku labvēlīgos apstākļos, ir parasta darījumu riska elements, ko aviosabiedrības uzņemas. Līdz ar to, tā kā, pēc personas, kas iestājusies lietā, domām, *NOA* stājās *OA* vietā un pieder pie tās pašas grupas, tikai tas vien, ka tai nebija jāmaksā augstā nomas maksa, jau veidoja valsts atbalstu, kas vienāds ar starpību starp nomas maksu, ko maksāja atbilstoši galvenajiem

nomas līgumiem, un nomas maksu, ko maksāja par apakšnomu, nemaz nesalīdzinot NOA maksāto nomas maksu ar tirgus cenām.

- ¹⁹⁷ Turklāt *Aeroporia Aigaiou* apšaubā NOA maksātās nomas maksas atbilstību tirgus cenām. Tā norāda, ka saskaņā ar kādu līgumu, kas noslēgts 2006. gada 14. decembrī, tā kādai lidmašīnu nomas sabiedrībai maksā nomas maksu EUR 700 000 apmērā par tādas lidmašīnas nomu, kuras tirgus vērtība ir par 50 % zemāka nekā tāda tipa lidmašīnām, kuras nomāja NOA.

Vispārējās tiesas vērtējums

- ¹⁹⁸ Pēc tam, kad būs noteikts strīdīgais atbalsts, kā arī lietas dalībnieku argumentācijā izvirzītie jautājumi, būs jāvērtē šajā lietā atbilstīgie fakti attiecībā uz privāta ieguldītāja kritērija piemērošanu un pēc tam jāanalizē jautājums par pierādīšanas pienākuma sadalījumu saistībā ar to, kā lietas dalībnieki ir ievērojuši savus procesuālos pienākumus administratīvajā procesā.

— Par strīdīgā atbalsta noteikšanu

- ¹⁹⁹ No apstrīdētā lēmuma 1. panta 1. punkta un no tā pamatojuma skaidri izriet, ka Komisija tikai secināja, ka valsts atbalstu veido, pirmkārt, tas, ka OA 2004. gada laikā pieņēma tādu nomas maksu par lidmašīnu nodošanu apakšnomā NOA, kas bija zemāka nekā nomas maksa, kuru OA maksāja saskaņā ar galvenajiem operatīvā līzīga

līgumiem (skat. it īpaši 158. un 186. apsvērumu), un, otrkārt, tas, ka Grieķijas Republika pieņēma zemāku nomas maksu nekā nomas maksa, ko tā maksāja atbilstoši lizinga līgumiem no dienas, kad tā stājās OA vietā šajos līgumos, līdz 2005. gada maijam, kad Komisijas eksperti veica pārbaudi uz vietas (skat. it īpaši 160. un 186. apsvērumu). Apstrīdētajā lēmumā tāpat nav skaidri minēti zaudējumi, kurus OA radīja lizinga līgumi, pirms Grieķijas Republika stājās tās vietā, un zaudējumi, ko tai radīja galvenie operatīvā lizinga līgumi no 2003. gada 12. līdz 31. decembrim un no 2005. gada 1. janvāra līdz 14. septembrim, dienai, kad tika pieņemts apstrīdētais lēmums. Tajā arī nav skaidri minēti zaudējumi, kas radās Grieķijas Republikai no 2005. gada maija līdz 14. septembrim. Šādu apstrīdētā lēmuma izpratni apstiprina iepriekš minētais 2008. gada 14. februāra spriedums lietā Komisija/Grieķija (42. punkts), kurā Tiesa izklāsta, ka summas, “kas attiecas uz maksājumiem par lidmašīnu apakšnomu, [...] ir noteiktas” apstrīdētā lēmuma 1. panta 1. punktā, kurā minēti tieši zaudējumi, ko 2004. gadā cieta OA un ko laikā līdz 2005. gada maijam cieta Grieķijas Republika.

- 200 Apstrīdētajā lēmumā (skat. it īpaši 186. un 188. apsvērumu un rezolutīvās daļas 1. panta 1. punktu) Komisija, pamatojoties uz *Moore Stephens* ziņojumu, balstījās tikai uz konstatējumu par zaudējumiem, kas radās OA un Grieķijas Republikai, nododot NOA apakšnomā lidmašīnas par tādu nomas maksu, kas ir būtiski zemāka nekā nomas maksa, kura maksāta saskaņā ar galvenajiem nomas līgumiem. Šajā sakarā prasītājas neapstrīd to, ka šie zaudējumi, kas radās no atšķirības starp nomas maksu par galveno nomu un NOA maksāto nomas maksu, attiecībā uz OA 2004. gadā par lidmašīnu nodošanu apakšnomā NOA sasniedza kopējo summu EUR 37,6 miljonu apmērā, kas ir 55 % no nomas maksas, kura maksāta atbilstoši galvenās nomas līgumiem. Savukārt Grieķijas Republikas zaudējumi saskaņā ar Komisijas ekspertu veiktajiem secinājumiem sasniedza EUR 250 000 līdz 350 000 lielu summu mēnesī par katru no četrām lidmašīnām, ko tā nodeva apakšnomā NOA pēc tam, kad tā stājās OA vietā lizinga līgumos. Atšķirība starp NOA maksāto nomas maksu par šīm četrām lidmašīnām un to nomas maksu, ko Grieķijas Republika maksāja atbilstoši lizinga

līgumiem, tādējādi, pēc Komisijas domām, līdz 2005. gada maijam sasniedza kopējo summu EUR 2,75 miljonu apmērā, ko prasītājas nav apstrīdējušas.

201 Attiecībā uz OA lidmašīnu nodošanu apakšnomā NOA no *Moore Stephens* ziņojuma un apstrīdētā lēmuma (skat. it īpaši 155. apsvērumu) un NOA tiesas sēdē apstiprinātā izriet, ka šī sabiedrība sākotnēji tās izveides laikā apakšnomā nomāja no OA 23 lidmašīnas. Pēc tam šis skaits samazinājās līdz 22, jo netika atjaunots kāds operatīvā līzīngā līgums starp OA un galveno iznomātāju, kad šis līgums zaudēja spēku 2005. gada martā.

202 Attiecībā uz minētajām 22 lidmašīnām, ko OA nodeva apakšnomā NOA, no apstrīdētā lēmuma un no *Moore Stephens* ziņojuma izriet, un par to nav strīdu, ka 18 lidmašīnas no tām OA izmantoja saskaņā ar operatīvā līzīngā līgumu un 4 lidmašīnas — saskaņā ar līzīngā līgumu. No iepriekš minētā ziņojuma izriet un lietas dalībnieki tiesas sēdē apstiprināja, ka Grieķijas Republika 2004. gada 17. decembrī stājās OA vietā attiecībā uz diviem no šiem līzīngā līgumiem un 2005. gada aprīlī — attiecībā uz pārējiem diviem.

— Par strīdīgo jautājumu noteikšanu, ņemot vērā apstrīdētā lēmuma saturu un lietas dalībnieku argumentāciju

203 Šādā faktiskajā kontekstā Komisija apstrīdētajā lēmumā tikai salīdzināja nomas maksu, ko NOA maksāja par lidmašīnu apakšnomu, un to nomas maksu, kas tika maksāta atbilstoši galvenajiem nomas līgumiem. *Moore Stephens* ziņojumā ir apstiprināts salīdzinājuma trūkums starp NOA maksāto strīdīgo nomas maksu un nomas maksu tirgū. Šajā ziņojumā, uz kuru pamatojās Komisija apstrīdētajā lēmumā, eksperti norāda,

ka laikā, kas bija viņu rīcībā, lai veiktu darbu, tie nespēja veikt neatkarīgu novērtējumu par nomas maksas lielumu lidmašīnu nomas tirgū.

- 204 Vispārējā tiesā Komisija tomēr atzīst, ka atbalsta summa neatbilst to zaudējumu summai, kurus cieta OA un Grieķijas Republika un kuri ir minēti apstrīdētā lēmuma 1. panta 1. punktā, bet gan starpībai starp NOA maksāto nomas maksu un tirgus cenām.
- 205 Prasītājas pārmet Komisijai, ka tā ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā un pārkāpusi pienākumu norādīt pamatojumu, tostarp tāpēc, ka tā nav salīdzinājusi NOA maksāto nomas maksu ar tirgus cenām, piemērojot privātā ieguldītāja kritēriju.
- 206 Komisija neapstrīd to, ka apstākļi lidmašīnu nomas tirgū ievērojami mainījās laikā starp galveno nomas līgumu slēgšanu pirms 2001. gada 11. septembra notikumiem un šajā lietā apspriežamo laiku. Šajā sakarā tā neieņem nostāju attiecībā uz ziņojumu ar nosaukumu “Pētījums par nomas maksas lielumu tirgū saistībā ar NOA”, kas datēts ar 2005. gada 15. novembri un ko izstrādājis konsultantu birojs *Aviation Economics* pēc NOA lūguma. Tā arī neapšaubā prasītāju apgalvojumus, saskaņā ar kuriem OA atbilstoši galveno līgumu nosacījumiem saistīja pienākums maksāt noteikto nomas maksu sakarā ar pienākumu maksāt kompensāciju šo līgumu vienpusējas laušanas gadījumā.
- 207 Tomēr Komisija uzskata, ka šajā gadījumā apstrīdētajā lēmumā konstatētās atšķirības starp nomas maksu, kas maksāta atbilstoši galvenajiem līgumiem, un NOA maksāto

nomas maksu ļauj atklāt lidmašīnu nomas maksas atvieglojumu, ko OA un Grieķijas Republika piešķir *NOA*. Izšķirīgais fakts esot tas, ka “šo nomas maksas atšķirību ir uzņēmusies grūtībās esoša sabiedrība, kurai ir pienākums atmaksāt atbalstu”.

208 Šajā sakarā pretēji prasītājas apgalvojumiem (skat. šī sprieduma 34. punktu) Komisijas arguments, saskaņā ar kuru *NOA* ar lidojumiem saistītās darbības subsidēja OA, kuras deficītu galu galā sedza Grieķijas Republika, kura tādējādi cieta netiešu kaitējumu, tikai izvērs iebildumu rakstā izvirzīto argumentāciju un nav uzskatāms par jaunu pamatu.

209 Turklāt Komisija būtībā tikai norāda, ka tai nebija jāsalīdzina *NOA* maksātā strīdīgā nomas maksa ar tirgus cenām, ņemot vērā, ka Grieķijas Republikas iestādes nebija iesniegušas nepieciešamos pierādījumus, neraugoties uz tās rīkojumiem sniegt informāciju. Turklāt katrā ziņā, pēc Komisijas domām, šis salīdzinājums būtu neefektīvs, jo *NOA*, visticamāk, bez Grieķijas Republikas iejaukšanās nebūtu atradusi citus iznomātājus.

210 Ņemot vērā šos lietas dalībnieku argumentus, sākotnēji jānosaka elementi, kas ir atbilstoši privātā ieguldītāja kritērija piemērošanai attiecībā uz strīdīgajiem pasākumiem, un tad jāvērtē lietas dalībnieku attiecīgie procesuālie pienākumi administratīvā procesa laikā un pierādīšanas pienākuma sadale šajā gadījumā.

— Par elementiem, kas ir atbilstoši privātā ieguldītāja kritērija piemērošanai

- 211 No EKL 87. panta 1. punkta izriet, ka atbalsta jēdziens ir objektīvs jēdziens, kas ir atkarīgs tikai no tā, vai kāds valsts pasākums piešķir vai nepiešķir priekšrocību vienam vai vairākiem uzņēmumiem (Pirmās instances tiesas 1998. gada 27. janvāra spriedums lietā T-67/94 *Ladbroke Racing/Komisija, Recueil*, II-1. lpp., 52. punkts).
- 212 It īpaši, lai noteiktu, vai apspriežamie pasākumi var veidot valsts atbalstu, galvenokārt ir jāņem vērā attiecīgā pasākuma ietekme uz saņēmējiem uzņēmumiem, nevis to publisko vai privāto struktūru stāvoklis, kuras atbalstu piešķir (Tiesas 1977. gada 22. marta spriedums lietā 78/76 *Steinike & Weinlig, Recueil*, 595. lpp., 21. punkts).
- 213 Līdz ar to ir jānosaka, vai apspriežamie pasākumi piešķir saņēmējam uzņēmumam tādu ekonomisko priekšrocību, ko tas nebūtu guvis parastos tirgus apstākļos (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Linde/Komisija*, 39. punkts, un iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Westdeutsche Landesbank Girozentrale* un *Land Nordrhein-Westfalen/Komisija*, 207. punkts un tajā minētā judikatūra). Tas, ka darījums ir bijis saprātīgs publiskajām iestādēm vai publiskajam uzņēmumam, kas piešķīra atbalstu, neatbrīvo no šīs pārbaudes veikšanas (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Westdeutsche Landesbank Girozentrale* un *Land Nordrhein-Westfalen/Komisija*, 315. punkts, tāpat šajā ziņā skat. arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Linde/Komisija*, 48.–54. punkts).
- 214 Kā Komisija norāda, no tā izriet, ka, pat pieņemot, ka “uzņemties nomas maksas atšķirības” bija saprātīgāk, nekā lauzt galvenos līgumus, OĀ un Grieķijas Republikas saprātīga lidmašīnu finanšu pārvaldība, samazinot zaudējumus ar šo lidmašīnu apakšnomu NOA un ar sekojošu pakalpojumu sniegšanu šai sabiedrībai atbilstoši

tirgus nosacījumiem, nav pietiekams iemesls uzskatīt šo rīcību par atbilstošu privātā ieguldītāja kritērijam. No tā izriet, ka šīs lietas ietvaros pretēji prasītāju apgalvojumiem tikai tas apstāklis vien, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā nav pārbaudījusi visas apgalvotās priekšrocības, ko OA radīja tās lidmašīnu nodošana apakšnomā NOA, neļauj secināt, ka šī iestāde nav ievērojusi privātā ieguldītāja kritēriju.

²¹⁵ Turpretī Grieķijas Republika un NOA pamatoti uzsver, ka saskaņā ar iepriekš minēto judikatūru privātā komersanta kritērija piemērošanai ir jāsalīdzina strīdīgā nomas maksa, ko NOA maksājusi OA un Grieķijas Republikai, ar nomas maksu tirgū.

²¹⁶ Šajā sakarā ir jānoraida Komisijas un *Aeroporia Aigaiou* argumenti, saskaņā ar kuriem šāds salīdzinājums būtu neefektīvs. Pirmkārt, gan no apstrīdētā lēmuma pamatojuma, gan 1. panta 1. punkta skaidri izriet, ka šajā lēmumā minētais atbalsts nav OA un Grieķijas Republikas lidmašīnu nodošana apakšnomā NOA pati par sevi, bet gan tas, ka NOA maksāja mazāku nomas maksu nekā tā nomas maksa, ko šie iznomātāji maksāja atbilstoši galvenajiem nomas līgumiem vai lizinga līgumiem. Komisijas apgalvojumiem, saskaņā ar kuriem NOA nebūtu spējusi nomāt lidmašīnas tirgū bez Grieķijas Republikas atbalsta, līdz ar to šajā lietā nav nozīmes.

²¹⁷ Šajā aspektā šī lieta rada citādus jautājumus nekā tie, kas skatīti, piemēram, 2000. gada 5. oktobra spriedumā lietā C-288/96 Vācija/Komisija (*Recueil*, I-8237. lpp., 30.–32. un 41. punkts), kurā Tiesa izmantoja kritēriju, kura pamatā ir valsts garantijas saņēmēja iespējas iegūt kapitāla tirgū aizdevumu bez šīs garantijas. Lietā, kurā tika pasludināts šis spriedums, apspriesta tika garantijas piešķiršana, savukārt apstrīdētajā lēmumā

pasākumi, kas kvalificēti par atbalstu, attiecas tikai uz nomas maksas lielumu, kas piemērots *NOA*.

²¹⁸ Šajā gadījumā, vērtējot strīdīgos pasākumus (apstrīdētā lēmuma 186. un 188. apsvērumus), Komisija nevērsās pret to, ka *OA* un Grieķijas Republika, iespējams, neprasīja pietiekamas maksājuma garantijas no *NOA* puses, lai piekristu tai nodot apakšnomā lidmašīnas. Tā arī nepārmet *OA*, ka šī sabiedrība drīzāk nelauza galvenos nomas līgumus, nekā nodeva lidmašīnas apakšnomā *NOA*.

²¹⁹ Otrkārt, Komisija, kas nevērtē *Olympic Airways* grupas pārstrukturēšanu pašu par sevi (skat. šī sprieduma 101. punktu), arī nepārmet Grieķijas Republikai to, ka tā *NOA* izveides laikā neparedzēja galveno nomas līgumu un līzings līgumu nodošanu šai sabiedrībai. Līdz ar to *Aeroporja Aigaiou* arguments, saskaņā ar kuru valsts atbalsts *NOA* labā izrietēja no tā vien, ka šī sabiedrība izvairījās no parastā darījumu riska, kas saistīts ar galveno nomas līgumu saglabāšanu, nav atbilstošs.

²²⁰ Visbeidzot, vērtējot strīdīgos pasākumus, Komisija attiecībā uz privātā ieguldītāja kritēriju neapstrīd Grieķijas Republikas lēmumu stāties *OA* vietā četros līzings līgumos. Tā norāda, ka no *Moore Stephens* ziņojuma izriet, ka Grieķijas Republika pieņēma šo lēmumu, lai gan attiecībā uz *OA*, gan sevi pašu kā garantijas devēju izvairītos no apgrūtinājošākiem nosacījumiem, ko attiecīgās finanšu iestādes (galvenie iznomātāji) bija noteikušas sadalīšanas laikā sakarā ar nedrošību par *OA* un *NOA* nākotni. Komisija tikai uzsver šī lēmuma atkāpes ietverošo raksturu, norādot, ka, pēc ekspertu domām,

ši darījuma atļaušanai bija nepieciešama jauna tiesību akta pieņemšana (skat. apstrīdētā lēmuma 159. apsvērumu).

- 221 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka, pat pieņemot, ka Komisijas apgalvojumi — saskaņā ar kuriem būtībā lidmašīnu nodošana apakšnomā *NOA* par nomas maksu, kas bija zemāka nekā nomas maksa, kura tika maksāta atbilstoši galvenajiem nomas līgumiem, bija iespējama, tikai pateicoties Grieķijas Republikas atbalstam, — būtu pamatoti, tas neatbrīvotu Komisiju no pienākuma saskaņā ar privātā komersanta kritēriju pārbaudīt, vai *NOA* maksātā nomas maksa faktiski bija zemāka nekā parastajos tirgus apstākļos maksāta nomas maksa attiecīgajā periodā.
- 222 Būtībā pārstrukturēšanas kārtība un dažādie Komisijas apgalvotie atbalsta pasākumi, kas paši par sevi apstrīdētajā lēmumā nav kvalificēti par valsts atbalstu (skat. šī sprieduma 101. punktu), veido tikai kontekstu, kurā iekļaujas apgalvotais atbalsts, kas piešķirts kā tāda nomas maksa par lidmašīnu apakšnomu, kura ir zemāka par nomas maksu, kura maksāta atbilstoši galvenajiem nomas līgumiem. Šis konteksts pats par sevi, nepastāvot nevienam citam nopietnam pierādījumam, neļauj prezumēt, ka *NOA* maksātā nomas maksa par lidmašīnu apakšnomu bija zemāka par nomas maksu tirgū.
- 223 No tā izriet, ka pretēji Komisijas apgalvojumiem privātā ieguldītāja kritērijs prasīja pārbaudīt, vai strīdīgā *NOA* maksātā nomas maksa atbilst parastajos tirgus apstākļos maksātai nomas maksai attiecīgajā periodā.

— Par pierādīšanas pienākuma sadalījumu un Komisijas un attiecīgās dalībvalsts attiecīgajiem procesuālajiem pienākumiem

- 224 Saskaņā ar judikatūru Komisijai apstrīdētajā lēmumā bija jāsniedz pierādījums par jauna atbalsta piešķiršanu, konkrētajā gadījumā salīdzinot NOA maksāto strīdīgo nomas maksu ar nomas maksu tirgū. No EKL 88. panta 2. un 3. punkta nosacījumiem izriet, ka, trūkstot šādam pierādījumam, apspriežamie jaunie pasākumi nav uzskatāmi par valsts atbalstu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē (Tiesas 1994. gada 13. aprīļa spriedums apvienotajās lietās C-324/90 un C-342/90 Vācija un *Pleuger Worthington*/Komisija, *Recueil*, I-1173. lpp., 23. punkts).
- 225 Tomēr šāds pierādīšanas pienākumu sadalījums ir pakļauts nosacījumam, ka Komisija un attiecīgā dalībvalsts ievēro to procesuālos pienākumus, šai iestādei īstenojot pilnvaras aicināt dalībvalsti tai sniegt visu nepieciešamo informāciju (iepriekš minētais spriedums lietā *Olympiaki Aeroporia Ypiresies*/Komisija, 35. punkts).
- 226 No judikatūras it īpaši izriet, ka Komisija ir tiesīga pieņemt lēmumu, pamatojoties uz tās rīcībā esošo informāciju, ja dalībvalsts, neizpildot pienākumu sadarboties, kas izriet no EKL 10. panta, izvairās tai sniegt informāciju, kuru Komisija lūgusi, lai klasificētu jaunu vai grozītu atbalstu un pārbaudītu, vai tas ir saderīgs ar kopējo tirgu, vai lai pārbaudītu, vai iepriekš apstiprināts atbalsts tiek piemērots pareizi. Tomēr pirms šāda lēmuma pieņemšanas Komisijai jāpieprasa dalībvalstij noteiktā termiņā iesniegt visus dokumentus un informāciju, kas nepieciešama, lai Komisija varētu veikt kontroli. Tikai tad, ja dalībvalsts, neraugoties uz Komisijas pieprasījumu, nesniedz lūgtās ziņas, Komisija var izbeigt procedūru un, pamatojoties uz tās rīcībā esošo informāciju, atkarībā no konkrētās situācijas pieņemt lēmumu par atbalsta esamību un saderību ar kopējo tirgu vai pieņemt lēmumu, ar kuru konstatē, ka iepriekš apstiprināts atbalsts

tiek izmantots tiesiski (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Olympiaki Aeroporia Ypiresies/Komisija*, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).

²²⁷ Iepriekš minētie procesuālie pienākumi ir atkārtoti un precizēti Regulas Nr. 659/1999 2. panta 2. punktā, 5. panta 1. un 2. punktā, 10. pantā un 13. panta 1. punktā.

²²⁸ Tāpat jāatgādina, ka saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 6. panta 1. punktu "lēmumā sākt formālu [oficiālu] izmeklēšanas procedūru rezumē attiecīgus faktiskus un tiesiskus jautājumus, tajā ir Komisijas sākotnējais izvērtējums par to, vai ierosinātajam pasākumam ir atbalsta iezīmes, kā arī izklāstīti iemesli, kas liek šaubīties par tā saderību ar kopējo tirgu".

²²⁹ Šādi procesuālie pienākumi ir attiecīgajai dalībvalstij un Komisijai, lai pēdējā, balsoties uz pietiekami skaidru un precīzu informāciju un nodrošinot, ka tiek ievērotas attiecīgās dalībvalsts tiesības tikt uzklāstītai, varētu veikt kontroli. Jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesību uz aizstāvību ievērošana visos atklātajos procesos, kuri vērsti pret personu un kuru rezultātā var tikt pieņemts tai nelabvēlīgs akts, ir Kopienas tiesību pamatprincips un tas ir jāievēro pat tad, ja attiecībā uz konkrēto procesu nav īpaša tiesiskā regulējuma (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Olympiaki Aeroporia Ypiresies/Komisija*, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).

230 Šo procesuālo principu kontekstā jāpārbauda, vai šajā gadījumā Komisija, kā tā būtībā apgalvo, bija tiesīga prezumēt valsts atbalsta esamību, pamatojoties tikai uz informāciju, kas bija tās rīcībā, vai arī privātā ieguldītāja kritērija piemērošana tai lika turpināt izmeklēšanu, lai varētu salīdzināt strīdīgo *NOA* maksāto nomas maksu ar nomas maksu, ko tā būtu maksājusi parastos tirgus apstākļos.

231 Šim nolūkam ir jāizvērtē rīkojuma sniegt informāciju un lēmuma sākt oficiālu izmeklēšanas procedūru, kā arī Grieķijas Republikas Vispārējai tiesai sniegto apsvērumu saturs.

232 Pirmkārt, 2003. gada 8. septembra rīkojumā sniegt informāciju Komisija, piemērojot Regulas Nr. 659/1999 5. un 10. pantu, pieprasīja, lai tai tiktu iesniegta visa nepieciešamā informācija to pasākumu izvērtējumam, kas saistīti ar aviosabiedrības *OA* pārstrukturēšanas un privatizācijas procedūru. Šajā sakarā Komisija atgādināja, ka tai, izvērtējot valsts atbalsta saderību ar kopējo tirgu, ir jāņem vērā visi attiecīgie elementi, tostarp vajadzības gadījumā agrāk pieņemtā lēmumā jau izvērtētais konteksts.

233 Līdz ar to no šī lēmuma izriet, ka, tā kā netika paziņota privatizācijas procedūra un *OA* pārstrukturēšanas jaunie pasākumi ar mērķi atvieglot tās privatizāciju, rīkojums attiecās uz visiem elementiem, kuri ir saistīti ar šo pārstrukturēšanu un privatizāciju un var ietvert valsts atbalstu. Komisija it īpaši prasīja iesniegt *NOA* uzņēmējdarbības plānu, īpašumtiesību struktūru, sīku aktīvu un finansējuma aprakstu, ietverot tajā parādus, juridisko un nodokļu statusu, kā arī sīku informāciju par *OA* un tās meitas uzņēmumu iespējamo likvidāciju.

- 234 Otrkārt, 2004. gada 16. marta lēmumā sākt oficiālu izmeklēšanas procedūru Komisija sākotnēji izvērtēja OA finanšu situāciju 2001. un 2002. gadā, ņemot vērā šo abu finanšu gadu auditētos pārskatus, kurus tā bija saņēmusi tikai 2003. gada septembrī un decembrī. OA ciesto zaudējumu lielums apstiprinot Komisijas vērtējumu 2002. gada 11. decembra lēmumā, saskaņā ar kuru Grieķijas Republika *de facto* bija kļuvusi par galveno šīs sabiedrības finansējuma avotu, bez kura atbalsta sabiedrībai, visticamāk, būtu jāpārtrauc darbība (17., 26. un 29. punkts).
- 235 Attiecībā uz iespējamo pēc 2002. gada 11. decembra piešķirto jauno atbalstu, kas ir vienīgais apspriežamais atbalsts šajā lietā, Komisija 2004. gada 16. marta lēmumā uzskatīja, ka OA un NOA ir “viens un tas pats uzņēmums no Koptienu tiesību viedokļa valsts atbalsta [jomā]” (106. un 108. punkts).
- 236 Konkrētāk, attiecībā uz NOA izmantotajām lidmašīnām Komisija, sniedzot sīku situācijas raksturojumu, tikai norādīja, ka NOA pārveidošanas bilance, ko atbilstoši Likumam Nr. 3185/2003 pēc Grieķijas Republikas iestāžu lūguma bija sastādījusi sabiedrība *Deloitte & Touche*, parādīja, ka to 18 lidmašīnu īpašumtiesības, kas piederēja OA vai *Olympic Aviation*, bija nodotas NOA. Turklāt attiecībā uz OA lidmašīnu nodošanu apakšnomā NOA Komisija norādīja, ka *Deloitte & Touche* bija paskaidrojusi, ka šī apakšnoma nozīmē, ka OA paliek vienīgā atbildīgā attiecībā pret fraktētāju, un ļauj NOA, kā Grieķijas Republikas iestādes pašas ir uzsvērušas, izmantot valsts sniegtās garantijas attiecībā uz lidaparātu nomu un citām līguma saistībām, it īpaši garantijas, kas attiecas uz jaunu lidaparātu iegādi un pārcelšanos uz jauno Spatas lidostu, kuru Komisija 1998. un 2000. gadā apstiprināja kā pārstrukturēšanas atbalstu un atzina par nesaderīgu ar kopējo tirgu ar 2002. gada 11. decembra lēmumu (2004. gada 16. marta lēmuma 54. punkts; skat. arī šī sprieduma 6. punktu). Komisija uzsvēra, ka, pēc valdības konsultantu sabiedrības *Kantor* domām, bija svarīgi, lai NOA sāktu darbību jau 2003. gada beigās, tostarp, “lai izmantotu lidaparātu pirkuma un fraktēšanas

zemās likmes, kas tādējādi ļautu uzlabot un atjaunot tās floti”, un tāpēc, ka OA “būs jātiek galā ar nopietnām grūtībām, lai pārdzīvotu 2003./2004. gada ziemas sezonu” (57. punkts).

²³⁷ Turklāt Komisija šajā 2004. gada 16. marta lēmumā minēja, ka *Aeroporja Aigaiou* savā sūdzībā bija norādījusi, ka OA aktīvu nodošana NOA, visus pasīvus atstājot OA, ir valsts atbalsts. Komisija arī norādīja, ka, pēc sūdzības iesniedzējas sabiedrības domām, visticamāk, fraktētāji un finanšu struktūras, kas piekrita OA lidmašīnu nodošanai NOA, nebūtu piekrituši, ja nebūtu valsts garantijas, kas veido valsts atbalstu (76. punkts).

²³⁸ Rīkojuma sniegt informāciju un 2004. gada 16. marta lēmuma vērtējums tādējādi rāda, ka Komisija ne reizi šajos lēmumos nav atsaukusies, kaut arī tikai netieši, uz nomas maksas lielumu, ko NOA maksājusi OA par lidmašīnu apakšnomu. Rīkojums sniegt informāciju ļoti vispārīgi attiecas tikai uz pasākumiem, kuri ir saistīti ar OA pārstrukturēšanas un privatizācijas procedūru un kurus var atzīt par valsts atbalstu. Savukārt lēmums sākt oficiālu izmeklēšanas procedūru daļā, kas veltīta apspriežamo pasākumu vērtējumam, attiecas tikai uz pasākumiem OA labā, kā arī uz privatizācijas procedūru, kura nav vērtēta apstrīdētajā lēmumā, bet par kuru tika īstenota atsevišķa procedūra, kurā tika pieņemts Komisijas 2008. gada 17. septembra lēmums, ar kuru apstiprināja privatizācijas plānu.

²³⁹ It īpaši OA lidmašīnu nodošana apakšnomā NOA ir minēta tikai 2004. gada 16. marta lēmuma aprakstošajā daļā, tiesa, tādas priekšrocības aspektā, kas NOA izriet no garantijām, kuras valsts piešķirusi OA attiecībā uz lidmašīnu nomu un kuras

ar 2002. gada 11. decembra lēmumu atzītas par nesaderīgām. Tomēr jāatgādina, ka lidmašīnu nodošana apakšnomā *NOA* pati par sevi šajā kontekstā nav kvalificēta par valsts atbalstu apstrīdētajā lēmumā, kas attiecas tikai uz nomas maksas lielumu.

²⁴⁰ Šādos apstākļos ir jākonstatē, ka lēmumā sākt oficiālu izmeklēšanas procedūru nav iepriekšēja vērtējuma par šīs sabiedrības maksāto nomas maksu, lai noteiktu, vai tā veido atbalstu, kā tas noteikts Regulas Nr. 659/1999 6. panta 1. punktā.

²⁴¹ Tomēr savos 2004. gada 11. jūnija apsvērumos par šo lēmumu sākt oficiālu izmeklēšanas procedūru Grieķijas Republika it īpaši precizēja, ka *OA* iznomātās lidmašīnas tika nodotas apakšnomā *NOA* par tirgus cenām sakarā ar kompensācijām, kas *OA* būtu jāmaksā iznomātājiem galveno nomas līgumu laušanas gadījumā pirms to beigu termiņa. Šī apakšnoma esot bijusi tikai īstermiņa risinājums, jo nākotnē *NOA* bija jāpārņem visi galvenie nomas līgumi (izņemot nelielu skaitu līgumu, kam tuvojās beigu termiņš). Turpretī četras lidmašīnas lizingā arī turpmāk tikšot nodotas apakšnomā *NOA* atbilstoši tirgus cenām.

²⁴² Turklāt no *Moore Stephens* ziņojuma izriet, ka uz vietas veiktās izmeklēšanas laikā *NOA* vadība Komisijas ekspertiem pamatoja atšķirības starp nomas maksu, ko šī sabiedrība maksā par lidmašīnu apakšnomu, no vienas puses, un nomas maksu, kuru *OA* maksā atbilstoši galvenajiem nomas līgumiem un kuru Grieķijas Republika maksā atbilstoši lizinga līgumiem, no otras puses, norādot, ka nomas maksa par apakšnomu atbilst tirgus cenām un ka *NOA* varētu nomāt lidmašīnas no citiem iznomātājiem, ja šī apakšnoma tai nebūtu piedāvāta par tirgus cenām.

243 Turklāt nav strīda, ka Grieķijas Republika iesniedza visu nepieciešamo informāciju par apspriežamajiem galvenajiem līgumiem un apakšnomas līgumiem, tostarp par noteikto nomas maksu. Tā tikai neiesniedza nekādus pierādījumus par nomas maksu parastos tirgus apstākļos attiecīgajā periodā.

244 Ne no rikojuma sniegt informāciju, ne no 2004. gada 16. marta lēmuma, ne citiem lietas materiāliem neizriet un Komisija turklāt neapgalvo, ka tā administratīvā procesa laikā jebkādā veidā apstrīdēja *NOA* maksāto nomas maksu attiecībā uz tirgus nosacījumiem un prasīja Grieķijas Republikai sniegt papildu informāciju šajā sakarā.

245 Turklāt ir jānorāda, ka savos 2004. gada 26. oktobra apsvērumos par rikojumu pārtraukt jebkādu atbalsta pasākumu Grieķijas Republika uzsvēra, ka kopš tās 2004. gada 11. jūnija apsvērumiem tā nebija informēta ne par kādiem jauniem izmeklēšanas pasākumiem no Komisijas puses un nebija saņēmusi nevienu papildu informācijas pieprasījumu par šiem apsvērumiem.

246 Šādos apstākļos, tā kā administratīvā procesa laikā, pirmkārt, netika skaidri apstrīdēts *NOA* maksātās nomas maksas lielums un, otrkārt, nebija neviena lūguma pēc informācijas par šīs nomas maksas atbilstību tirgus cenām, nevar pārnest Grieķijas Republikai, ka tā nav sniegusi Komisijai pietiekamu informāciju, kas tai ļautu pamatotī novērtēt strīdīgos pasākumus.

- 247 Turklāt katrā ziņā jānorāda, ka Komisija Vispārējā tiesā neapgalvo, ka trūkstošā informācija galvenokārt būtu Grieķijas Republikas rīcībā. Tā tikai atsaucas uz informāciju par tirgus cenām, ko tā bez grūtībām varēja iegūt, veicot vienkāršu tirgus pētījumu par attiecīgo periodu.
- 248 Šādos apstākļos Komisija nevarēja atbrīvoties no pienākuma pierādīt, ka apspriežamā nomas maksa, ko *NOA* maksāja par lidmašīnu apakšnomu, neatbilst tirgus cenām. Tai vismaz bija jāiesniedz sākotnējs ar faktiem pamatots pierādījums, kas liktu Grieķijas Republikai sniegt papildu paskaidrojumus (pēc analogijas attiecībā uz pierādījumu par to, ka uzņēmums ir kādas vienošanās dalībnieks, skat. Tiesas 2004. gada 7. janvāra spriedumu apvienotajās lietās C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P *Aalborg Portland u.c./Komisija, Recueil*, I-123. lpp., 78. un 79. punkts).
- 249 Līdz ar to Komisijai saskaņā ar tās pienākumu veikt rūpīgu un objektīvu pārbaudi, lai nodrošinātu labu Līguma pamatnoteikumu par valsts atbalstu pārvaldību, bija jāturpina izmeklēšana un jāveic dziļāka izpēte pēc [iepazīšanās ar] *Moore Stephens* ziņojumu, lai noteiktu, vai *NOA* maksātā nomas maksa atbilst privātā ieguldītāja kritērijam. Šim nolūkam tai bija vai nu jānosūta Grieķijas Republikai rīkojums sniegt papildu informāciju par *NOA* maksātās nomas maksas lielumu, saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 10. panta 3. punktu precizējot prasītās informācijas raksturu, vai arī jāliek veikt papildu ekspertīzi, lai spētu salīdzināt strīdīgās nomas maksas lielumu ar tirgus cenām.
- 250 Šajā sakarā jāatgādina, ka saskaņā ar prasībām, kas saistītas ar tiesību uz aizstāvību ievērošanu, faktus, ko nebūtu iesniegušas Grieķijas Republikas iestādes, bet ko Komisija būtu ieguvusi no trešām personām, šī iestāde varētu pieņemt par pamatojumu

valsts atbalsta esamības konstatēšanai tikai pēc tam, kad tā būtu ļāvusi Grieķijas Republikas iestādēm lietderīgi iesniegt savus apsvērumus par šiem faktiem (šajā ziņā skat. Tiesas 1986. gada 10. jūlija spriedumu lietā 234/84 Beļģija/Komisija, *Recueil*, 2263. lpp., 27.–29. punkts, un 1990. gada 14. februāra spriedumu lietā C-301/87 Francija/Komisija, *Recueil*, I-307. lpp., 29. un 30. punkts).

- ²⁵¹ Šajā gadījumā, ievērojot iepriekš minētos apsvērumus, pietiek konstatēt, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā pretēji tam, ko prasa privātā komersanta kritērijs, nav pārbaudījusi, vai strīdīgā nomas maksa bija zemāka par tirgus cenām. Būtībā apstrīdētajā lēmumā nav neviena apsvērums, kas atspēkotu nostāju, kuru šajā sakarā administratīvajā procesā aizstāvēja prasītājas (skat. šī sprieduma 241. punktu). Turklāt sīki izstrādātais ekspertu darba plāns, kas izklāstīts *Moore Stephens* ziņojumā, ar kuru ir pamatots apstrīdētais lēmums, norāda, ka izmeklēšana attiecās tikai uz lidmašīnu nodošanu apakšnomā *NOA* par “mākslīgi zemu nomas maksu (lai arī šī nomas maksa varētu atbilst tirgus cenām)”. Šajā sakarā ir svarīgi atgādināt, ka, lai arī Komisija, kaut gan tas nav tās pienākums, var pieņemt ārējo ekspertu palīdzību, tā tomēr netiek atbrīvota no viņu darbu izvērtēšanas (Pirmās instances tiesas 2004. gada 16. septembra spriedums lietā T-274/01 *Valmont*/Komisija, Krājums, II-3145. lpp., 72. punkts).

- ²⁵² No tā izriet, ka, balstoties tikai uz atšķirību starp nomas maksu, ko par lidmašīnu nomu maksāja *OA* un Grieķijas Republika, no vienas puses, un nomas maksu, ko par šo lidmašīnu apakšnomu maksāja *NOA*, no otras puses, lai konstatētu, ka šai sabiedrībai tika piešķirta priekšrocība, ko tā nebūtu guvusi parastos tirgus apstākļos, Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā attiecībā uz privātā ieguldītāja kritērija piemērošanu.

253 No tā izriet, ka pamats par EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu ir pamatots. Līdz ar to apstrīdētā lēmuma 1. panta 1. punkts ir jāatceļ, un nav jāanalizē pamati par pamatojuma trūkumu un apspriežamo pasākumu attiecināmību uz valsti. Līdz ar to ir jāatceļ arī šī lēmuma 2. pants tiktāl, ciktāl tas liek atgūt 1. panta 1. punktā minēto atbalstu.

3. Par OA piešķirto atbalstu

a) Par NOA nodoto OA aktīvu par augstu novērtētās vērtības summas avansu (apstrīdētā lēmuma 1. panta 2. punkts) (lietas T-415/05 un T-423/05)

254 Grieķijas Republika un OA apstrīd apstrīdēto lēmumu tiktāl, ciktāl Komisija tā 1. panta 2. punktā konstatē, ka šai sabiedrībai tika piešķirts nelikumīgs atbalsts, kurš nav saderīgs ar kopējo tirgu un kura summa atbilst par augstu novērtēto NOA nodoto OA aktīvu summai, [kas tika nodoti] šīs jaunās aviosabiedrības izveides laikā.

255 Prasītājas norāda uz EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu, kā arī uz pamatojuma trūkumu. Pakārtoti, Grieķijas Republika norāda, ka, pat pieņemot, ka apspriežamo pasākumu var kvalificēt par valsts atbalstu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, ko tā apstrīd, šis pasākums būtu jāatzīst par saderīgu ar kopējo tirgu saskaņā ar EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu. Tāpat apstrīdētajā lēmumā arī neesot sniegts pamatojums attiecībā uz šo jautājumu.

Par EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu un pamatojuma trūkumu (lietas T-415/05 un T-423/05)

— Lietas dalībnieku argumenti

- ²⁵⁶ Grieķijas Republika un OA apgalvo, ka Komisija un tās eksperti nav ņēmuši vērā ekonomisko loģiku, kas bija pamatā *Olympic Airways* grupas pārveidošanai, kuru tās uzskatīja par vienkāršu iekšēju pārstrukturēšanu. Tās paskaidro, ka privatizācijas procedūras, kuru Grieķijas Republika nolēma uzsākt 2003. gadā, pamatā bija *Olympic Airways* grupas ar lidojumiem saistīto pakalpojumu atdalīšana un jaunas, neatkarīgas un attiecībā uz *Olympic Airways* grupu ārējas sabiedrības NOA izveide ar mērķi maksimāli palielināt tās vērtību un to nekavējoties pārdot. Šis pārveidošanas mērķis esot bijis ļaut Grieķijas Republikai atgūt pēc iespējas lielāku daļu no tās ieguldījumiem OA, kas bija veikti pārstrukturēšanas atbalsta veidā iepriekšējās desmitgades laikā.
- ²⁵⁷ Šādos apstākļos Komisija esot sajaukusi privātā ieguldītāja kritēriju ar privātā kreditora kritēriju. Privāts ieguldītājs izvērtējot uzņēmuma iespējas atgūties un neprasot uzņēmuma likvidāciju pēc pirmās kļūmes, neņemot vērā tā darbības potenciālu ilgākā termiņā.
- ²⁵⁸ Pamatojoties uz pārveidošanas bilanci, NOA sabiedrības kapitāls esot noteikts apmēram EUR 130 miljonu apmērā. Līdz ar to Grieķijas Republika esot veikusi naudas iemaksas OA labā par kopējo summu, kura līdzvērtīga šai summai un no kuras vairāk nekā pusi OA esot izmantojusi kompensāciju izmaksām un citu tādu izmaksu segšanai, kas saistītas ar darbinieku atlaišanu pārveidošanas rezultātā.

- 259 Pretēji Komisijas apgalvojumiem šis avanss neesot piešķīris OA nekādu priekšrocību, jo tā summa neesot pārsniegusi tai atņemto nekustamā īpašuma daļu vērtību. Turklāt šim avansam esot bijis pagaidu raksturs, gaidot, kad tiks saņemta summa par NOA un pārējo no *Olympic Airways* grupas izveidoto sabiedrību pārdošanu.
- 260 Šādos apstākļos apstrīdētajā lēmumā esot acīmredzama kļūda vērtējumā un pamatojuma trūkums attiecībā uz priekšrocības piešķiršanu OA un privātā ieguldītāja kritērija piemērošanu.
- 261 Prasītājas norāda, ka *Olympic Airways* grupas pārveidošanas kontekstā aktīvi, kas tika nodoti NOA, bija jāvērtē atbilstoši to tirgus vērtībai. Tās šajā sakarā norāda, ka, lai arī Komisijas eksperti NOA nodoto aktīvu summu novērtēja EUR 38,5 miljonu apmērā, tikai OA atņemto lidmašīnu vērtība vien tika novērtēta EUR 120 miljonu apmērā, pamatojoties uz *Airclaims* sagatavotu ziņojumu.
- 262 Turklāt prasītājas apstrīd to, ka OA nav nekādu tiesību uz zaudējumu atlīdzību attiecībā uz visām tās tiesībām izmantot laika nišas dažādās lidostās, it īpaši lidostā "Heathrow" (Londona, Apvienotā Karaliste), kurā aviosabiedrību pārdotās tiesības izmantot laika nišas tām dodot apmēram EUR 7 vai 8 miljonus lielu peļņu par laika nišu, tās noslēgtajiem divpusējiem līgumiem, kā arī tās zīmolu un logotipu, kas ir vispār pazīstami.
- 263 Šajā sakarā OA norāda, ka nemateriālā vērtība EUR 30 miljonu apmērā, kas iekļauta OA pārveidošanas bilancē, tika atspoguļota grāmatvedības uzskaitē tādas apvienošanas ietvaros, kurā *Macedonian Airways*, kas kļuva par NOA, pārņēma OA un

tās meitas sabiedrības *Olympic Aviation* ar lidojumiem saistītās darbības, atbilstoši tostarp Grieķijas Republikas Likumam Nr. 2190/1920 par akciju sabiedrībām, kas grozīts ar Karaļa dekrētu Nr. 174/1963 (*FEK A 37*, turpmāk tekstā — “Likums Nr. 2190/1920”), un Likumam Nr. 3185/2003, kā arī starptautiskajam finanšu pārskatu standartam Nr. 3 “Komerccarbības apvienošana” (turpmāk tekstā — “SFPS Nr. 3”). It īpaši saskaņā ar Likuma Nr. 2190/1920 43. panta 4. punkta b) apakšpunktu “tāda uzņēmuma nemateriālā vērtība (*goodwill*), kurš ticis izveidots, iegādājoties vai apvienojoties pārņemot veselu ekonomisku vienību, kas vienāda ar starpību starp kopējo pirkuma summu un aktīvu patieso vērtību, tiek ierakstīta nemateriālo pamatlīdzekļu “uzņēmuma nemateriālās vērtības” kontā un tiek atmaksāta vai nu saskaņā ar nemainīgu likmi, vai pakāpeniski un ar konstantu likmi vairāku finanšu gadu laikā, atmaksas laikam nepārsniedzot piecus gadus”. Turklāt no Grieķijas Republikas tiesību aktiem izrietot, ka mantiski ieguldījumi akciju sabiedrībā ir jānovērtē pēc to patiesās vērtības, nevis pēc vēsturiskajām ar to iegūšanu saistītajām izmaksām.

264 *OA* piebilst, ka, ja *NOA* nodoto aktīvu noteiktā vērtība neatbilstu šo aktīvu tirgus vērtībai, *NOA* pārdošana par zemāku cenu nekā tirgus cena nozīmētu valsts atbalstu *NOA* potenciālajiem pircējiem un pārkāptu *OA* kreditoru tiesības.

265 *NOA* privatizācijas mēģinājuma laikā, kad 2005. gada 5. augustā tika parakstīts saprašanās memorands, kāds privātais ieguldītājs *NOA* vērtību 2004. gada 31. decembrī novērtēja ar summu, kura pārsniedz EUR 100 miljonus, kas esot atbildis 2003. gada 12. decembra grāmatvedības vērtējumam pēc *NOA* ciesto zaudējumu atņemšanas.

266 *OA* apstrīd Komisijas apgalvojumus par neatkarīga audita trūkumu attiecībā uz pārveidošanas bilanci. Šo bilanci esot pilnīgi izveidojis zvērināts auditors atbilstoši Likumam Nr. 3185/2003.

267 Savukārt attiecībā uz *NOA* prasījumu novērtēšanu *OA* norāda, ka ziņojumā, kas pievienots *NOA* sākuma bilancei, ir minēts, ka visa starpība starp prasījumiem, kas

minēti šīs jaunās aviosabiedrības sākuma bilancē, un galu galā atgūtajām summām tiks ieskaitīta *OA* un *Olympic Aviation* kredītā un debetā tā, lai netiktu ietekmēta *NOA* aktīvu neto vērtība. Turklāt prasītājas pārmet Komisijai, ka tā nav ņēmusi vērā ieņēmumus, kas gaidāmi no divu pagaidām vēl *OA* bilancē ierakstītu lidmašīnu pārdošanas.

268 Visbeidzot, attiecībā uz Komisijas apgalvojumu, saskaņā ar kuru apstrīdētais lēmums atstāj iespēju vēl diskutēt par *OA* nodoto aktīvu pārāk augsto summu atbilstoši lojālai sadarbībai saskaņā ar EKL 10. pantu, Grieķijas Republika un *OA* norāda uz grūtībām, ko rada apgalvotā atbalsta kvantitatīva noteikšana attiecībā uz tā atgūšanu. Tās atgādina, ka saskaņā ar Grieķijas tiesībām prasījums, kas nav likvīds, nav iekasējams. Tās pārmet Komisijai, ka tā nav atbildējusi uz faktiem, kurus Grieķijas Republikas iestādes tai nosūtīja ar 2005. gada 16. novembra vēstuli un starp kuriem bija *Deloitte & Touche* 2005. gada 27. oktobra ziņojums, kas atklāj vairākus Komisijas ekspertu kļūdainus vērtējumus attiecībā uz *NOA* nodoto aktīvu kvantitatīvu noteikšanu. Saskaņā ar šo *Deloitte & Touche* ziņojumu Komisijas veiktās korekcijas neatīna *NOA* īpašuma struktūru un finanšu situāciju pēc pārveidošanas, kas neatbilst Likumam Nr. 2190/1920, kurā ir noteikts, ka no šiem nosacījumiem var atkāpties, lai sniegtu ticamu uzņēmuma situācijas atspoguļojumu. Paši Komisijas eksperti esot norādījuši, ka šīs korekcijas "obligāti neietver visu, kas būtu prasīts, ja tiktu veikts audits" (apstrīdētā lēmuma 10. zemspējas piezīme).

269 Turklāt *OA* pārmet Komisijai, ka tā nav noteikusi attiecīgos tirgus un nav analizējusi konkurences apstākļus šajos tirgos. Secinājums, saskaņā ar kuru apstrīdētais pasākums kropļo konkurenci, esot ne tikai nepamatots, bet arī kļūdainis. *OA* apkalpojot 33 no 38 Grieķijas lidostām saskaņā ar sabiedrisko pakalpojumu pienākumu un bez

jebkādas konkurences; apmēram trīsdesmit no šīm lidostām neradot nekādu komerciālu interesi.

- 270 Komisija apgalvo, ka strīdīgais avanss pats par sevi ir valsts atbalsts. Prasītājas neesot minējušas nevienu nopietnu iemeslu, ar kuru kāds privāts ieguldītājs varētu pamatot stipru un reālistisku cerību gūt no šī avansa pietiekamu atdevi, ņemot vērā OA īpaši grūto situāciju, ko raksturo gadiem ilga atbalsta piešķiršana šai sabiedrībai, neveiksmīgi pārstrukturēšanas un pārdošanas mēģinājumi, pastāvīgi negatīvi rezultāti un parādu un zaudējumu kumulācija. OA privātie kreditori, tādi kā lidmašīnu nomnieki un bankas *ABN Amro* un *Crédit Lyonnais*, turklāt esot steigušies saņemt Grieķijas Republikas garantijas. Turklāt no *Moore Stephens* ziņojuma izrietot, ka strīdīgais avanss tika izmantots, lai finansētu tādas darbības izmaksas kā to OA lidmašīnu noma, kuras tiek nodotas apakšnomā *NOA*.
- 271 Komisija tikai pakārtoti esot apstrīdētajā lēmumā pārbaudījusi, vai strīdīgais maksājums varētu tikt uzskatīts par kompensācijas veidu, ko valsts piešķirusi OA par *NOA* nodotajiem aktīviem.
- 272 Šajā sakarā Komisijas eksperti esot konstatējuši, ka strīdīgā summa EUR 130 miljonu apmērā tika noteikta, pamatojoties uz datiem, kurus OA vadība iesniedza *Deloitte & Touche*, bet kurus nebija novērtējuši neatkarīgi kontrolieri. Savā ziņojumā par *NOA* finanšu pārskatiem finanšu gadā, kas beidzās 2003. gada 31. decembrī, Grieķijas Republikas iestāžu izraudzītie auditori esot izteikuši atrunas par sabiedrības sākuma bilanci.
- 273 Komisijas eksperti esot novērtējuši *NOA* nodoto aktīvu vērtību ar EUR 38,5 miljoniem, izdarot korekciju ar nosacījumiem darbību, kas saistītas ar lidojumiem, jomas

bilancē. Viņi esot pamatojušies uz grāmatvedības datiem, kurus iesniegušas Grieķijas Republikas iestādes, un esot izmantojuši vispāratzītas grāmatvedības metodes, it īpaši atņemot apšaubāmos parādus, gaidāmās lidmašīnu pārdošanas ieņēmumus, kā arī nemateriālo vērtību, un ņemot vērā kopējo parādu summu, lidmašīnu vērtības amortizāciju, kā arī prognozes par dažiem ieņēmumiem un izdevumiem, it īpaši nodokļu jomā.

274 Komisija, kuru atbalsta persona, kas iestājusies lietā, apstrīd to, ka *Olympic Airways* grupas pārveidošanai pašai būtu uzskaites vērtība. Prasītājam neesot zināma nemateriālās vērtības definīcija grāmatvedības standartos. Atbilstoši SFPS Nr. 3 51. punktam nemateriālā vērtība atbilst iegādātā [uzņēmuma] identificējamo aktīvu un saistību neto patiesās vērtības pārsniegumam pār pirkuma maksu pircēja daļā. Līdz ar to neesot iespējams objektīvi apspriest nemateriālo vērtību, ja nav noticis brīvs darījums, bet runa, kā šajā gadījumā, pēc Komisijas domām, ir par Grieķijas Republikas veiktu vienkāršu iekšēju grupas *Olympic Airways* pārstrukturēšanu. It īpaši pretēji OA apgalvojumiem neesot bijis ne patiesas apvienošanās, ne atpirkšanas, jo nav bijis tirgus cenas, kas ir obligāts noteikums nemateriālās vērtības esamībai.

275 Turklāt grāmatvedības noteikumi neļaujot uzskaitīt nemateriālos aktīvus, kuru patieso vērtību nav iespējams ticami noteikt. It īpaši neesot iespējams noteikt "patieso pārveidošanas attēlojumu", ņemot vērā mākslīgo pārveidošanas bilanci, kas pamatota tikai ar OA vadības pieņēmumiem.

276 Atbildes rakstā uz repliku lietā T-423/05 Komisija norāda, ka replikā OA pirmo reizi paskaidro, ka nemateriālo vērtību veido viss nemateriālais īpašums (tirdzniecības nosaukums, laika nišas), kas pilnīgi neatbilst iepriekš minētajai SFPS Nr. 3 51. punktā, kā

arī Grieķijas Republikas tiesību aktos sniegtajai definīcijai, uz kuru *OA* atsaucas. Līdz ar to šī argumentācija esot novēlota.

²⁷⁷ Attiecībā uz *NOA* pārdošanas cenu, ko min *OA*, Komisija norāda, ka būtu taisnīgāk, ja tā būtu atkarīga no faktiskā pirkuma, nevis patvaļīgiem pieņēmumiem, kas pamatoti ar neapstiprinātām aplēsēm, turklāt neatkarīgi no lidmašīnu vērtības, kas veido tikai daļu bilances.

²⁷⁸ Visbeidzot, apstrīdētais lēmums esot pietiekami pamatots. Visi fakti, ko ņēma vērā Komisijas eksperti saskaņā ar saprātīgas un veselīgas pārvaldības noteikumiem, esot atkārtoti tabulā, kas iekļauta šī lēmuma 120. apsvērumā. Faktus papildinot komentāri (110.–126. apsvērumi), kā arī Komisijas juridiskais vērtējums (197.–201. apsvērumi).

— Vispārējās tiesas vērtējums

²⁷⁹ Nav strīda, ka atbilstoši Likuma Nr. 3185/2003 27. pantam Grieķijas Republika *OA* labā izmaksāja avansu vairākās daļās, kas izlīdzinātas no 2003. gada decembra līdz 2004. gada maijam, no īpaša konta par kopējo summu apmēram EUR 130 miljonu apmērā, kas, pēc Grieķijas Republikas iestāžu domām, atbilst to aktīvu vērtībai, kas tika nodoti *NOA*, izveidojot šo jauno sabiedrību.

- 280 Likuma Nr. 3185/2003 27. panta 1. un 5. punktā bija noteikts, ka visas ar *Olympic Airways* grupas pārveidošanu radītās sabiedrību akcijas tiks bez atlīdzības nodotas Grieķijas Republikai ar nolūku šīs sabiedrības privatizēt un ka ar grupas privatizēto sabiedrību pārdošanas ieņēmumiem tiks kreditēts īpašs Grieķijas Republikas konts ar nosaukumu "Grieķijas valsts — *Olympic Airways* grupas privatizācijas konts". Saskaņā ar šo pantu, lai tiktu galā ar izmaksām, kas nepieciešamas personāla atlaišanai un *OA* un *Olympic Aviation* finanšu saistību segšanai pārveidošanas un likvidācijas periodā, īpašais konts tiks debitēts ar valsts avansiem, konkrētajā gadījumā par summu, kas atbilst pārveidošanas rezultātā izveidotās aviosabiedrības Grieķijas Republikai nodoto akciju nominālajai vērtībai.
- 281 Šajā gadījumā no apstrīdētā lēmuma 1. panta 2. punkta skaidri izriet, ka apstrīdēto atbalstu veido tikai, pēc Komisijas domām, [pieļautā] *NOA*, sabiedrību izveidojot, nodoto aktīvu summas pārvērtēšana. Komisija pagaidām šī atbalsta summu vērtē EUR 91,5 miljonu apmērā. Apstrīdētā lēmuma rezolutīvajā daļā tā līdz ar to neapstrīd pašu principu, ka *OA* tika samaksāts avanss par visu *NOA* nodoto aktīvu vērtības summu.
- 282 Jāatzīst, ka Komisija apstrīdētā lēmuma 196. apsvērumā uzsver, ka avansa piešķiršana EUR 130 miljonu apmērā tādām uzņēmumam kā *OA*, kurš atradās ekonomiski īpaši smagā situācijā, kuram turklāt tikko bija noņemta darbību joma, kas saistīta ar lidojumiem, un kura nodokļu un sociālās apdrošināšanas iemaksu parādi pret Grieķijas Republiku 2003. gada beigās sasniedza EUR 522 miljonus lielu summu, lai arī tā parādi turpināja pieaugt un aktīvi, kurus varētu pārdot šo parādu dzēšanai, beidzās, bija pretēja privāta ieguldītāja kritērijiem. Šajā sakarā Komisija, pamatojoties ar ģenerālvokāta Mišo [*Mischo*] secinājumiem Tiesas 2000. gada 12. oktobra spriedumam lietā C-480/98 Spānija/Komisija (*Recueil*, I-8717., I-8720. lpp., 32.–43. punkts), norāda, ka šādos apstākļos privāts kreditors, kurš konkrētajā gadījumā būtu arī *OA* galvenais kreditors un kuram būtu maz reālu izredžu saņemt *OA* prasījumu maksājumu, būtu veicis visus likumīgos pasākumus, lai panāktu termiņā nesamaksāto prasījumu maksājumu vai savu garantiju īstenošanu.

283 Tomēr jāatgādina, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā neapstrīd Grieķijas Republikas lēmumu pārveidot *Olympic Airways* grupu, lai atvieglotu tās privatizāciju, nododot tās ar lidojumiem saistīto darbību jomas aktīvus *NOA*, un it īpaši drīzāk paredzot piešķirt strīdīgo avansu *OA* labā, nekā nekavējoties lūdzot atzīt *OA* par maksātnespējīgu, lai atgūtu vismaz daļu savu prasījumu pret šo sabiedrību (skat. šī sprieduma 101. un 281. punktu). Komisija tikai konstatē, ka, tā kā nebija *OA* ilgtermiņa rentabilitātes perspektīvas, privāts ieguldītājs nebūtu piešķīris finansiālu avansu, kas līdzvērtīgs šai sabiedrībai samaksātajam avansam. Komisija apstrīdētā lēmuma pamatojumā vai rezolūtvajā daļā tomēr nekvalificē kompensācijas avansu kā tādu par valsts atbalstu.

284 Turpretī no apstrīdētā lēmuma 197. apsvēruma skaidri izriet, ka Komisija kvalificē par valsts atbalstu strīdīgā avansa summas maksājumu tiktāl, ciktāl šī summa, pēc tās domām, pārsniedz *NOA* nodoto aktīvu vērtību un tādējādi nevar tikt uzskatīta par kompensāciju, ko Grieķijas Republika samaksājusi *OA* par šo nodošanu.

285 It īpaši Komisija apstrīdētā lēmuma 197. apsvērumā skaidri atzīst, ka, ja summa EUR 130 312 459 apmērā, ko Grieķijas Republika iemaksāja *OA* īpašā kontā, atbilstu *NOA* nodoto *OA* aktīvu vērtībai, šajā nodošanā nebūtu valsts atbalsta.

286 Ņemot vērā apstrīdētā lēmuma rezolūtvās daļas 1. panta 2. punkta skaidro saturu, kas pamatots ar šī lēmuma pamatojumu, Vispārējai tiesai ir jālemj par apgalvojumiem, kas attiecas uz *NOA* nodoto aktīvu vērtējumu kompensācijas summas aprēķināšanai.

287 Šajā sakarā ir jāpārbauda, vai Komisijas apstrīdētajā lēmumā minētais secinājums, saskaņā ar kuru *NOA* nodoto aktīvu vērtība bija pārvērtēta, ir pietiekami pamatots un vai tajā nav acīmredzamas kļūdas vērtējumā.

288 *Deloitte & Touche* 2003. gada 29. novembra ziņojumos, kas pievienoti *NOA* sāku- ma bilancei un *OA* un *Olympic Aviation* pārveidošanas bilancei saskaņā ar Likuma Nr. 3185/2003 27. pantu, ir norādīts, ka šīs bilances — kuras izveidojis šis konsultantu birojs kā zvērināts revidents, kurš noteikts atbilstoši minētajam 27. pantam, — ir izvei- dotas saskaņā ar Grieķijas Republikas grāmatvedības standartiem, tostarp vēsturisko izmaksu principu, izņemot, pirmkārt, tikai no *OA* un *Olympic Aviation* atdalītajām daļām piederošo lidmašīnu un dzinēju vērtējumu, ko pēc to tirgus vērtības 2003. gada 1. oktobrī veica specializētā sabiedrība *Airclaims*, un, otrkārt, nemateriālās vērtības noteikšanu. Saskaņā ar šiem *Deloitte & Touche* ziņojumiem nemateriālo vērtību būtī- bā noteica *OA* vadība saskaņā ar starptautisko praksi, pamatojoties uz šīs sabiedrības bruto ieņēmumiem, nesējumiem rezultātiem un ieinteresētību, kas bija izrādīta ar tās privatizāciju saistīto procedūru laikā.

289 Turpretī Komisija apstrīdētajā lēmumā (skat. it īpaši 120., 199. un 200. apsvērumu), pamatojoties uz *Moore Stephens* ziņojumu, veica korekcijas, kas pamatotas ar tās ekspertu vērtējumiem, kuri attiecībā uz lidmašīnām paturēja tikai to neto uzskaites vērtību un turklāt it īpaši izņēma no kompensācijas aprēķina summu, kas atbilst ne- materiālo aktīvu vērtībai, kuru Grieķijas Republikas iestādes bija ņēmušas vērā kā nemateriālo vērtību, kā arī apšaubāmos parādus un prasījumus, kas saistīts ar divu pagaidām vēl *OA* bilancē ierakstītu lidmašīnu gaidāmo pārdošanu.

290 Šajā ziņā prasītājas it īpaši pārmet Komisijai, ka tā nav ņēmusi vērā nepieciešamību, pirmkārt, vērtēt lidmašīnas pēc to tirgus vērtības un, otrkārt, ņemt vērā nemateriālo

vērtību, ko radījusi *NOA* izveide, kā arī gaidāmos ieņēmumus no divu lidmašīnu pārdošanas nākotnē, lai noteiktu *NOA* patieso ekonomisko situāciju. Tās arī apstrīd Komisijas veiktās korekcijas attiecībā uz apšaubāmajiem parādiem.

291 Sākotnēji jānorāda, ka pretēji tam, kas, šķiet, apgalvots Komisijas ekspertu secinājumos, kuri atkārtoti apstrīdētajā lēmumā (124. apsvērumš), apstāklis, ka Likuma Nr. 3185/2003 27. pantā bija noteikts strīdīgās kompensācijas avansa maksājums par summu, kas līdzvērtīga *NOA* akciju nominālajai vērtībai, neļauj prezumēt, ka ieguldījumi sabiedrības kapitālā, ko veidoja *Olympic Airways* grupas ar lidojumiem saistīto darbību jomas aktīvu nodošana, bija pārvērtēti, lai atbalstītu lielās finanšu grūtībās esošo *OA* pārveidošanas un likvidācijas procedūras laikā. Turklāt šis pats apstāklis nevarēja būt par šķērslī, lai, novērtējot *NOA* sabiedrības kapitāla vērtību, atbilstoši piemērojamiem grāmatvedības standartiem ņemtu vērā tostarp nodoto lidmašīnu tirgus vērtību, kā arī to nemateriālo aktīvu vērtību, kas konkrētajā gadījumā ierakstīti *OA* pārveidošanas bilancē un *NOA* sākuma bilancē kā nemateriālā vērtība, ņemot vērā, ka šo vērtību varēja noteikt ticami.

292 Šajā kontekstā, ņemot vērā privātā komersanta kritēriju, ir jāizvērtē Komisijas veiktās korekcijas tiktāl, ciktāl tās attiecas, pirmkārt, uz dažu nemateriālo aktīvu izslēgšanu no kompensācijas aprēķina, otrkārt, šīs iestādes iebildumu pret to, ka tiek ņemta vērā lidmašīnu tirgus vērtība, un, treškārt, to ieņēmumu izslēgšanu, kas saistīti ar divu lidmašīnu gaidāmo pārdošanu.

293 Pirmkārt, attiecībā uz dažādajiem nemateriālajiem aktīviem, kas ņemti vērā kā nemateriālā vērtība, šajā gadījumā par summu EUR 30 miljoni, *OA* pārveidošanas bilancē

un NOA sākuma bilancē, sākotnēji jānoraida Komisijas apgalvojums lietā T-423/05 par dažu prasītājas argumentu nepieņemamību (skat. šī sprieduma 276. punktu).

294 Šajā ziņā jānorāda, ka 2003. gada 29. novembra ziņojumos, kas pievienoti OA un *Olympic Aviation* pārveidošanas bilancei un NOA sākuma bilancei, ir uzskaitīti nemateriālie aktīvi, kas ņemti vērā kā nemateriālā vērtība (skat. šī sprieduma 296. punktu). Turklāt apstrīdētajā lēmumā (110. apsvērums) ir skaidri norādīts, ka saskaņā ar Komisijas ekspertu veiktajiem konstatējumiem summa EUR 30 miljonu apmērā, kas ierakstīta OA pārveidošanas bilancē kā nemateriālie pamatlīdzekļi, pēc OA vadības domām, atbilda tirdzniecības nosaukuma, *Olympic* zīmola logotipa (olimpiskie riņķi), laika nišu un divpusējo ligumu vērtībai. Lēmumā par oficiālās izmeklēšanas procedūras uzsākšanu (59. punkts) Komisija turklāt norādīja, ka saskaņā ar *Deloitte & Touche* ziņojumiem, kas pievienoti iepriekš minēto bilanču pielikumā, šo nemateriālo vērtību, "tas ir, nemateriālos pamatlīdzekļus, ko veido tirdzniecības nosaukums, laika nišas un tirgus daļa," aprēķināja OA vadība un tā veidoja vairāk nekā 20% no uzņēmuma pamatlīdzekļu vērtības.

295 Šādos apstākļos pretēji Komisijas apgalvojumiem tas, ka OA replikā lietā T-423/05 tādus elementus kā laika nišas, logotips, zīmols vai tirdzniecības nosaukums minējusi kā elementus, kas ņemti vērā kā nemateriālā vērtība, nav uzskatāms par jaunu pamatu. Tas acīmredzami iekļaujas lietas dalībnieku debatēs kopš administratīvā procesa stadijas, kā arī OA prasības pieteikumā izvirzītajā argumentācijā attiecībā uz nepieciešamību ņemt vērā nemateriālo vērtību.

296 Būtībā no iepriekš minētajiem *Deloitte & Touche* ziņojumiem, kas pievienoti NOA sākuma bilances un OA pārveidošanas bilances pielikumā, izriet, ka aktīvus, kurus OA vadība ņēma vērā kā nemateriālo vērtību, veidoja *Olympic* tirdzniecības nosaukums

un zīmols, logotips (olimpiskie riņķi), laika nišas, kas bija OA rīcībā dažādās lidostās, divpusējie līgumi — noslēgti ar valstīm, kas nav ES dalībvalstis, attiecībā uz gaisa tiesībām, kā to apstiprināja prasītājas, atbildot uz Vispārējās tiesas jautājumu tiesas sēdē —, OA reputācija un tās tirgus daļa.

²⁹⁷ Šajā ziņā iepriekš minēto nemateriālo aktīvu vidū var izšķirt, pirmkārt, nošķiramos aktīvus, kurus var atdalīt no nodotā uzņēmuma un pārdot vai nodot vai nu individuāli, vai kopā ar saistītu līgumu, aktīvu vai pasīvu un kuru vērtību var noteikt ticami, neatkarīgi no plānotās privatizācijas iznākuma, tādus kā laika nišas, un, otrkārt, nenosķiramos nemateriālos aktīvus, kuru vērtību tirgū turklāt nevar novērtēt ticami, jo nav noticis darījums, tādus kā reputācija vai tirgus daļas, kas atbilst uzņēmuma pārpirkšanas vai apvienošanās ar citu uzņēmumu laikā radītai nemateriālajai vērtībai.

²⁹⁸ Ir jākonstatē, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā (skat. it īpaši 110. un 199. apsvērumu), par saviem pieņemot *Moore Stephens* ziņojumā secināto, “izmantojot grāmatvedības metodes un modeļus, kas atzīti Grieķijā un starptautiskā mērogā”, atteicās ņemt vērā visus iepriekš minētos dažādos nemateriālos īpašumus, kas nodoti NOA, tikai norādot, ka “ne Grieķijas Republikas grāmatvedības principi, ne [vispārēji atzītie starptautiskie grāmatvedības principi] neparedz uzņēmuma radītu nemateriālo pamatlīdzekļu ierakstīšanu bilancē”.

²⁹⁹ Komisija neapstrīd to, ka SFPS Nr. 3, kas piemērojams komercdarbības apvienošanai un noteikts pielikumā Komisijas 2004. gada 29. decembra Regulai (EK) Nr. 2236/2004, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 1725/2003, ar ko pieņem atsevišķus starptautiskos

grāmatvedības standartus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1606/2002 attiecībā uz Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem (SFPS) Nr. 1, 3, 4 un 5, Starptautiskajiem grāmatvedības standartiem (SGS) Nr. 1, 10, 12, 14, 16–19, 22, 27, 28 un 31–41 un Standartu interpretācijas komitejas (SIK) sniegtajām interpretācijām Nr. 9, 22, 28 un 32 (OV L 392, 1. lpp.), uz kuru lietas dalībnieki tiesas sēdē atsaucas, kas piemērojams kopš 2004. gada 31. marta (SFPS Nr. “(SFPS Nr. (SFPS Nr. tarptautisko grāmatvedības standartu Nr. 38 “Nemateriālie pamatlīdzekļi”, kas grozīts ar SFPS Nr. 3 (SGS 38), komercdarbības apvienošanas ceļā iegādātu nemateriālo pamatlīdzekļu patieso vērtību parasti var noteikt pietiekami ticami, lai to uzskaitītu atsevišķi no nemateriālās vērtības. Turklāt jānorāda, ka Starptautiskajā grāmatvedības standartā Nr. 22 “Komerccarbības apvienošana”, kas noteikts pielikumā Komisijas 2003. gada 29. septembra Regulai (EK) Nr. 1725/2003, ar ko pieņem noteiktus starptautiskos grāmatvedības standartus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1606/2002 (OV L 261, 1. lpp.), kas aizstāts ar SFPS Nr. 3, jau bija paredzēts, ka pirkuma dienā identificējamos nemateriālos aktīvus, kuru patiesā vērtība noteikta ticami, uzskaita atsevišķi.

300 Turklāt Komisija neapšaubā, ka Grieķijas Republikas grāmatvedības standarti ļāva pircējam atsevišķi no nemateriālās vērtības uzskaitīt iegādātā uzņēmuma nošķiramās nemateriālos pamatlīdzekļus, tādus kā laika nišas, ja iespējams ticami noteikt to vērtību.

301 Attiecībā uz tiem nemateriālajiem aktīviem, kuri nav nošķirami un kuru vērtību nav iespējams ticami noteikt, ja nav noticis faktiskais darījums, tiktāl, ciktāl strīdīgā avansa maksājuma laikā vēl nebija konkretizējusies neviena kāda privāta ieguldītāja perspektīva pārpirt *NOA*, jāpiekrīt Komisijas nostājai, saskaņā ar kuru, ja nav noticis darījums, ar lidojumiem saistīto darbību jomas aktīvu nodošana *NOA* kopā ar šīs sabiedrības akciju nodošanu bez atlīdzības Grieķijas Republikai ar mērķi šo sabiedrību nākotnē privatizēt nav pielīdzināma pārpirkšanai vai apvienošanai, kas var radīt nemateriālo vērtību (skat. šī sprieduma 297. punktu). Ja konkrētajā laikā nav precīzas un konkrētas darījuma perspektīvas, *OA* minētais apstāklis, ka *NOA* tika izveidota apvienošanās ceļā, un tas, ka sabiedrību *OA* un *Olympic Aviation* ar lidojumiem

saistītās darbības uzņēma kādreizējā *Macedonian Airways* meitas sabiedrība, kas pēc šīs pārveidošanas tika nosaukta par *NOA*, nemaina šo analīzi.

³⁰² Šādos apstākļos, ņemot vērā it īpaši SFPS Nr. 3, uz kuru lietas dalībnieki atsauca (skat. šī sprieduma 299. punktu), Komisijai bija individuāli jāvērtē dažādie apspriežamie nemateriālie aktīvi, pārbaudot, vai tie ir nošķirami, vai to patiesā vērtība ir ticami nosakāma un vai vajadzības gadījumā, ņemot vērā privātā ieguldītāja kritēriju, tie ir jāizslēdz no *OA* samaksātās kompensācijas aprēķina.

³⁰³ No apstrīdētā lēmuma izriet, ka Komisija — kas turklāt tiesas sēdē pieļāva, ka dažus nemateriālos aktīvus, tādus kā laika nišas, var pārdot atsevišķi un tiem ir sava tirgus vērtība, — nav individuāli vērtējusi apspriežamos nemateriālos aktīvus un nav apstrīdētajā lēmumā izklāstījusi pamatojumu, kura dēļ tā uzskatīja, ka privātā ieguldītāja kritērijs šajā gadījumā nepieļauj, ka nemateriālie aktīvi, kurus var novērtēt ticami, neatkarīgi no jebkādas nodošanas vai apvienošanas tiktu ņemti vērā atbilstoši to patiesās vērtības summai, lai aprēķinātu *OA* samaksātās kompensācijas summu. Līdz ar to šajā ziņā apstrīdētajā lēmumā ir acīmredzama kļūda vērtējumā.

³⁰⁴ Turklāt katrā ziņā tādas jaunas, juridiski neatkarīgas aviosabiedrības izveides kontekstā, kurai nodoti visi *Olympic Airways* grupas ar lidojumiem saistīto darbību jomas aktīvi, un tiktāl, ciktāl Komisija apstrīdētajā lēmumā neuzskatīja, ka finansiālas

kompensācijas avanss *OA* par nemateriālo aktīvu nodošanu *NOA* pats par sevi ir valsts atbalsts, tai saskaņā ar privātā ieguldītāja kritēriju vismaz bija jāpamato atteikums ņemt vērā visus nemateriālos aktīvus kompensācijas aprēķināšanai.

305 It īpaši iepriekš minētajā kontekstā, pat pieņemot, ka Komisija ir vadījusies pēc pieņēmuma, saskaņā ar kuru ar lidojumiem saistīto darbību jomas atdalīšana un atbilstošo aktīvu nodošana *NOA* ir jāuzskata par vienkāršu *Olympic Airways* grupas iekšējo pārstrukturēšanu, tai katrā ziņā, ņemot vērā privātā ieguldītāja kritēriju, bija skaidri un saprotami jāpamato to grāmatvedības noteikumu izvēle, uz kuriem tā pamatojusies, lai izslēgtu strīdīgos nemateriālos aktīvus no *OA* samaksātās kompensācijas aprēķina.

306 Lai arī Komisija Vispārējā tiesā tostarp atsauca uz SFPS Nr. 3 — kurā ir paredzēta komercdarbības apvienošanas uzskaitīšana, piemērojot iegādes metodi, saskaņā ar kuru pircējs it īpaši uzskaita iegādātos aktīvus, tostarp tos, kurus iegādātais uzņēmums iepriekš neuzskaitīja (standarta 15. punkts) —, tā apstrīdētajā lēmumā turpretī pamatojas tikai uz grāmatvedības principu, kas aizliedz uzņēmumam savos finanšu pārskatos kā aktīvu uzskaitīt uzņēmuma ietvaros radītu nemateriālo vērtību (SGS Nr. 38), turklāt neprecizējot standartu vai standartus, uz kuriem tā pamatojas.

307 Tādējādi Komisija apstrīdētajā lēmumā it īpaši attiecībā uz komercdarbību apvienošanai piemērojamiem standartiem nav izklāstījusi iemeslus, kuru dēļ — lai arī par apspriežamo aktīvu novērtēšanu runa bija nevis lai tos reģistrētu *OA* finanšu pārskatos, bet lai noteiktu summu, kas samaksājama šim uzņēmumam kā kompensācija par to, ka tas zaudēja visu ar lidojumiem saistīto darbību jomu un attiecīgos aktīvus, no

kuriem dažus būtu bijis iespējams pārdot atsevišķi, — tā pamatojās uz noteikumiem, kas regulē to, kā šos nemateriālos aktīvus uzskaita iegādātais uzņēmums.

³⁰⁸ Otrkārt, iepriekš minētajā kontekstā un to pašu iemeslu dēļ (skat. šī sprieduma 305. punktu) ir arī jāuzskata, ka apstrīdētajā lēmumā (skat. it īpaši 111. un 199. apsvērumu) Komisija — apstiprinot secinājumus, kas šajā sakarā veikti *Moore Stephens* ziņojumā, kurš vispārīgi atsaucas uz Grieķijas Republikas grāmatvedības principiem un uz vispārēji atzītiem starptautiskajiem grāmatvedības principiem, — nav no tiesību viedokļa pietiekami pamatojusi, ņemot vērā privātā ieguldītāja kritēriju, ka kompensācijas summas aprēķināšanai ņemta vērā to lidmašīnu, kuru īpašumtiesības tika nodotas *NOA*, neto uzskaites vērtība, nevis tirgus vērtība 2003. gada 1. oktobrī, kas saskaņā ar *Airclaims* ziņojumu izraisīja šo lidmašīnu novērtētās vērtības palielināšanos par apmēram EUR 43,2 miljoniem salīdzinājumā ar to neto uzskaites vērtību.

³⁰⁹ Treškārt, tas, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā (skat. it īpaši 114. un 199. apsvērumu) atsaucas uz Grieķijas Republikas grāmatvedības principiem un vispārēji atzītiem grāmatvedības principiem, kas izslēdz to, ka uzņēmuma gada pārskatā reģistrē ieņēmumus, kas saistīti ar tāda nemateriāla aktīva, kurš nepieder šim uzņēmumam, vēl neīstenotu pārdošanu, nav pietiekams pamatojums, lai šī iestāde izslēgtu to, ka kompensācijas aprēķināšanai tiek ņemti vērā gaidāmie neto ieņēmumi no attiecīgajā laikā notiekošās tādu divu A 300-600 tipa lidmašīnu pārdošanas, kas aizvien bija reģistrētas *OA* bilancē, gaidot pārdošanas noslēgumu. Tiktāl, ciktāl Komisija neapšaubīja visu *OA* ar lidojumiem saistīto darbību aktīvu nodošanu *NOA* un attiecīga kompensācijas avansa samaksāšanu, tai, ņemot vērā privātā ieguldītāja kritēriju, bija jāpamato tas, ka no kompensācijas summas aprēķina tiek izslēgti gaidāmie ieņēmumi no abu iepriekš minēto lidmašīnu pārdošanas par summu EUR 24,4 miljoni.

310 Ievērojot iepriekš minētos apsvērumus, pamati par acīmredzamu kļūdu vērtējumā un apstrīdētā lēmuma nepietiekamu pamatojumu ir jāuzskata par pamatotiem ar to, ka Komisija izslēdza no kompensācijas aprēķina visus nemateriālos aktīvus, kurus OA vadība bija ņēmusi vērā kā nemateriālo vērtību. Turklāt apstrīdētais lēmums nav pietiekami pamatots tādēļ, ka Komisija izslēdza no šī aprēķina gaidāmos ieņēmumus no divu tādu lidmašīnu pārdošanas, kas vēl bija ierakstītas OA bilancē, un tādēļ, ka tā atteicās vērtēt 18 lidmašīnas, kuru īpašumtiesības tika nodotas NOA, pēc to pašreizējās tirgus vērtības.

311 Pēc tam ir jākonstatē, ka attiecībā uz apšaubāmajiem parādiem Komisija apstrīdētajā lēmumā (skat. it īpaši 112., 120. un 199. apsvērumu) ir pietiekami pamatojusi to izslēgšanu vai korekciju OA samaksātās kompensācijas summas aprēķināšanas mērķiem, pamatojoties uz ekspertu secinājumiem, kuros it īpaši ir uzsvērts, ka, tā kā NOA sākuma bilancē nebija uzkrājumu, kas saistīti ar šiem prasījumiem, nebija piesardzīgi ierakstīt šādus prasījumus NOA aktīvos. Turklāt prasītāju nepamatotie apgalvojumi, saskaņā ar kuriem strīdīgie prasījumi bija droši, neļauj uzskatīt, ka Komisija pieļāva acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatot, ka šo elementu vērtība nav jāņem vērā vai ka tā ir pārvērtēta. Turklāt, pat ja saskaņā ar OA apgalvoto (skat. šī sprieduma 267. punktu) strīdīgo prasījumu summas samaksāšana bija garantēta attiecībā uz NOA, šis apstāklis nav atbilstošs, lai vērtētu minēto prasījumu summu, kuras atmaksu varēja saprātīgi gaidīt, šos prasījumus nododot NOA kā ar lidojumiem saistīto darbību jomas aktīvus.

312 Turklāt pretēji OA apgalvojumiem apstrīdētajā lēmumā nav ne acīmredzamas kļūdas vērtējumā, ne nepietiekama pamatojuma attiecībā uz konstatējumu, saskaņā ar kuru tādas kompensācijas avanss, kuras summa esot bijusi pārvērtēta, rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus. Komisija apstrīdētajā lēmumā (35. apsvēruma) norādīja, ka OA veic lidlauka, apkopes un remonta pakalpojumus un darbojas attiecīgo darbību

pakalpojumu tirgū. Šajā kontekstā tā uzsvēra, ka apgalvotā strīdīgā atbalsta piešķiršana var kropļot konkurenci ar citiem Eiropas Savienības uzņēmumiem, it īpaši pēc lidlauka pakalpojumu tirgus liberalizācijas 1996. gadā (202. apsvērums). Saskaņā ar EKL 87. panta 1. punktu Komisija tādējādi ir no tiesību viedokļa pietiekami pamatojusi konkurences kropļojumu draudus, kas pamato kvalificēšanu par valsts atbalstu, ņemot vērā, ka apspriežamais pasākums pastiprina saņēmēja uzņēmuma konkurētspēju attiecībā pret citiem uzņēmumiem. It īpaši no judikatūras izriet, ka apstākļi, ka kāda no tautsaimniecības nozarēm tiek liberalizēta Kopienas līmenī, var liecināt par faktisku vai iespējamu atbalsta ietekmi uz konkurenci, kā arī par tā sekām uz tirdzniecību starp dalībvalstīm (skat. Tiesas 2005. gada 15. decembra spriedumu lietā C-148/04 *Unicredito Italiano*, Krājums, I-11137. lpp., 56. un 57. punkts un tajos minētā judikatūra). Turklāt pretēji OA apgalvojumiem apstāklis, ka šī sabiedrība apkalpo 33 no 38 Grieķijas lidostām saskaņā ar sabiedrisko pakalpojumu pienākumu, neizslēdz konkurences situācijas esamību.

³¹³ Turklāt attiecībā uz visiem NOA nodotajiem aktīviem, kurus Komisija izņēma [no aprēķina] vai attiecībā uz kuriem tā veica korekciju, izņemot nemateriālos aktīvus, kas ņemti vērā kā nemateriālā vērtība, iepriekš minētās 18 lidmašīnas un prasījumu, kas saistīts ar to divu lidmašīnu gaidāmo pārdošanu, kuras vēl reģistrētas OA bilancē (skat. šī sprieduma 311. punktu), tā avansa summa, ko varēja samaksāt OA kā kompensāciju par šiem aktīviem, būs jānosaka atbalsta atgūšanas procedūras laikā un saskaņā ar lojālas sadarbības pienākumu, pamatojoties uz auditētiem pārskatiem, kā norāda Komisija.

³¹⁴ Komisija atzīst, ka par tās ekspertu veiktajām korekcijām var notikt turpmākas diskusijas lojālas sadarbības ietvaros. Pēc Komisijas domām, OA būs pienākums veikt attiecīgo aktīvu grāmatvedības pārbaudi, ko kontrolēs Grieķijas Republikas iestādes, un ierosināt NOA nodoto aktīvu konkrētu novērtējumu.

- 315 Šajā ziņā jāatgādina, ka neviens Kopienu tiesību noteikums neparedz, ka Komisijai, uzdodot atmaksāt valsts atbalstu, kas atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu, ir jānosaka precīza atmaksājamā atbalsta summa. Pietiek ar to, ka Komisijas lēmums ietver norādes, kas ļauj tā adresātam pašam bez lielām grūtībām noteikt šo summu (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Spānija/Komisija, 25. punkts, un iepriekš minēto 2008. gada 14. februāra spriedumu lietā Komisija/Grieķija, 44. punkts).
- 316 Turklāt iepriekš minētajā 2008. gada 14. februāra spriedumā lietā Komisija/Grieķija, kurā tika konstatēts, ka Grieķijas Republika nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti ar apstrīdētā lēmuma 2.–4. pantu, Tiesa noraidīja argumentu, saskaņā ar kuru Komisija nav sniegusi uzticamu aprēķina metodi, kas ļautu noteikt atgūstamā atbalsta summu (sprieduma 42. un nākamie punkti).
- 317 Attiecībā it īpaši uz *NOA* nodoto *OA* aktīvu pārvērtēšanu Tiesa iepriekš minētajā 2008. gada 14. februāra spriedumā lietā Komisija/Grieķija uzskatīja, ka apstākli, ka šīs pārvērtēšanas summai, kas noteikta apstrīdētā lēmuma 1. panta 2. punktā, ir pievienota norāde, saskaņā ar kuru šajā jautājumā ir runa par pagaidu vērtējumu, nevar interpretēt tādējādi, ka apstrīdētajam lēmumam trūkst tā īstenošanai nepieciešamās precizitātes (43. punkts).
- 318 Šādos apstākļos Grieķijas Republikas arguments, kas pamatots ar iekšējām grūtībām, ko rada strīdīgā atbalsta atgūšana (skat. šī sprieduma 268. punktu), arī ir jānoraida. Šajā sakarā no judikatūras izriet, ka, ja atgūšanas rīkojuma izpilde saskaras ar vairākām grūtībām valsts tiesību sistēmas ietvaros, tad, ņemot vērā noteikumu, kas paredz abpusēju dalībvalsts un Kopienu iestāžu lojālas sadarbības pienākumu, uz ko īpaši norādīts EKL 10. pantā, Komisijai un dalībvalstij ir labticīgi jāsadarbojas, lai pārvarētu grūtības, ievērojot Līguma normas, it īpaši tās, kas attiecas uz valsts atbalstu (skat. Tiesas 1995. gada 4. aprīļa spriedumu lietā C-348/93 Komisija/Itālija, *Recueil*, I-673. lpp., 17. punkts; 2001. gada 22. marta spriedumu lietā C-261/99 Komisija/Francija, *Recueil*, I-2537. lpp., 24. punkts, un 2005. gada 12. maija spriedumu, 42. punkts).

- 319 No tā izriet, ka apstrīdētais lēmums ir daļēji jāatceļ sakarā ar acīmredzamo kļūdu vērtējumā un pamatojuma trūkumu tiktāl, ciktāl tas izslēdz nemateriālo aktīvu kā nemateriālās vērtības ņemšanu vērā, un sakarā ar pamatojuma trūkumu tiktāl, ciktāl tas izslēdz gaidāmo ieņēmumu par abu iepriekš minēto lidmašīnu pārdošanu ņemšanu vērā un atzīst tikai nodoto lidmašīnu neto uzskaites vērtības ņemšanu vērā to pašreizējās tirgus vērtības vietā. Iebildumi par acīmredzamu kļūdu vērtējumā un pamatojuma trūkumu pārējā daļā ir jānoraida.

Par EKL 87. panta 3. punkta pārkāpumu un pamatojuma trūkumu (lieta T-415/05)

— Lietas dalībnieku argumenti

- 320 Grieķijas Republika pakārtoti apgalvo, ka apgalvotais atbalsts katrā ziņā ir glābšanas atbalsts, kas ir saderīgs ar kopējo tirgu. Tas atbilstot vai viegli būtu varējis atbilst visiem kumulatīvajiem kritērijiem, kas noteikti Kopienas pamatnostādnēs attiecībā uz valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai (OV 1999, C 288, 2. lpp.; turpmāk tekstā — “1999. gada pamatnostādnes”), lai atzītu šādu atbalstu par saderīgu.
- 321 Komisija apstrīdētajā lēmumā (231. un 232. apsvērums) esot pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā attiecībā uz diviem pirmajiem saderības nosacījumiem, kas noteikti 1999. gada pamatnostādnēs.

322 Attiecībā uz pirmo no iepriekš minētajiem nosacījumiem strīdīgo avansu varot uzskatīt par “kredītu”, kas jāatmaksā. Grieķijas Republika atzīst, ka sākotnēji šim kredītam netika paredzēti procenti. Tomēr tos būtu bijis viegli paredzēt, ja Komisija oficiālās izmeklēšanas procedūras laikā būtu informējusi, kā tas tai būtu bijis jādara, par savu nodomu pārbaudīt strīdīgā avansa saderību ar EKL 87. panta 3. punktu, ņemot vērā 1999. gada pamatnostādnes, pēc tam, kad tā šajā sakarā saņēma lūgumu, kuru tai pakārtoti bija nosūtījušas Grieķijas Republikas iestādes savā 2004. gada 11. jūnija vēstulē un kurš tika atkārtots to 2004. gada 3. novembra vēstulē.

323 Attiecībā uz otro nosacījumu Grieķijas Republika atgādina, ka 1999. gada pamatnostādņu 24. punktā ir noteikts:

“Glābšanas atbalstu sākotnēji atļauj ne ilgāk kā uz sešiem mēnešiem vai, ja attiecīgā dalībvalsts minētajā laikā ir iesniegusi pārstrukturēšanas plānu, uz tik ilgu laiku, kamēr Komisija par plānu pieņem lēmumu. Attiecīgi pamatotos ārkārtas apstākļos un pēc attiecīgās dalībvalsts lūguma Komisija sākotnējo sešu mēnešu laiku var pagarināt.”

324 Savā 2004. gada 11. jūnija vēstulē Komisijai (5.21. punkts) Grieķijas Republikas iestādes esot norādījušas, ka, ja Komisija atzītu, ka OA samaksātā avansa summa varētu būt glābšanas atbalsts, tās pierādītu, ka paredzētie pārstrukturēšanas pasākumi atbilst 1999. gada pamatnostādņēm.

325 Šajā gadījumā Grieķijas Republika līdz ar to apgalvo, ka 1999. gada pamatnostādnes noteiktais termiņš tika pagarināts tiktāl, ciktāl Komisija laikus neatbildēja uz šo lūgumu, tādējādi traucējot Grieķijas Republikas iestādēm minētos termiņus ievērot.

326 Turklāt apstrīdētajā lēmumā (235. apsvērumš) Komisija arī esot kļūdaini interpretējusi Grieķijas Republikas apņemšanās nepiešķirt nekādu papildu atbalstu OA, un šī apņemšanās atkārtota Komisijas 1994. gada 7. oktobra Lēmumā 94/696/EK par atbalstu, ko Grieķijas Republika piešķirusi sabiedrībai *Olympic Airways* (OV L 273, 22. lpp.), ar kuru apstiprināja pārstrukturēšanas atbalstu (skat. šī sprieduma 5. punktu). Šī apņemšanās esot attiekusies tikai uz pārstrukturēšanas atbalstu, nevis uz glābšanas atbalstu. Turklāt tas turpmāk esot jāvērtē, pamatojoties uz jauno regulējumu, kas noteikts ar Kopienas pamatnostādņem par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai (OV 2004, C 244, 2. lpp.), kuras ar dažiem nosacījumiem atļauj piešķirt jaunu pārstrukturēšanas atbalstu. Komisija tādējādi esot izmantojusi nepareizu juridisko pamatu.

327 Visbeidzot, Komisija neesot ievērojusi pienākumu norādīt pamatojumu, apstrīdētajā lēmumā nepārbaudot trīs pārējos nosacījumus, kas izvirzīti 1999. gada pamatnostādņēs, lai atzītu kāda glābšanas atbalsta saderību ar kopējo tirgu.

328 Komisija, kuru atbalsta persona, kas iestājusies lietā, apstrīd šo argumentāciju.

— Vispārējās tiesas vērtējums

- 329 Jāatgādina, ka pierādīšanas, ka atbalsts ir saderīgs ar kopējo tirgu, pienākums kā atkāpe no EKL 87. panta 1. punkta noteikumiem principā ir attiecīgajai dalībvalstij, kurai jāpierāda, ka ir izpildīti visi šādas atkāpes nosacījumi (iepriekš minētais spriedums lietā *Olympiaki Aeroporia Ypiresies*/Komisija, 34. punkts). Šim nolūkam tai ir jāiesniedz Komisijai visa informācija, kas nepieciešama, lai pierādītu plānotā atbalsta saderību ar kopējo tirgu (Tiesas 1993. gada 28. aprīļa spriedums lietā C-364/90 Itālija/Komisija, *Recueil*, I-2097. lpp., 20. punkts).
- 330 Šajā gadījumā nav strīda, ka strīdīgais avanss tika samaksāts pa daļām laikā no 2003. gada decembra līdz 2004. gada maijam. Līdz ar to šī pasākuma saderību ar kopējo tirgu tiktāl, ciktāl tas kvalificēts par valsts atbalstu, bija jāvērtē, ņemot vērā glābšanas atbalsta piešķiršanas nosacījumus, kas izklāstīti 23. punktā 1999. gada pamatnostādņēs, kuras bija spēkā līdz 2004. gada 9. oktobrim, ņemot vērā, ka jaunās 2004. gada pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai stājās spēkā tikai 2004. gada 10. oktobrī.
- 331 Šajā sakarā ir jākonstatē, ka prasītājas argumentācija neļauj noteikt, ka pirmais apstiprināšanas nosacījums, kas noteikts 1999. gada pamatnostādņu 23. punktā, bija izpildīts. Prasītāja nepierāda, ka strīdīgais avanss bija kredīts, kas pakļauts tādai likmei, kura vismaz līdzīga likmēm, ko piemēro aizdevumiem veselīgiem uzņēmumiem, un it īpaši Komisijas pieņemtajām atsauces likmēm, kā tas ir prasīts minētajā 23. punktā. It īpaši tā nemin nevienu nopietnu faktu, kas ļautu uzskatīt, ka OA bija jāatmaksā avansa summa, kam pieskaitīti procenti, līdz summai, kas pārsniedz ieņēmumus no OA pārdošanas pēc privatizācijas (skat. šī sprieduma 280. punktu). Gluži pretēji, tās argumentācija apstiprina, ka nebija runa par kredītu minētā nosacījuma izpratnē, jo nebija paredzēts procentu maksājums.

- 332 Šādos apstākļos, tā kā prasītāja nav pierādījusi, ka viens no kumulatīvajiem nosacījumiem, kuriem saskaņā ar 1999. gada pamatnostādņu 23. punktu ir pakārtota iespēja Komisijai ļaut atzīt glābšanas atbalstu par saderīgu ar kopējo tirgu, bija izpildīts, ir jānoraida tās iebildums par acīmredzamu kļūdu vērtējumā tiktāl, ciktāl Komisija konstatē strīdīgā avansa nesaderību ar kopējo tirgu, neatkarīgi no tā, vai, pirmkārt, pārējie minētajā 23. punktā noteiktie nosacījumi bija vai nebija izpildīti un, otrkārt, vai Grieķijas Republika bija ievērojusi Lēmumā 94/696 atkārtotās saistības.
- 333 Līdz ar to pretēji prasītājas apgalvojumiem Komisija nav pārkāpusi savu pienākumu norādīt pamatojumu, apstrīdētajā lēmumā nepārbaudot visus 1999. gada pamatnostādņu 23. punktā minētos kumulatīvos nosacījumus.
- 334 No tā izriet, ka pamati par EKL 87. panta 3. punkta pārkāpumu un nepietiekamu pamatojumu ir jānoraida kā nepamatoti.

b) Par dažu valsts garantiju īstenošanu (apstrīdētā lēmuma 1. panta 3. punkts) (lietas T-415/05 un T-423/05)

Lietas dalībnieku argumenti

- 335 Grieķijas Republika un OA apstrīd kvalifikāciju par jaunu valsts atbalstu attiecībā uz maksājumiem, kurus valsts veikusi, īstenojot garantijas pienākumu, un kurus veido, pirmkārt, trīs daļēji maksājumi, atmaksājot aizdevumu, ko OA piešķīra banka ABN

Amro (EUR 36,9 miljoni), otrkārt, lizinga nomas pusgada maksājums, kurš *OA* bija jāmaksā par divām *Airbus A 340-300* lidmašīnām (EUR 11,7 miljoni) un kura termiņš beidzās 2004. gada 29. jūlijā, un, treškārt, *OA* piešķirtais tiešais finansējums (EUR 8,2 miljoni).

³³⁶ Prasītājas šajā sakarā apstrīd 2002. gada 11. decembra lēmuma 1. panta interpretāciju, kuru Komisija pieņēmusi apstrīdētajā lēmumā (238. apsvērums) un saskaņā ar kuru strīdīgās garantijas uzskatāmas par atbalstu, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu. Tās apgalvo, ka, ja tas tā būtu, Komisija šajā lēmumā būtu skaidri prasījusi šo garantiju atgūšanu. Turklāt garantijas pienākumu saglabāšanas likumību apstiprinot tas, ka ne EKL 88. panta 2. punktā noteiktās procedūras laikā, kurā tika pasludināts 2005. gada 12. maija spriedums, ne šim spriedumam sekojošā sarakstē Komisija nav minējusi jautājumu par 2002. gada 11. decembra lēmuma nepareizu izpildi attiecībā uz galvojumiem. Visbeidzot, *OA* uzskata, ka apstrīdētais lēmums ir nepietiekami pamatots tiktāl, ciktāl tas attiecas uz apgalvojumu, saskaņā ar kuru 2002. gada 11. decembra lēmumā esot iekļauti juridisko saistību grozījumi, kas izriet no strīdīgajām garantijām.

³³⁷ Katrā ziņā, pat pieņemot, ka 2002. gada 11. decembra lēmums ir jāinterpretē tādējādi, ka strīdīgās garantijas attiecībā pret *OA* tika grozītas, Komisijas nespēja to skaidri norādīt šajā lēmumā, kā arī visā turpmākajā periodā, pamatojot Grieķijas Republikas un trešo pušu, kuras uzskatīja, ka šīs garantijas turpināja likumīgi radīt līgumā noteiktās sekas, likumīgo paļāvību. Prasītājas šajā sakarā uzsver, ka valstij ir jāizpilda savi garantijas pienākumi, kuriem tā ir piekritusi.

³³⁸ Šajā gadījumā, tā kā, pēc prasītāju domām, strīdīgās garantijas tika īstenotas saskaņā ar sākotnējiem nosacījumiem, kas bija noteikti garantijas līgumos, apstrīdētajā

lēmumā ir acīmredzamas kļūdas vērtējumā un pamatojuma trūkums tiktāl, ciktāl Komisija kvalificē iepriekš minētos strīdīgos maksājumus par valsts atbalstu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē.

339 Attiecībā, pirmkārt, uz aizdevumu, kuru OA 2001. gada februārī saņēma no ABN Amro, lai segtu izmaksas sakarā ar to, ka tai pirms laika bija jāatstāj *Hellinikon* lidosta Atēnās (Grieķija) un jāpārceļas uz jauno Spatas lidostu, prasītājas norāda, ka OA bija [saņēmusi] Grieķijas Republikas galvojumu saskaņā ar Komisijas 1994., 1998. un 2000. gada apstiprinājuma lēmumiem. Kopš 2001. gada neesot izdarīts neviens grozījums aizdevuma līguma un valsts garantijas nosacījumos. 2004. gada maijā un oktobrī, kā arī 2005. gada martā valsts esot veikusi trīs daļējus atmaksājumus pēc tam, kad banka tai kā garantijas piešķirējai pieprasīja veikt šos maksājumus sakarā ar to, ka bija pierādīta OA nespēja veikt šos maksājumus attiecīgajos laika periodos. Turklāt no apstrīdētā lēmuma (135.–139. apsvērumi) izrietot, ka Komisija zināja, ka valsts veikusi strīdīgos maksājumus saskaņā ar sākotnējiem galvojuma nosacījumiem un ka pēc šiem maksājumiem attiecībā pret OA tika izdoti parāda apstiprinājumi un atbilstoši individuāli maksājuma paziņojumi saskaņā ar Grieķijas Republikas Kodeksa par valsts ienākumu atgūšanu vispārējiem noteikumiem.

340 Otrkārt, attiecībā uz garantijām par nomas maksu, kas OA bija jāmaksā saskaņā ar diviem līzings līgumiem par *Airbus A 340-300* tipa lidmašīnām, Grieķijas Republika un OA norāda, ka pēc tam, kad *Crédit Lyonnais* pieprasīja veikt šo maksājumu, Grieķijas Republika kā galvojuma sniedzēja OA samaksāja *Crédit Lyonnais* pusgada maksājuma summu, kas OA bija jāmaksā 2004. gada 29. jūlijā. Grieķijas Republika esot apņēmusies daļēji pārņemt OA pienākumus, kas izriet no līzings līgumiem, saskaņā ar apstiprinājuma lēmumiem, kurus Komisija pieņēma 1994., 1998. un 2000. gadā. Šis galvojums esot piešķirts par kopējo summu EUR 200 miljonu apmērā, savukārt kopējais finansējums pārsniedzot EUR 350 miljonus.

- 341 No apstrīdētā lēmuma (140. un 141. apsvērumš) izrietot, ka Komisija zināja, ka strīdīgais maksājums tika veikts saskaņā ar galvojuma nosacījumiem un ka atbilstošo OA parādu atguva kompetentās iestādes.
- 342 Turklāt OA uzšver, ka Komisija pielāva acīmredzamu kļūdu faktu vērtējumā, pamatojot vienīgā Grieķijas Republikas 2004. gada augustā veiktā garantijas maksājuma nelikumību ar šo garantiju grozījumiem pēc tam, kad Grieķijas Republika stājās OA vietā lizinga līgumos (apstrīdētā lēmuma 240. apsvērumš). Šī stāšanās [OA vietā] esot notikusi vairākus mēnešus pēc strīdīgā garantijas maksājuma. Komisija ar 2004. gada 22. decembra un 2005. gada 4. aprīļa elektroniskā pasta ziņām tikusi informēta, ka 2004. gada 17. decembrī Grieķijas Republika stājusies OA vietā attiecībā uz lizinga līgumiem par divām no lidmašīnām un 2005. gada 4. aprīli — attiecībā uz lizinga līgumiem par divām citām lidmašīnām.
- 343 Turklāt prasītājas apgalvo, ka apstrīdētais lēmums nav pamatots tiktāl, ciktāl Komisija nepārbauda, vai apspriežamais pasākums atbilst tāda privātā ieguldītāja vai garanta kritērijam, kurš atrastos tādā pašā situācijā un izvēlētos pakāpeniski veikt pienākošos summas maksājumus līdz lizingu termiņa beigām tā vietā, lai nekavējoties samaksātu visas īstenoto garantiju summas par EUR 200 miljoniem.
- 344 Treškārt, attiecībā uz tiešo maksājumu OA EUR 8,2 miljonu apmērā Grieķijas Republika un OA paskaidro, ka, lai saskaņā ar lizinga līgumiem iegūtu pamata iznomātāju iepriekšēju piekrišanu attiecībā uz lidmašīnu nodošanu apakšnomā NOA, OA 2004. gada augustā bija jāpiekrīt, ka tai piederoša summa EUR 8,2 miljonu apmērā tiek aizturēta *Crédit Lyonnais* bloķētā kontā. Tiklīdz Grieķijas Republika bija stājusies OA vietā iepriekš minētajos līgumos, tā esot nolēmusi atbrīvot šo summu. Tomēr, lai panāktu mazāk aprūtināšu procedūru, valsts esot samaksājusi OA summu, kas

līdzvērtīga bloķētajiem EUR 8,2 miljoniem, apmaiņā pret to, ka OA nodod valstij sākotnēju summu EUR 8,2 miljonu apmērā, kura palielināta ar procentiem un uz kuru attiecas sekvestrs, un kura tiks atbloķēta, pateicoties aizstāšanas līgumu īstenošanai.

³⁴⁵ OA atzīst, ka, pārkāpjot pienākumu nodot strīdīgo summu valstij, tā paturēja summu EUR 8,2 miljonu apmērā, kā arī procentus, kad 2004. gada decembrī apspriežamais konts tika atbloķēts. Tā norāda, ka tādējādi tā centās iegūt kompensāciju par saviem pašas prasījumiem attiecībā uz Grieķijas Republiku, kā būtu darījis jebkurš saprātīgs tirgus dalībnieks.

³⁴⁶ Prasītājas paskaidro, ka apstrīdētā summa tika apstiprināta kā parāds attiecībā uz Grieķijas Republiku saskaņā ar piemērojamām valsts tiesību normām, lai to atgūtu ar procentiem.

³⁴⁷ Komisija, kuru atbalsta persona, kas iestājusies lietā, apstrīd visu šo argumentāciju.

Vispārējās tiesas vērtējums

³⁴⁸ Jāatgādina, ka 2002. gada 11. decembra lēmuma 1. panta pirmās daļas b) punktā ir noteikts, ka pārstrukturēšanas atbalsts, ko Grieķijas Republika piešķirusi OA jaunu aizdevumu garantiju veidā, kuras attiecas uz aizdevumiem jaunu lidaparātu iegādei un ieguldījumiem, kas nepieciešami, lai pārceltos uz jauno Spatas lidostu, ir uzskatāms par nesaderīgu ar kopējo tirgu (skat. šī sprieduma 6. punktu).

349 Komisija tāpēc pamatoti apgalvo, ka, ja ar strīdīgajiem garantijas maksājumiem tikai būtu īstenotas sākotnējās garantijas, kuras ar 2002. gada 11. decembra lēmuma 1. panta pirmās daļas b) punktu atzītas par nesaderīgām ar kopējo tirgu, arī šie maksājumi atbilstoši minētajam lēmumam būtu uzskatāmi par valsts atbalstu, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu. Turklāt no 2002. gada 11. decembra lēmuma — kurā noteikts pienākums atgūt visu pārbaudīto atbalstu, kas piešķirts pēc 1998. gada 14. augusta, — izriet, ka Komisija neparedzēja strīdīgo garantijas maksājumu atgūšanu tāpēc, ka tie vēl nebija veikti. Šajā gadījumā attiecīgajai dalībvalstij bija pienākums, izpildot 2002. gada 11. decembra lēmumu, atturēties no šo maksājumu veikšanas saskaņā ar EKL 88. panta 3. punktu. Šādos apstākļos Komisija lietā, kurā pasludināts 2005. gada 12. maija spriedums, neizvirzīja jautājumu par Grieķijas Republikas pienākumu neizpildi sakarā ar šo summu neatgūšanu tāpēc, ka strīdīgās garantijas vēl nebija īstenotas. Visbeidzot, process sakarā ar pienākumu neizpildi par šī sprieduma neizpildi, ko Komisija uzsāka saskaņā ar EKL 228. panta 2. punktu, nevarēja pārkāpt minētā sprieduma *res judicata* spēka robežas.

350 No tā izriet, ka, ja saskaņā ar prasītāju apgalvoto strīdīgie maksājumi tika veikti atbilstoši sākotnējām garantijām, apstrīdētā lēmuma 1. panta 3. punkts ir tikai apstipriņošs un nerada neatkarīgas juridiskas sekas. Turklāt rīkojums par atbilstošo summu atgūšanu, kas ietverts apstrīdētā lēmuma 2. pantā kontekstā ar tā 1. panta 3. punktu, ir loģisks turpinājums nesaderības atzīšanai, kas minēta 2002. gada 11. decembra lēmumā.

351 No tā izriet, ka, pieņemot, ka strīdīgās garantijas netika grozītas, lūgums atcelt konstatējumu par šo garantiju nesaderību, kas noteikts apstrīdētā lēmuma 1. panta 3. punktā, būtu jāatzīst par nepieņemamu sakarā ar to, ka 2002. gada 11. decembra lēmums ir galīgs. Turpretī lūgums par apstrīdētā lēmuma 2. panta atcelšanu kontekstā ar 1. panta 3. punktu būtu jāatzīst par pieņemamu, jo atgūšanas rīkojums, kas noteikts 2. pantā, ir nelabvēlīgs prasītājam.

- 352 Šādos apstākļos, pat pieņemot, ka strīdīgās garantijas netika grozītas — kas nav pierādīts —, lūgums atcelt apstrīdētā lēmuma 2. pantu kontekstā ar tā 1. panta 3. punktu šajā gadījumā ir jānoraida kā nepamatots, tāpēc ka Komisija tikai izdarīja secinājumus no nesaderības atzišanas, kas minēta 2002. gada 11. decembra lēmumā, kurš ir galīgs.
- 353 Turklāt katrā ziņā Komisija arī pamatoti norāda, ka, ja ar strīdīgajiem garantijas maksājumiem netiek tikai īstenotas iepriekš minētās sākotnējās garantijas, arī tie ir nelielkumīgs atbalsts un nav saderīgi ar kopējo tirgu.
- 354 Pretēji prasītāju apgalvojumiem valsts atbalsta piešķiršana pat garantiju veidā nevar pamatot trešo pušu tiesisko paļāvību, ka šīs garantijas ir likumīgas, ja tās tikušas piešķirtas, pārkāpjot EKL 88. panta 3. punkta nosacījumus. Ieinteresētajām trešām pusēm ir jārikojas ar nepieciešamo uzmanību un rūpību un jāpārlicinās, vai ir ievēroti Kopienas tiesību noteikumi valsts atbalsta jomā (šajā ziņā skat. Pirmās instances tiesas 2000. gada 13. jūnija spriedumu apvienotajās lietās T-204/97 un T-270/97 *EPAC/Komisija, Recueil*, II-2267. lpp., 144. punkts).
- 355 Šajā sakarā, kā Komisija atgādina apstrīdētajā lēmumā (239. apsvērums), atsaucoties uz savu Paziņojumu par [EKL] 87. un 88. panta piemērošanu valsts atbalstam garantiju veidā (OV 2000, C 71, 14. lpp., 5.3. punkts), ja attiecīgā dalībvalsts veic garantijas maksājumu ar nosacījumiem, kas atšķirīgi no sākotnēji noteiktajiem nosacījumiem, šis maksājums tiek uzskatīts par tādu, kas rada jaunu garantiju, uz kuru attiecas paziņošanas pienākums atbilstoši EKL 88. panta 3. punktam.

- 356 Turklāt saskaņā ar judikatūru, lai ļautu Komisijai novērtēt, vai kāds pasākums atbilst nosacījumiem par atkāpšanos no prasībām atbilstoši EKL 87. panta 3. punktam, attiecīgajai dalībvalstij ir pienākums atbilstoši lojālas sadarbības pienākumam starp dalībvalstīm un institūcijām, kā tas izriet no EKL 10. panta, sniegt Komisijai visu informāciju, kas šai iestādei ļauj pārbaudīt, ka ir izpildīti visi nosacījumi, lai piešķirtu prasīto atkāpi (iepriekš minētais spriedums lietā Itālija/Komisija, 20. punkts).
- 357 Šajā gadījumā Komisija pārmet Grieķijas Republikas iestādēm tostarp to, ka tās nav iesniegušas informāciju, kas ļautu pārbaudīt, vai ar strīdīgajiem maksājumiem tikai tika īstenotas sākotnējās garantijas. Ņemot vērā pieejamo informāciju, tā apstrīdētajā lēmumā (240. apsvērumš) uzskata, ka strīdīgie pasākumi veido jaunas garantijas.
- 358 Šajā sakarā, ņemot vērā lietas dalībnieku argumentāciju un lietas materiālus, šķiet, ka administratīvā procesa laikā Grieķijas Republikas iestādes, neraugoties uz rīkojumu sniegt informāciju, ko Komisija tām bija nosūtījusi, nesniedza informāciju par garantiju līgumu precīzajiem nosacījumiem, par noteikto termiņu beigām, par kreditorbanku iepriekšējiem pieprasījumiem un par strīdīgo summu maksājumu datumu. Turklāt tās nepaziņoja iespējamās sākotnējo garantiju grozījumus, lai vajadzības gadījumā saņemtu šādu grozītu garantiju apstiprinājumu.
- 359 Šādos apstākļos, pat pieņemot, ka sākotnējās garantijas, kas ar 2002. gada 11. decembra lēmumu tika atzītas par nesaderīgām ar kopējo tirgu, tika grozītas, pietiek konstatēt, ka katrā ziņā Komisija nav pārkāpusi savas rīcības brīvības robežas, apstrīdētajā lēmumā (204. un 241. apsvērumš) uzskatot, ka arī šīs jaunās strīdīgās garantijas, ko piešķīrusi Grieķijas Republika, vēl lielākā mērā veido nelikumīgu atbalstu attiecībā uz privātā ieguldītāja kritēriju, ņemot vērā OA pieaugošos parādus un vispārējo

maksātnešpēju. Šajā sakarā Komisija it īpaši pamatoti norāda, ka tādu privāto kreditoru rīcība, kuri centās panākt stingrākus nosacījumus, slēdzot līgumus par OA lidmašīnu apakšnomu NOA, un piekrita tikai tam, ka valsts stājas OA vietā lizinga līgumos, apstiprina OA un NOA uzticamības trūkumu un privāto kreditoru pretestību uzņemties jebkādu risku attiecībā pret šīm sabiedrībām.

³⁶⁰ No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka apstrīdētajā lēmumā nav acīmredzamas kļūdas vērtējumā un tas ir pietiekami pamatots tiktāl, ciktāl tas kvalificē par valsts atbalstu strīdīgos maksājumus, ko veikusi Grieķijas Republika, istenojot dažas garantijas.

³⁶¹ Attiecībā uz tiešo maksājumu EUR 8,2 miljonu apmērā OA labā, ko Grieķijas Republika veica 2004. gada 9. augustā kā avansu par summām, ko OA bija ieskaitījusi kontā ar sekvestru par garantiju maksājumiem, kas šai sabiedrībai bija jāmaksā saskaņā ar nomas līgumiem par divām *Airbus A 340-300* lidmašīnām, no *Moore Stephens* ziņojuma izriet, ka šim strīdīgajam maksājumam pašam par sevi nebija nekādas garantijas, ko turklāt arī apstiprinājušas prasītājas. Turklāt nav strīda, ka tad, kad *Crédit Lyonnais* atbloķēja iepriekš minēto summu, OA neatmaksāja Grieķijas Republikai šo summu, kam pieskaitīti procenti (skat. šī sprieduma 345. un 346. punktu). Šādos apstākļos Komisija nav pārkāpusi savas rīcības brīvības robežas un ir pietiekami pamatojusi apstrīdēto lēmumu, uzskatot, ka pat tad, ja Grieķijas Republikas iestādes uzskatīja strīdīgā maksājuma summu par OA parādu attiecībā pret tām, šis maksājums veidoja jaunu atbalstu attiecībā pret privātā ieguldītāja kritēriju, ņemot vērā nelielo iespēju, ka OA atmaksās šo summu (apstrīdētā lēmuma 204. apsvērums).

362 Šo visu iemeslu dēļ pamati par acīmredzamu kļūdu vērtējumā un apstrīdētā lēmuma nepietiekamu pamatojumu attiecībā uz strīdīgo valsts garantiju īstenošanu, kā arī tiešo maksājumu par iepriekš minēto summu EUR 8,2 miljonu apmērā līdz ar to ir jānoraida kā nepamatoti.

c) Par nodokļu un sociālās apdrošināšanas iemaksu parādu neiekasēšanu (apstrīdētā lēmuma 1. panta 4. punkts) (lietas T-415/05, T-416/05 un T-423/05)

Lietas dalībnieku argumenti

363 Prasītājas apstrīd Komisijas konstatējumus par nodokļu un sociālās apdrošināšanas iemaksu parādu apgalvotu neiekasēšanu no OA. Grieķijas Republikas iestādes savos 2004. gada 11. jūnija apsvērumos jau esot norādījušas, ka iebildumi, ko Komisija šajā sakarā minējusi 2004. gada 16. marta lēmumā par oficiālās izmeklēšanas procedūras uzsākšanu, ir neprecīzi un nepamatoti. Vienīgais konkrētais piemērs, kas minēts šajā lēmumā, attiecoties uz to, ka netika samaksāts tā saucamais "spatosimo" nodoklis, kuru Grieķijas Republika bija uzlikusi aviobiļetēm, lai finansētu lidostu attīstību, par summu EUR 26 miljoni.

364 Prasītājas norāda, ka kavējuma parādi attiecībā pret valsti automātiski nenozīmē valsts atbalstu. Par atbalstu varot uzskatīt tikai tādu priekšrocības summu, kuru debitoram piešķīris publiskais kreditors, kurš nerīkojas kā privātais kreditors. Valsts atbalsta esamības noteikšana atbilstoši privātā kreditora kritērijam ietverot pierādījumu par maksājumu pastāvīgu neiekasēšanu un līdz ar to arī minētās neiekasēšanas kvantitatīvu noteikšanu. Šis pierādīšanas pienākums esot Komisijai.

- 365 Šajā gadījumā Komisija esot pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā un pārkāpusi pienākumu norādīt pamatojumu, apgalvojot, ka tikai valsts iejaukšanās ļāva OA turpināt darbību, un atsakoties vērtēt to, ka valsts neiekasēja [nodokļu un sociālās apdrošināšanas iemaksu parādus], ņemot vērā privātā kreditora kritēriju.
- 366 Komisija neesot pierādījusi ne to, ka apgalvotā neiekasēšana no Grieķijas Republikas puses bija pastāvīga, ne to, ka OA piešķirta priekšrocība salīdzinājumā ar tās konkurentiem attiecībā pret nenokārtoto parādu atgūšanu.
- 367 It īpaši Komisija neesot norādījusi konkrētu informāciju, kas parādītu, ka privāts kreditors nebūtu pieņēmis strīdīgos pasākumus. Tā it īpaši neesot pārbaudījusi, vai tas, ka Grieķijas Republika, kā apgalvots, nav iekasējusi parādus, izriet no līguma par nodokļu nomaksu, ar kādiem nosacījumiem šī nomaksa tika noslēgta, vai OA parādi tika apstiprināti un vai tika uzsākta to atgūšana.
- 368 Šajā gadījumā Komisija minot pastāvīgu neiekasēšanu, lai arī attiecībā uz parādiem, kas saistīti ar sociālās apdrošināšanas iemaksām, tā pati lietā, kurā pieņemts 2005. gada 12. maija lēmums, esot atzinusi, ka šāda neiekasēšana neattiecas uz laiku pirms 2002. gada decembra.
- 369 Turklāt prasītājas pārmet Komisijai, ka tā apstrīdētajā lēmumā nemin pietiekamas norādes, kas ļautu ne tikai attiecīgajai dalībvalstij, bet visām iesaistītajām personām precīzi noteikt atbalstu, kas atzīts par nesaderīgu, un bez īpašām grūtībām noteikt tā summu.

- 370 Prasītājas no tā secina, ka apstrīdētais lēmums nav pietiekami pamatots. Tās pārmet Komisijai, ka tā minējusi tikai kopējo summu EUR 354 miljonu "apmērā" un atstājusi Grieķijas Republikas iestādēm pienākumu kvantitatīvi noteikt faktisko priekšrocību, ko saņēmusi OA. Tā kā Komisija neesot norādījusi, ko būtu darījis privāts kreditors, esot neiespējami precīzi noteikt Komisijas konstatētā atbalsta veidu, piešķiršanas periodu un summu.
- 371 It īpaši Komisija apstrīdētajā lēmumā neesot precizējusi, vai iepriekš minētā atgūstamā summa EUR 354 miljonu apmērā ietver tikai kapitāla parādus vai arī procentu parādus un naudas sodu. Šajā sakarā prasītājas atgādina, ka saskaņā ar Grieķijas Republikas Kodeksu par valsts ienākumu atgūšanu kompetentā finanšu dienesta izsniegts parādu apstiprinājums pret valsti ir uzskatāms par atgūšanas izpildes rīkojumu. Apstiprinātajiem parādiem tiekot pieskaitīti ievērojami procenti, un maksājumu kavējumiem tiekot uzlikts naudas sods. Lai parādu apstiprinājumi tiktu izpildīti, tiekot izdoti individuāli maksājuma paziņojumi, kas aicina attiecīgo sabiedrību samaksāt maksājamās summas.
- 372 Pēc OA domām, Komisijas pieļauto acīmredzamo kļūdu vērtējumā attiecībā uz naudas sodu un valsts procentu maksājumiem apstiprinot tas, ka apstrīdētā lēmuma 2. panta 2. punktā ir noteikts, ka tiek piemēroti Kopienas procentu maksājumi kopējai nodokļu parādu summai, kas ietver naudas sodu un valsts procentus.
- 373 Komisija esot bijusi informēta, ka Komisijas ekspertu veiktās kontroles laikā 2005. gada maijā 90% no OA parādiem nodokļu un sociālās apdrošināšanas iemaksu jomā bija apstiprināti un tiem pieskaitīti procenti un naudas sods. Tā kā atgūšanas veids parādiem pret valsti un atgūstamam valsts atbalstam ir tieši tāds pats, esot bijis

jāuzdod jautājums par to, kādas sekas attiecībā uz atgūšanu ir visu parādu kvalificēšanai par valsts atbalstu.

- ³⁷⁴ Turklāt prasītājas apgalvo, ka apstrīdētais lēmums ir nepietiekami pamatots attiecībā uz to, vai valsts sociālās apdrošināšanas iestādes akti ir attiecināmi uz Grieķijas Republiku.
- ³⁷⁵ Visbeidzot, *OA* nav pārlicināta, vai strīdīgo parādu summā ir iekļauti ASL maksājumiem nodokļi.
- ³⁷⁶ Komisija, kuru atbalsta persona, kas iestājusies lietā, apstrīd prasītāju argumentāciju. Tā tostarp norāda, ka Grieķijas Republikas iestādes var precīzi kvantitatīvi noteikt strīdīgos parādus, ko turklāt apliecinot tas, ka 90 % no šiem parādiem ir apstiprināti.

Vispārējās tiesas vērtējums

- ³⁷⁷ Jāpārbauda, vai Komisija ir no tiesību viedokļa pietiekami pamatojusi, ka pēc 2002. gada 11. decembra lēmuma Grieķijas Republika turpināja neiekasēt no *OA* tās nodokļu un sociālās apdrošināšanas iemaksu parādus laikā no 2002. gada decembra līdz 2004. gada decembrim.

- 378 Šim nolūkam sākotnēji jānorāda, ka pretēji prasītāju apgalvojumiem tikai OA parādu pret Grieķijas Republiku apstiprināšana vien neļauj garantēt to atgūšanu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto rīkojumu lietā *Olympiaki Aeroporia Ypiresies*/Komisija, 94. punkts). Līdz ar to, ja nav nekāda juridiska apliecinājuma, parādu apstiprinājumiem neseko maksājuma paziņojumi un attiecīgā gadījumā netiek veikts maksājums un izpildes nodrošināšanas pasākumi, Grieķijas Republika turpina neiekasēt apspriestamos parādus. Šajā sakarā Grieķijas Republikas minētais apstāklis, saskaņā ar kuru atgūšanas veids parādiem pret valsti un atgūstamam valsts atbalstam ir tieši tāds pats, nav atbilstošs, lai novērtētu valsts atbalsta esamību šādas neiekasēšanas veidā.
- 379 Šajā gadījumā prasītājas nav ne informējušas par maksājuma paziņojumu, ne to uzrādījušas, ne apgalvojušas, ka būtu veikti izpildes nodrošināšanas pasākumi, lai panāktu strīdīgo parādu atgūšanu attiecībā pret OA.
- 380 Turklāt, atbildot uz jautājumu, ko Vispārējā tiesa uzdeva tiesas sēdē, OA precizēja, ka līgumi par parādu nomaksu tika slēgti tikai ar IKA. Šajā sakarā no apstrīdētā lēmuma (128. apsvērumš) izriet, ka Komisijas eksperti norādīja, ka IKA tika samaksāta summa EUR 7,7 miljonu apmērā "saskaņā ar izlīgumu attiecībā uz laiku pirms 2003. gada". No lietas materiāliem un no lietas dalībnieku argumentiem izriet, ka attiecībā uz sociālās apdrošināšanas iemaksu parādiem — kuru summa *Moore Stephens* ziņojumā tika novērtēta ar EUR 148 miljoniem 2003. gadā un EUR 196 miljoniem 2004. gadā — un nodokļu parādiem par summu EUR 374 miljoni 2003. gadā un EUR 431 miljons 2004. gadā saskaņā ar šajā pašā ziņojumā veiktajiem konstatējumiem, pamatojoties uz OA finanšu un grāmatvedības pārskatiem, Grieķijas Republikas iestādes un OA administratīvā procesa laikā neiesniedza Komisijai nekādu pamatotu informāciju par tādu iespējamu nomaksas līgumu slēgšanu un precīzu saturu, kas attiektos uz OA nodokļu un sociālās apdrošināšanas iemaksu parādiem pret valsti attiecīgajā laika periodā, un par šo iespējamo līgumu īstenošanu.

381 Pretēji prasītāju apgalvojumiem nevar pārnest Komisijai, ka tā nebūtu veikusi pietiekami sīku izpēti. It īpaši šīs lietas apstākļos neprecīzie iebildumi, ko Komisija bija izklāstījusi 2004. gada 16. marta lēmumā par oficiālās izmeklēšanas procedūras uzsākšanu, neatbrīvoja Grieķijas Republiku un OA [no pienākuma] sniegt Komisijai visu informāciju, ko tās uzskatīja par atbilstošu attiecībā uz apspriežamo OA parādu nodokļu. Ir taisnība, ka minētajā lēmumā (82. punkts) Komisija atsaucās tikai uz “nodokļu parādu nesamaksāšanu” un skaidri neminēja sociālās apdrošināšanas iemaksu parāda neiekasēšanu. Tomēr Komisijas minētie iebildumi bija jālasa kontekstā ar šīs iestādes uzsākto izmeklēšanu — vienlaikus ar 2002. gada 11. decembra lēmuma izpildes turpinājumu — attiecībā uz visiem pēc šī lēmuma veiktajiem pasākumiem, kas saistīti ar *Olympic Airways* grupas pārstrukturēšanu un var ietvert valsts atbalstu. Šādos apstākļos, ko raksturo ievērojamās finanšu grūtības, ar ko saskārās OA, kura jau iepriekš bija saņēmusi līdzīgus pasākumus nodokļu un sociālās apdrošināšanas iemaksu parādu neiekasēšanas veidā, kas konstatēti 2002. gada 11. decembra lēmumā, Grieķijas Republika turklāt savos 2004. gada 11. jūnija apsvērumos uzsvēra, ka termins “nodokļu parādi” nav skaidrs. Šajā sakarā tā būtībā norādīja, ka, ja Komisija vēlējusies apgalvot, ka Grieķijas Republikas iestādes atbalstījušas OA, neiekasējot noteiktus parādus, ne tikai nodokļu parādus, tai bijis pienākums sniegt pierādījumu par šādu neiekasēšanu.

382 Šajā gadījumā prasītājas nav minējušas nevienu konkrētu faktu, kas var izskaidrot to, ka Grieķijas Republika neiekasēja strīdīgo parādu maksājumus attiecīgajā laika periodā.

383 Šādos apstākļos Komisijai nevar pārnest, ka tā apvērsusi pierādīšanas pienākumu, prezumējot, ka valsts pastāvīgi nav iekasējusi OA parādus, kā nebūtu darījis privāts kreditors līdzīgā situācijā.

384 Šajā sakarā prasītājas nav pierādījušas, ka Komisija būtu pārkāpusi tai dotās rīcības brīvības robežas, uzskatot, ka, lai gan ir taisnība, ka valsts tāpat kā jebkurš privāts kreditors var piešķirt saviem debitoriem laika kredītu parādu samaksāšanai, ja pastāv reāla cerība, ka daļa šo parādu tiks atmaksāta tuvā vai paredzamā nākotnē, šāda perspektīva konkrētajā gadījumā nebija ticama, jo nenotika *OA* atveseļošanās, ko apliecināja tās parādu pieaugums. Turklāt šajā jautājumā apstrīdētais lēmums (skat. it īpaši 203. un 205. apsvērumu), kurā Komisija it īpaši uzsver, ka attiecīgajā laika periodā pieauga *OA* nodokļu un sociālās apdrošināšanas iemaksu parādi, kas bija ievērojami jau 2002. gada beigās, ir pietiekami pamatots.

385 It īpaši kreditora risku ciest papildu zaudējumus pastiprināja tas, ka strīdīgie pasākumi sekoja citiem tāda paša veida pasākumiem, kas izpaudās tā, ka [Grieķijas Republika] pieļāva, ka pastāvīgi netika maksātas sociālās apdrošināšanas iemaksas un nodokļi, tādu kā “spatosimo” nodoklis, parādi, kas jau ir kvalificēts par valsts atbalstu 2002. gada 11. decembra lēmumā. Tā kā prasītājas nav minējušas ne mazāko informāciju, kas ļautu nošķirt strīdīgos pasākumus no iepriekšējiem tāda paša veida pasākumiem, apstāklis, ka šādi pasākumi veidoja loģisku turpinājumu šim iepriekš piešķirtajam atbalstam, var tikt uzskatīts par tādu, kas apstiprina, ka tie pieder valsts atbalsta kategorijai (iepriekš minētais spriedums lietā *BP Chemicals*/Komisija, 171. un 176. punkts). Šo analīzi neatspēko apstāklis — kas attiecas tikai uz 2002. gada 11. decembra lēmuma izpildi un līdz ar to nav atbilstošs šajā lietā —, ka Komisija savā prasībā par valsts pienākumu neizpildi, kuras dēļ tika pieņemts 2005. gada 12. maija spriedums, izslēdza sociālās apdrošināšanas iemaksas no savas prasības, kas vērsta uz to, lai Tiesa atzītu, ka Grieķijas Republika nebija veikusi visus nepieciešamos pasākumus, lai atgūtu 2002. gada 11. decembra lēmumā minēto atbalstu pēc līguma, kas noslēgts starp *OA* un valsts sociālās apdrošināšanas iestādi, un šajā lēmumā minēto sociālās apdrošināšanas iemaksu parāda daļējas atmaksas, kā izriet no šī sprieduma 10. punkta.

- 386 Šajā gadījumā turklāt ir svarīgi uzsvērt, ka Komisija šajā sakarā precizēja, ka, ja būtu paredzēts jebkāds konkrēts pasākums, lai garantētu valsts prasījumus, tā būtu gatava to pārbaudīt apstrīdētā lēmuma izpildes laikā.
- 387 Attiecībā uz prasītāju izvirzīto iebildumu, saskaņā ar kuru strīdīgais atbalsts neesot pat aptuveni kvantitatīvi noteikts, pietiek norādīt, ka Tiesa savā iepriekš minētajā 2008. gada 14. februāra spriedumā lietā Komisija/Grieķija (42. punkts) jau noraidīja šo iebildumu, konstatējot, ka summas, kas attiecas uz nodokļu un sociālās apdrošināšanas iemaksu neiekasēšanu, bija noteiktas apstrīdētā lēmuma 1. pantā.
- 388 It īpaši tas, ka trūkst sīka *OA* parādu pret Grieķijas Republiku izklāsta, kas pārsniegtu sadalījumu starp nodokļu parādiem un sociālās apdrošināšanas iemaksu parādiem, nepadara neiespējamu strīdīgā atbalsta kvantitatīvu noteikšanu, pamatojoties uz pietiekami precīzām norādēm, kas minētas apstrīdētā lēmuma, kura rezolutīvā daļa nav nodalāma, pamatojumā (128.–130. un 205. apsvērums). Līdz ar to nevar uzskatīt, ka apstrīdētais lēmums ir nepietiekami pamatots šajā jautājumā. Katrā ziņā kvantitatīvās noteikšanas pienākums attiecas uz Grieķijas Republikas iestādēm apstrīdētā lēmuma izpildē lojālā sadarbībā ar Komisiju (šajā ziņā skat. iepriekš minēto Tiesas 2008. gada 14. februāra spriedumu lietā Komisija/Grieķija, 43. un 44. punkts).
- 389 Turklāt Komisija ir apstrīdētajā lēmumā (206. apsvērums) no tiesību viedokļa pietiekami pamatojusi strīdīgā pasākuma attiecināmību uz valsti, it īpaši norādot, ka *IKA* ir Grieķijas Republikas publiskā iestāde valsts pakļautībā, kas atbildīga par Grieķijas sociālās apdrošināšanas sistēmas pārvaldību un par obligāto sociālās apdrošināšanas iemaksu iekasēšanu.

- 390 Visbeidzot, pretēji prasītāju apgalvojumiem tas, ka apstrīdētā lēmuma 2. pantā strīdīgā atbalsta summai, kurai jau pieskaitīti valsts procenti, tiek uzlikti Kopienas procenti, nepierāda nekādu acīmredzamu kļūdu vērtējumā Komisijas analizē, ņemot vērā, ka šie dažādie procenti atbilst īpašiem mērķiem (skat. šī sprieduma 417. un 418. punktu).
- 391 Attiecībā, konkrētāk, uz “spatosimo” nodokli prasītājas nenorāda, ka Komisijai būtu iesniegts kāds maksājuma pierādījums. Tomēr jāatgādina, ka, ja kāda saistība būtu daļēji apmaksāta, tas būtu jāņem vērā apstrīdētā lēmuma izpildes laikā, kā norāda Komisija.
- 392 Attiecībā uz *OA* izteiktajām šaubām par to, vai nodokļu, kas *OA* bija jāmaksā ASL, neiekasēšanu var kvalificēt par valsts atbalstu, pietiek norādīt, ka Komisija nepārbau- da šo pasākumu pašu par sevi attiecībā uz iespējamo kvalificēšanu par valsts atbalstu. Apstrīdētā lēmuma 179. apsvērumā pārstrukturēšanas rakstura vērtējuma ietvaros tā tikai norāda, ka sadalīšanas laikā *OA* parāds pret ASL netika nodots *NOA*. Turpreti Komisija pārbaudīja *NOA* parādus pret ASL. Šajā sakarā tā uzskatīja, ka tā nevar gali- gi secināt, ka ASL akti ir attiecināmi uz valsti.
- 393 Visu šo iemeslu dēļ pamati par acīmredzamu kļūdu vērtējumā un pamatojuma trūku- mu ir jānoraida kā nepamatoti.

4. *Par tiesību tikt uzklausītam pārkāpumu (lietas T-415/05 un T-423/05)*

a) Lietas dalībnieku argumenti

- ³⁹⁴ Grieķijas Republika un OA apgalvo, ka Komisija ir pārkāpusi attiecīgās dalībvalsts tiesības uz aizstāvību, atsakoties tai nosūtīt *Moore Stephens* ziņojumu pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas, neraugoties uz tās lūgumiem, kas atkārtoti tostarp tās 2005. gada 26. oktobra vēstulē Komisijai. Pretēji Komisijas praksei valsts atbalsta jomā gaisa pārvadājumu nozarē, piemēram, lietā attiecībā uz sabiedrību *Alitalia*, šis ziņojums esot nosūtīts Grieķijas Republikas iestādēm tikai 2005. gada beigās. Turklāt Grieķijas Republika šajā sakarā min arī labas pārvaldības principa pārkāpumu.
- ³⁹⁵ Prasītājas pārmet Komisijai, ka tā apstrīdētajā lēmumā atkārtojusi iepriekš minējā ziņojumā ietvertos konstatējumus, nedodot iespēju Grieķijas Republikas iestādēm laikus iesniegt savus apsvērumus par šī ziņojuma vājajiem punktiem attiecībā pret pārbaudi par lidmašīnu nodošanu apakšnomā *NOA*, *NOA* nodoto OA aktīvu summas vērtējumu un dažādu tiešo atbalstu apgalvoto piešķiršanu OA.
- ³⁹⁶ OA apgalvo, ka Grieķijas Republikas tiesību tikt uzklausītai pārkāpumam ir tieša negatīva ietekme uz apgalvotā atbalsta saņēmēja tiesībām aizstāvēt savas intereses. Tādējādi “paplašināti” esot pārkāptas OA tiesības tikt uzklausītai par *Moore Stephens* ziņojumā minēto faktu patiesumu un atbilstību.

397 Ja Grieķijas Republikas iestādēm un “paplašināti” arī OA būtu bijusi piekļuve šim ziņojumam, tās būtu varējušas pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas izskaidrot daudzus pārpratumus. Grieķijas Republikas tiesību tikt uzklautai pārkāpums līdz ar to pamatojot šī lēmuma atcelšanu.

398 Komisija, kuru atbalsta persona, kas iestājusies lietā, apstrīd šo argumentāciju. Tā precizē, ka pretēji Grieķijas Republikas apgalvojumiem tā arī nebija nosūtījusi ziņojumu Itālijas Republikas iestādēm pirms lēmuma par sabiedrību *Alitalia* pieņemšanas.

b) Vispārējās tiesas vērtējums

399 Tiesību uz aizstāvību ievērošana visos atklātajos procesos, kuri vērsti pret personu un kuros var tikt pieņemts tai nelabvēlīgs akts, ir Kopienu tiesību pamatprincips, un tas ir jāievēro pat tad, ja attiecībā uz konkrēto procesu nav īpaša tiesiskā regulējuma, kā jau tika atgādināts šī sprieduma 229. punktā.

400 It īpaši valsts atbalsta jomā Komisija, vērtējot kādu pasākumu attiecībā pret EKL 87. panta nosacījumiem, tikai tad var pamatoties uz informāciju, ko tā ieguvusi no trešām personām, ja tā ir ļāvusi attiecīgai valstij iesniegt savus apsvērumus par minēto informāciju (skat. šī sprieduma 250. punktu).

401 Šajā gadījumā tiktāl, ciktāl *Moore Stephens* ziņojums ir pamatots tikai ar faktiem, kas iegūti no OA un NOA Komisijas ekspertu uz vietas veiktās pārbaudes laikā, un līdz

ar to tajā nav neviena fakta, kuru strīdīgo pasākumu saņēmēji uzņēmumi, kas pilnībā pieder Grieķijas Republikai, nebūtu zinājuši, šī ziņojuma nenosūtīšana Grieķijas Republikai pati par sevi nevarēja pārkāpt šīs dalībvalsts tiesības uz aizstāvību.

⁴⁰² Turklāt jāatgādina, ka lietā T-415/05 attiecībā uz strīdīgajiem pasākumiem *NOA* labā jau tika nospriests, ka Komisija ir pārkāpusi EKL 87. panta 1. punkta nosacījumus, nepārbaudot, vai nomas maksa, ko šī sabiedrība maksāja *OA* un Grieķijas Republikai par lidmašīnu apakšnomu, bija zemāka par tirgus cenām (skat. šī sprieduma 248.–253. punktu), un līdz ar to šajā gadījumā nav jāpārbauda *Moore Stephens* ziņojuma nenosūtīšanas Grieķijas Republikas iestādēm ietekme uz lietas iznākumu.

⁴⁰³ Lietās T-415/05 un T-423/05 attiecībā uz strīdīgajiem pasākumiem *OA* labā jānorāda, ka prasītājas nemin nevienu konkrētu faktu, kas ļauj uzskatīt, ka, ja Grieķijas Republikas iestāžu rīcībā pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas būtu bijis *Moore Stephens* ziņojums, tās spētu izvirzīt argumentus, kas varētu ietekmēt šīs lietas iznākumu.

⁴⁰⁴ Pamats par tiesību uz aizstāvību pārkāpumu līdz ar to ir jānoraida kā nepamatots. Turklāt, tā kā prasītājas nemin īpašus apgalvojumus pamata par labas pārvaldības principa pārkāpumu atbalstam (skat. šī sprieduma 394. punktu), tas ir jānoraida tāpat kā pamats par tiesību uz aizstāvību pārkāpumu.

5. *Par samērīguma principa pārkāpumu (lietas T-415/05 un T-416/05)*

a) Lietas dalībnieku argumenti

⁴⁰⁵ Lietā T-415/05 Grieķijas Republika apgalvo, ka — pieņemot, ka apstrīdētais lēmums būtu jāinterpretē tādējādi, ka arī *NOA* būtu jāatmaksā *OA* piešķirtais atbalsts, izpildot apstrīdētā lēmuma 2. panta 1. punktu, ko tā apstrīd, — būtu nesamērīgi prasīt atbalsta atgūšanu no *NOA* it īpaši par summu EUR 354 miljoni, kas minēta šī lēmuma 1. panta 4. punktā, lai arī šī sabiedrība uzsāka darbību tikai 2003. gada 12. decembrī un Komisija nekonstatēja nevienu atbalstu tās labā nodokļu un sociālās apdrošināšanas iemaksu neiekasēšanas veidā.

⁴⁰⁶ Replikā Grieķijas Republika piebilst, ka šāda prasība būtu pretrunā lojālas sadarbības pienākumam, kas noteikts EKL 10. pantā.

⁴⁰⁷ Lietā T-416/05 *NOA* norāda, ka pienākums atgūt no tās apstrīdētā lēmuma 1. panta 4. punktā minēto atbalstu, [kas piešķirts] pirms sadalīšanas, būtu pretrunā samērīguma principam, ja tas attiektos uz atbalstu, kas piešķirts visās *OA* darbības jomās.

408 Komisija, kuru atbalsta persona, kas iestājusies lietā, apstrīd šo argumentāciju.

b) Vispārējās tiesas vērtējums

409 Lietā T-416/05 nav jāspriež par prasītājas apgalvojumu, ka nav pieņemama argumentācija par to, ka Komisija nebija pārliecināta par *NOA* izveides precīzo datumu, kurš turklāt tika izvirzīts tikai pakārtoti saistībā ar šo pamatu. Katrā ziņā šī argumentācija nav atbilstoša, kā tas jau ticis nospriests (skat. šī sprieduma 117. punktu).

410 Būtībā pietiek atgādināt, ka iepriekš minētajā 2008. gada 14. februāra spriedumā lietā Komisija/Grieķija (53. punkts) Tiesa noraidīja pamatu par samērīguma principa pārkāpumu, ko tai bija minējusi Grieķijas Republika ar pamatojumu, ka nelikumīgi piešķirtā atbalsta atcelšana, paredzot tā atgūšanu, ir loģiskas sekas konstatējumam, ka tas ir nelikumīgs, un valsts pienākums atcelt atbalstu, ko Komisija uzskata par nesaderīgu ar kopējo tirgu, ir paredzēts agrākā stāvokļa atjaunošanai.

411 Šādos apstākļos, tā kā ticis konstatēts, ka strīdīgā atbalsta atgūšanas mērķiem *NOA* var uzskatīt par *OA* tiesību pārņēmēju (skat. šī sprieduma 148.–151. punktu), šī atbalsta atgūšanu no *NOA* nevar uzskatīt par pretēju samērīguma principam.

- 412 Turklāt jānorāda, ka jautājums par pienākuma atgūt atbalstu sadalījumu starp OA un NOA netika līdz galam izlemts 2005. gada 12. maija spriedumā un Komisija to nevērtēja apstrīdētajā lēmumā. Līdz ar to pusēm tas ir jāatrisina valsts procedūras ietvaros, izpildot apstrīdēto lēmumu, atbilstoši savam abpusējas lojālas sadarbības pienākumam (skat. šī sprieduma 125.–127. punktu).
- 413 Visu šo iemeslu dēļ pamats par samērīguma principa pārkāpumu, kā arī iebildums par sadarbības pienākuma pārkāpumu, kas nav pamatots ne ar vienu īpašu apgalvojumu, ir jānoraida kā nepamatots.

6. *Par ne bis in idem principa pārkāpumu (lietas T-415/05 un T-423/05)*

- 414 Grieķijas Republika un OA apgalvo, ka tiktāl, ciktāl no apstrīdētā lēmuma 1. panta 4. punktā minētajiem EUR 354 miljoniem summa EUR 136 miljonu apmērā atbilstu valsts tiesībās noteiktajiem procentiem un naudas sodam, pienākums attiecināt uz atgūstamajām summām Kopienu atskaites procentu likmi, kas noteikta apstrīdētā lēmuma 2. panta 2. punktā, ir pretrunā *ne bis in idem* principam.
- 415 Jāuzsver, ka Kopienu procentiem, kas uzņēmumiem strīdīgā atbalsta saņēmējiem jāmaksā atbilstoši apstrīdētā lēmuma 2. panta 2. punktam, nav soda raksturs, bet tie tiecas pilnīgi atjaunot konkurenci, atgūstot priekšrocību, kas piešķirta šiem saņēmējiem kopš atbalsta piešķiršanas dienas.

416 Šajā gadījumā, tā kā dažādu Grieķijas Republikas tiesību aktos paredzētu procentu un [summas] palielinājumu neiekasēšana arī veido valsts atbalstu, Komisija pamatoti norāda, ka apstrīdētais lēmums ir jāinterpretē tādējādi, ka tā 2. panta 2. punktā minētie procenti attiecas arī uz šīm summām kopš brīža, kad tās ir iekasējamas. Turklāt procentu kapitalizācijas nosacījumi tiks noteikti apstrīdētā lēmuma izpildes laikā, kā to Komisija precizēja Vispārējā tiesā.

417 Tiktāl, ciktāl, pirmkārt, valsts tiesībās paredzētie procenti un naudas sods un, otrkārt, apstrīdētajā lēmumā paredzētie procenti ar mērķi nodrošināt konkurences atjaunošanu tādējādi atbilst dažādiem mērķiem, Kopieniu procentu uzlikšana atbalsta kopējai summai, kam pieskaitīti valsts procenti un naudas sods, nepārkāpj *ne bis in idem* principu.

418 No tā izriet, ka pamats par *ne bis in idem* principa pārkāpumu ir jānoraida kā nepamatots.

419 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka apstrīdētais lēmums ir jāatceļ, pirmkārt, tiktāl, ciktāl Komisija atzīst par nesaderīgu ar kopējo tirgu *NOA* piešķirto atbalstu (1. panta 1. punkts), otrkārt, tiktāl, ciktāl tā atzīst par nesaderīgu *OA* piešķirto atbalstu, kas minēts 1. panta 2. punktā, tiktāl, ciktāl [šis lēmums] attiecas uz summu, kas atbilst visu to nemateriālo aktīvu vērtībai, kuri reģistrēti kā nemateriālā vērtība, un uz *NOA* nodoto lidmašīnu vērtību, kā arī uz gaidāmajiem ieņēmumiem no divu lidmašīnu pārdošanas, un, visbeidzot, tiktāl, ciktāl tas prasa šī atbalsta atgūšanu (2. pants).

Par tiesāšanās izdevumiem

- 420 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 3. punktam, ja katram lietas dalībniekam spiedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, Vispārējā tiesa var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala vai ka lietas dalībnieki sedz savus tiesāšanās izdevumus paši. Atbilstoši Reglamenta 87. panta 4. punkta trešajai daļai Vispārējā tiesa var nolemt, ka persona, kas iestājas lietā un kas nav dalībvalsts, sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.
- 421 Tā kā visās trijās apvienotajās lietās spriedums ir daļēji nelabvēlīgs visiem lietas dalībniekiem, ir jānolemj, ka katrs lietas dalībnieks sedz savus tiesāšanās izdevumus, ieskaitot lietās T-416/05 un T-423/05 ar pagaidu noregulējuma tiesvedībām saistītos izdevumus.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (sestā palāta)

nospriež:

- 1) Komisijas 2005. gada 14. septembra Lēmuma C(2005) 2706, galīgā redakcija, par valsts atbalstu *Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE* (C 11/2004 (ex NN 4/2003) — *Olympiaki Aeroporia* — Pārstrukturēšana un privatizācija) 1. panta 1. punktu atcelt;

- 2) Lēmuma C(2005) 2706, galīgā redakcija, 1. panta 2. punktu daļēji atcelt tiktāl, ciktāl tas attiecas uz summu, kas atbilst visu to nemateriālo aktīvu vērtībai, kuri ierakstīti *Olympiaki Aeroporia Ypiresies* pārveidošanas bilanci kā nemateriālā vērtība, *Olympiakes Aerogrammes AE* nodoto lidmašīnu vērtībai, kā arī gaidāmajiem ieņēmumiem no to divu lidmašīnu pārdošanas, kas vēl reģistrētas *Olympiaki Aeroporia Ypiresies* bilanci;
- 3) Lēmuma C(2005) 2706, galīgā redakcija, 2. pantu atcelt tiktāl, ciktāl tas attiecas uz 1. panta 1. un 2. punktā minētajiem pasākumiem, ņemot vērā, ka šie punkti ir atcelti;
- 4) prasības pārējā daļā noraidīt;
- 5) katrs lietas dalībnieks sedz savus tiesāšanās izdevumus, ieskaitot ar pagaidu noregulējuma tiesvedībām saistītos izdevumus.

Jaeger

Meij

Truchot

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2010. gada 13. septembrī.

[Paraksti]

Satura rādītājs

Tiesvedības priekšvēsture.....	II - 4759
Lēmums 2003/372/EK.....	II - 4760
Apstrīdētais lēmums.....	II - 4763
Process un lietas dalībnieku prasījumi	II - 4769
Juridiskais pamatojums	II - 4774
A — Par prasītāju intereses celt prasību zudumu.....	II - 4774
1. Lietas dalībnieku argumenti	II - 4774
2. Vispārējās tiesas vērtējums.....	II - 4776
B — Par lietas būtību	II - 4779
1. Par saimnieciskās pēctecības starp <i>OA</i> un <i>NOA</i> atbalsta atgūšanas nolūkā ņemšanu vērā (lietas T-415/05 un T-416/05).....	II - 4780
a) Lietas dalībnieku argumenti	II - 4780
b) Vispārējās tiesas vērtējums.....	II - 4788
Par to, vai attiecībā uz pasākumiem <i>OA</i> labā var tikt noteikts pienākums atgūt atbalstu no <i>NOA</i>	II - 4789
Par apstrīdētā lēmuma juridisko piemērojamību saistībā ar konstatējumu par saimniecisko pēctecību starp <i>OA</i> un <i>NOA</i> strīdīgā atbalsta atgūšanas mērķiem.....	II - 4792
Par apstrīdētajā lēmumā minētā konstatējuma par saimniecisko pēctecību starp <i>OA</i> un <i>NOA</i> strīdīgā atbalsta atgūšanas mērķiem motivācijas un pamatojuma vērtējumu.....	II - 4797

2.	Par <i>NOA</i> piešķirto atbalstu (apstrīdētā lēmuma 1. panta 1. punkts) (lietas T-415/05 un T-416/05).....	II - 4806
a)	Par apgalvotās saimnieciskās pēctecības starp <i>OA</i> un <i>NOA</i> attiecībā uz strīdīgo pasākumu kvalificēšanu ņemšanu vērā.....	II - 4806
	Lietas dalībnieku argumenti	II - 4806
	Vispārējās tiesas vērtējums.....	II - 4808
b)	Par privātā ieguldītāja kritēriju.....	II - 4813
	Lietas dalībnieku argumenti	II - 4813
	Vispārējās tiesas vērtējums.....	II - 4819
	— Par strīdīgā atbalsta noteikšanu.....	II - 4819
	— Par strīdīgo jautājumu noteikšanu, ņemot vērā apstrīdētā lēmuma saturu un lietas dalībnieku argumentāciju... ..	II - 4821
	— Par elementiem, kas ir atbilstoši privātā ieguldītāja kritērija piemērošanai	II - 4824
	— Par pierādīšanas pienākuma sadalījumu un Komisijas un attiecīgās dalībvalsts attiecīgajiem procesuālajiem pienākumiem.....	II - 4828
3.	Par <i>OA</i> piešķirto atbalstu	II - 4837
a)	Par <i>NOA</i> nodoto <i>OA</i> aktīvu par augstu novērtētās vērtības summas avansu (apstrīdētā lēmuma 1. panta 2. punkts) (lietas T-415/05 un T-423/05)	II - 4837
	Par EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu un pamatojuma trūkumu (lietas T-415/05 un T-423/05).....	II - 4838
	— Lietas dalībnieku argumenti	II - 4838
	— Vispārējās tiesas vērtējums	II - 4844
	Par EKL 87. panta 3. punkta pārkāpumu un pamatojuma trūkumu (lieta T-415/05)	II - 4858

—	Lietas dalībnieku argumenti	II - 4858
—	Vispārējās tiesas vērtējums	II - 4861
b)	Par dažu valsts garantiju īstenošanu (apstrīdētā lēmuma 1. panta 3. punkts) (lietas T-415/05 un T-423/05)	II - 4862
	Lietas dalībnieku argumenti	II - 4862
	Vispārējās tiesas vērtējums	II - 4866
c)	Par nodokļu un sociālās apdrošināšanas iemaksu parādu neiekasēšanu (apstrīdētā lēmuma 1. panta 4. punkts) (lietas T-415/05, T-416/05 un T-423/05)	II - 4871
	Lietas dalībnieku argumenti	II - 4871
	Vispārējās tiesas vērtējums	II - 4874
4.	Par tiesību tikt uzklaušītam pārkāpumu (lietas T-415/05 un T-423/05)	II - 4880
a)	Lietas dalībnieku argumenti	II - 4880
b)	Vispārējās tiesas vērtējums	II - 4881
5.	Par samērīguma principa pārkāpumu (lietas T-415/05 un T-416/05)	II - 4883
a)	Lietas dalībnieku argumenti	II - 4883
b)	Vispārējās tiesas vērtējums	II - 4884
6.	Par <i>ne bis in idem</i> principa pārkāpumu (lietas T-415/05 un T-423/05)	II - 4885
	Par tiesāšanās izdevumiem	II - 4887